

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., félévre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, február 10-én.

41. szám.

Arcanumok.

Meghalván egy szálló ige, az, hogy: „a magyar ember természete nem veszi be a szocializmust” — a szomorú halott ritka fényes elbánásban részesül. Emlékezete maradandó lesz, mert a világ ugyszólván minden nap elparentálja. A mai napon is érdekes szónoklatot tartott két jeles pap: báró Solymossy és Rohonczy Gida. Beszédükből az a rész ragadja meg figyelmünket, midőn jóslatszerűen arról szólnak, hogy mi legyen már most ezentul?!

Solymossy a hitbizományokba és a latifundiumokba veti reményét, azt mondván, hogy addig, míg illetékes helyen a kötött földbirtok felszabadítását tervezik, addig nincs kilátás arra, hogy a szocialis mozgalom csillapodjék. Miből tehát az következik, hogy a latifundiumok gyarapítása alkalmas eszköz a szocializmus leküzdésére, vagyis Solymossy beszédje azt mutatja, hogy a szónoki szabadság megengedi a legtávolabb eső dolgok összekapcsolását. Az ő arcanumának továbbá (hogy mi is távoleső dolgokat kapcsoljunk össze) ellentmond például a szicíliai kenyérforradalom és ellentmond azon évszázados tapasztalat, hogy a szubtilisebb eszközök; például a bucsulevelek, nem a vallásosságot mozditják elő, hanem a reformációt. Hagyjuk tehát Solymossy bárót. Csak azt konstatáljuk még, hogy a középkor dicséretében Solymossy korántsem olyan szerencsés, mint például a nagyváradi püspök.

Rohonczy Gedeon szelleme már nem annyira a legendás multat kereste; ő a modern eszmék embere és ő belélat a jelenbe s belélat a szabolcsi paraszt ember tulipános ládájába, ahol ingyen kapott vörös füzetek feküsznek halomszámra. Jó a megfigyelése Rohonczy-nak, helyesen mondja ő, hogy az agrársocializmus nevelője a nyomtatott betű; mivel a föld népe még benne él abban a naiv hitben, hogy a nyomtatás szentírás és ezen a naiv hiten alapul a szocialdemokrata központ hódítása. Korlátozni kell tehát a sajtószabadságot! — Így szól Rohonczy és így szólván, még mindig modern marad, mert manapság tényleg azt tapasztaljuk, hogy ahol a legnagyobb lett a szocialdemokrácia, ott a legkisebbre szabják a sajtószabadságot. Németországban például a polgári újságoknak megfelelően kényelmes helyzete mellett annyira korlátozva van a szocialista sajtó szabadsága, hogy nemcsak nyomtatni, nemcsak kolportálni nem szabad a lázító iratokat, hanem ha valamely notórius szocialistának csak találnak is ilyen nyomtatást, az illetőt az elkobzáson kívül még a büntetőtörvénykönyv „kaucuk“-paragrafusa, az: „Unfug-Paragraph“ alapján el is ítélik. Nálunk nincs ilyen paragrafus, de nálunk vannak szolgabírák. A szolgabíró azonban nem elegendő Rohonczy-nak, ő tételes intézkedést akar; a szolgabíró csak egy eszme és Rohonczy ma nem elégedett meg az eszmék kultuszával. Mi a Rohonczy arcanumával, a sajtószabadság korlátozásával, nem vagyunk

megelégedve. Mikor a sajtószabadságról van szó, akkor ugyan a censor szintén csak eszme nekünk, mert tudjuk, hogy a censor nem igen nyulna a társadalmi rendhez hű sajtó után, de ez nekünk nem elég vigasztalás. Mi nem érezzük magunkat betegnek, tehát mi föllesgesnek tartjuk az orvost. Azt az operációt, amelyivel legujabban Michigan állama teszi szaporodásra képtelenné a büntetéseket, tessék kimondani, helyes, de csak a bűnösökre. Mi kényelmetlenül éreznők magunkat már akkor is, ha tudnók, hogy a doktornak joga van előállni a késsel. Ennélfogva mi irtóznak ettől a rendszabálytól és bizonyosan elhiszi mindenki, hogy a férfi-heroizmusnak legnagyobb foka lesz az, ha a sajtó mégis hozzá talál járulni a Rohonczy álláspontjához.

Ilyen arcanumokat ajánlanak a parlamentben; egy harmadik arcanumról pedig felhivatalosan tettek említést. A kormányzat kivételes rendszabályokhoz akar nyulni, nem tudni, csupán helyi statárium segítségével-e, vagy pedig az aratási törvényhez csatlakozó további törvényjavaslatokkal. A harmadik arcanum tehát az volna, amit közönségesen „erőszak“-nak neveznek és mi ezt találjuk ez időszerint még a legezészerűbbnek. Az erőszak különben rossz szó és ebben az esetben tiltakozunk e szó ellen; midőn ugyanis a társadalmi rendet erőszakkal akarják megbontani és az állam visszaút, akkor nem lehet erőszakról szó, hanem csupán védelemről. És mikor az állam megelőző intézkedéseket tesz, akkor nem lehet azzal

A kísértések kelyhe.

— A t. Házból: —

Háromfajta divatos kehely van. A Széchenyi és a Kisfaludy kehelye arról nevezetesek, hogy évente iszik valaki belőlük és olyankor az illetőnek kötelessége egy igazságot mondani. Nem örök igazságot, csak egy évre szólót. S épen azért az egyik évben lehet az igazság az, hogy *nem boldog a magyar*, a másik évben pedig az, hogy *boldog a magyar*. A harmadik kehely a kísértések kelyhe, amelyet Apponyi Albert hozott divatba s amely abban különbözik kehelytársaitól, hogy évente többször is lehet belőle inni s aki ajkaihoz emeli, annak nem valami igazságot, hanem okvetlenül valami *igazságtalanságot* kell mondania. Vagy esetleg cselekednie. Minthogy pedig a képviselőház mai ülése alatt kétszer is ittak a kísértések kelyhéből és ehhez képest ezen az egy napon két igazságtalansággal gazdagodtunk, az olvasó szives elnézését kérem, ha mindegyiknek külön fejezetet szentelek ...

I. A Rohonczy kehelye.

Rohonczy Gedeon, amint ma kijelentette, szőlősgazda. Mint ilyen megtanulta, hogy ezer fűrtöt is ringathat egy-egy szőlőtöke, de mégis csak elfonnyad, ha soha kést nem lát és avatott

kéz meg nem nyesegeti. Mi következik ebből? Az következik belőle, hogy a szőlőtökét nyesegetni kell. Ez természetes dolog és ha Rohonczy épen ma tartotta szükségesnek elmondani, érthető. Hiszen a földművelési tárca körül folyik a szóvita. De Rohonczy Gedeon nemesak a szőlő kedvéért termeli a szőlőt és nemesak fűrtöket fejt a tőkéről, hanem hasonlatokat is. Pedig a szőlőtökéről biztosabban lehet fűrtöket szedni, mint hasonlatokat. Különben is gyanús dolog, mikor egy törvényhozó gazda hasonlatokat szüretel. Az neki sem használ, látványosságnak is a Bosco mutatóványaira emlékeztető. Az embernek mindig az az érzése, hogy valami suskus van a dologban.

Mit akart Rohonczy a szőlőtökéről fejtett hasonlattal? Valamit igazolni akart. De mért hasonlattal? Mert a téma kényes. A sajtóról és a sajtó szabadságáról van szó. Méltóztatnak tudni, hogy a sajtó nagyon érzékeny és nem hagyja magát egyszerű okokkal lefegyverezni. Hasonlatokkal kell előbb mámorba ringatni és talán ezért vette Rohonczy épen a szőlőtökéről az ő hasonlatát. Hátha akad benne valami a szőlő mámorító erejéből! A sajtót már körülbelül egy esztendő óta próbálják kapacitálni, hogy hagyja magát egy kicsit korlátozni. Tavaly nyáron egész felfordulás volt miatta,

mert a sajtó kemény feje nem akarta bevenni, hogy az a közjó érdekében volna, ha őt korlátoznák. Akkor a *közjó* fogalma alatt a részvénytársaságok belső dolgait kellett érteni és a közjó választott gyámjai azt akarták bizonyítani, hogy a világ mindjárt sokkal szebb és sokkal jobb lesz, mihelyt kőterbe zárhatjuk azt az újságírókat, aki bizonyos urak és intézetek belső dolgait meri feszegetni. De a sajtó konokul tiltakozott, hogy a kezcire béklyót, a szájjára lakatot tegyenek. S miután a tisztelt törvényhozó urak az egész nyarat átvitatták, megállapodtak abban, hogy a sajtó ugyan nagyon kellemetlen portéka, de egyelőre járjon még szabadon.

Akkor bugygyant ki először a parlament köves talajából a sajtószabadság megszorításának gondolata, mint valami minden baj ellen sikerrel alkalmazható gyógyító víz. Szívesen furtak volna utána, hogy azt a csodás gyógyhatású vizet forgalomba hozhassák, de hát nem lehetett. Am álmatlan éjszakákon minden törvényhozó arra a parlagon heverő kincsre gondolt és akármilyen baj ütötte fel a fejét, a törvényhozó urak első gondolata az volt:

— Hej, ha a sajtó korlátozva volna!
De nem volt. Ellenben a bajok (a jó is)

elállni, hogy „erőszakkal nem lehet segíteni a dolgon.“ Ez a szálló ige is meghalt már, mint amaz fönebb, bevezetésül. Akik így beszélnek, azok csak azokra a forradalmakra emlékeznek, amelyek sikerültek. Ellenben elfelejtik, hogy a história tud egész sor megakadályozott forradalomról is. A harmadik arcanumban van gyógyító erő tényleg, csak az adagolásról lehetne szólni.

A magyar paraszt szocializmusa tudvalevőleg különleges szervezet; ereje nagy, mert történelmi alapokra támaszkodik: a Dózsa hadseregének hagyományaira, az uri osztály ellen való gyűlöletre. De ez a gyűlölet az országnak csak egyes vidékein tombol, egy igent veszedelmes, de lokális bajnak mutatván képét. A statáriumon túl az intézkedéseknek ehhez a kórisméhez kell alkalmazkodnia.

Azt mondhatni hát a harmadik arcanumra: legyen meg e gyógyszerpohár, de ne az egész országnak nyujtsák. A helyi kezelésben próbáljanak inkább tündökölni a doktorok.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

József főherceg visszavonulása. Ismételtén fölmerült az ujságok hasábjain az a hír, hogy József főherceg már legközelebb visszavonul a honvédség főparancsnokságától. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter azonban ma a képviselőház folyosóján többek előtt határozottan kijelentette, hogy ebből a hírből egy árva szó sem igaz.

A várnai választás. Várnáról jelenti tudósítónk: A holnapi képviselőválasztás iránt az egész választókerületben óriási az érdeklődés. Az egyes községeket heczekaplánok utazzák be és az asszonyok támogatásával megfélemlítik az embereket. A néppárt erőszakos üzemei miatt több lelkész a szabadelvű tábor-

hoz csatlakozott. *Bella* községben egy átutazó galicziai zsidót megtámadtak a felbujtogatott parasztok és csupán *Kepf* jegyző és *Garai* szerkesztő akadályozták meg a vérontást. A csendőrség lehetőleg tartózkodik a beavatkozástól, nehogy az izgatottságot fokozza. Hogy a néppártnak okot ne adjanak a panaszra, szigorúan ügyelnek a teljes választási szabadság megővésére, igazolványokat sem adnak ki és mindenki szabadon juthat a választási urnához. *Rossival* kilátásai igen kedvezők. *Várnán Cvincsek* káplán vezeti a néppárti agitációt. Ma délután a piacon asszonyok és gyermekek előtt beszédet mondott. A néppárt bizalma a gróf *Hunyady*-uradalom alkalmazottaiiban van. Kisúcsa-Ujhelyen a néppártiak lelővéssel fenyegették a szabadelvű választókat, ha a néppárthoz nem csatlakoznak. *Rossival* pártjából ma délután 300 szavazó érkezett be a falvakból Várnára, akik itt maradnak a szavazásig. A piacon a néppártiak megtámadták három szabadelvű választót és véresre verték őket. Mire a csendőrök jöttek, a támadók szétfutottak. A választókerület 44 községében összesen 62 csendőr van.

Pártértekezlet. Az országgyűlési szabadelvű párt pénteken, a hónap 11-én esti 7 órakor értekezletet tart, amelyen az igazságügyi, honvédelmi és pénzügyi tiszteletet tárgyalják.

A földmivelési tárca.

— (A képviselőház ülése.) —

A vita ma több élénkséggel folyt. Az ismét aktuális szocializmus a gazdákat, a szép színésznők bejelentett küldöttsége pedig a fiataliságot csalta már korán a tisztelt Házba.

S az ülés nem is volt érdektelen. Rohonczy Gedeon nagyon érdekes képet festett a szocializmusról, csak az hatott kissé szokatlannak, amikor beszéde végét az ujságírók karzatához intézte és szinte mentegetőzve mondotta, hogy határozati javaslata volna a *sajtószabadság korlátozásáról*, de nem nyújtja be, csak eszmeként dobja a vitába. (A törvényhozás helyett azonban egyelőre csak a folyosó vitalkozott az „eszmén.“) Azután Molnár apát és báró Solymossy László találta nagyon időszerűnek a fidei commissum-ok szaporításának hangoztatását, végül pedig Major Ferenc ajánlotta a szocializmus ellen orvosszernek a vallást.

Szóval ma a szocializmus ellen a következő orvosszerekhez volt szerencsénk: a sajtószabadság korlátozása, a fidei commissu-

mok szaporítása és a vallás. Ha nem csatlakozunk — a szocialisták szíve épen ezeket óhajtja...

A képviselőház ülése.

Szilágyi Dezső több kérvényt mutat be, a negyvennyolczas események megünneplése és a külön vámtérület érdekében.

Aztán a Ház folytatja a földmivelési tárca költségvetésének tárgyalását.

A szocializmus ellen.

Rohonczy Gedeon: Azt fejtegeti, hogy a szocializmus milyen rohamosan terjedt el az egész országban. Ma már nem is tudjuk, hol fog megállni az ugynevezett agrársocializmus. Ma így nevezük — ki tudja, hogy fogjuk holnap nevezni. Ha hamar nem intézkedünk, az ország egy része lángba borul. Nem helyes ugyan a vészharangot idő előtt félreverti, de viszont mulasztást követne el az, aki veszedelmes bajt látva, hallgatna. Az Alföld déli részén — biztos tudomása van róla — a szocialisták a központból vezettetve, úgy szervezkedtek, hogy egy napon adott jelre kitörjön a parasztlázadás.

Szabolcsban látjuk, hogy ez már nem munkásmozgalom; telkes gazdák vannak a szocialisták között, ez egész rendi szervezkedés. Meg kell adni a középbirtokosnak a módot a megelhetésre, mert nem lehet tőle azt kívánni, hogy hazafi legyen, ha megszünt benne a hit, hogy családját fentarthatja. Ezzel az érzéssel a szívében szocialistává lesz. A népet fel kell világosítani, hogy a szocialista izgatók nem akarják a javát. Ahol a nép meg tud élni, ott a szocializmus ellen helyén való a szigor. Ahol a nép tudja, hogy nincs igaza, ott nem sokáig tart az ellenszegülés a szurony ellen. De ahol a nép szívében van megebezeve, ahol a létért küzd, ott veszélyes fegyver a szurony, ott az állambatalomnak segítenie kell.

Hallja, hogy Szabolcsban talán statárium lesz. Lehet, hogy ott helyes ez az intézkedés. Szabolcsban ezt a lázadást a szocialista sajtó szítja s ezt csak öntérdek, pénz vezeti.

— Liberális ember vagyok — folytatja Rohonczy — ott küzdöttem a szabadelvűség táborában. A sajtószabadság szent előttem. De meggyőződtem, hogy a sajtó is elítéli azt a sajtót, mely ilyen izgató, lázító dolgokat nyomtat. A szőlőtöke is elpusztul, ha a vadhajást le nem metszük. Mídon Sima itt tegnap egy esetleges lázadásért a ma-

ten tudja, milyen okokból) módfelett felszaporodtak. És különösen az agrársocializmustól fájultak meg a jó magyar fejek. Keresték, kutatták az orvosszert, próbálkoztak csendőrökkel és próbálkoztak pótmunkásokkal, hoztak azonkívül valami törvényt is, de mind hasztalan. Az agrársocializmus nem ijedt meg a csendőröktől, nem juhászodott meg a kishéri pótmunkások láttára és nem gyógyult ki a munkástörvénytől. Ellenkezőleg. A sok orvosszagtól még dühös is lett és a szegény gazdák az ország minden vidékéről ijedten siettek fel a központba valami jobb orvosszagért. Jobb orvosszag — az ám! De hol veszi az ember? Ha a jobb orvosszagok és a jobb gondolatok az utszélen hevernének! Vagy telefonon lehetne őket a parlamentbe szólítani, mint a távollevőket a szavazáshoz! De szó sincs róla, nyakasok ők és nem engedelmesskednek még Perczel Bénének sem.

Hol legyen hát a mentő horgony?

Ugy kell lenni, hogy a szorongattatás napjaiban megint feltűnt a kísértő gondolat, annak a parlagon heverő, kiaknázatlan gyógyforrásnak a szelleme és csábosan suttozta: óh én mindent meggyógyítok! Csak korlátozni kell a sajtó szabadságát és akkor elalszik minden: — a részvénytársaságokkal szemben az ellenőrzés, az éhesekkel szemben az izgatás. Minden elalszik és lesz csend: édes, pihenésre váró csend. A vezérigazgatók és a jogtanácsosok, a gazda

és a munkás, mindenki békén szendereghet, mert a sajtó korlátozva lesz, holott a sajtó az egyetlen izgató.

... Így telt meg a kísértések kelyhe és Rohonczy Gedeon ma kiürítette:

— Korlátozni kell a sajtó szabadságát. Korlátozza maga a sajtó, ha tudja. De ha nem teszi, akkor minden felelősség az ő vállaira nehezedik. Mivel pedig a sajtó felelősségével nem lehet beérni, vegye a dolgot a kormány a kezébe és nyesse meg a sajtót, mint a szőlőtöket. Mert csak így lehet meggátolni az agrársocializmus elterjedését, csak így lehet a gazdák, az egész ország fejről a csapást elhárítani.

Ez a Rohonczy kelyhének és a Rohonczy igazságtalanságának története.

II. A Perczel kelyhe.

A második fejezet nem a tanácsteremben játszik, sőt inkább onnan is a folyosóra csalta az embereket. A szereplők: a legszebb színésznők, akik eljöttek, hogy a belügyminisztertől kiesdekeljék a Hetényi Béla visszaszerződését. Prielle Kornélia (a legszebb matróna), Márkus Emilia, Hegyesi Mari, Helvey Laura és Maróthy Margit álltak össze küldöttségnek és Fenyvessy Ferenc vezette őket. A folyosó pedig majd elnyelte a szeméivel, amikor a szép asszonyok vonata keresztülhaladt a keskeny utvonalon.

A belügyminiszter még nem volt a parlamentben és az öt párnak (mert minden szép asszony egy-egy elegáns pályatárs karján imbolygott) ott kellett volna várakoznia a folyosón. Mint akár egy viczinálist kérő küldöttségnek. De szép asszonyoknak még a mese adott hatalmat, hogy mosolyukkal zárat nyithassanak s előttük udvariasan nyílt meg a miniszteri szoba ajtaja. Páronkint bocsájtotta be őket Fenyvessy Ferenc és a miniszteri szobába azontul csak a buffet-pinczérnek volt bejárása, aki Kuglert és bonbont vitt nekik. (Így se szolgáltak még ki deputációt soha!)

Jött aztán a miniszterelnök és szokás szerint a szobába akart sietni.

Utját állták:

— Kegyelmes uram, a színésznők vannak odabenn.

Jött a kereskedelmi miniszter. Az is a folyosón rekedt. Csak a belügyminiszter nem akart jönni, pedig azt az egyet bebocsájtotta volna Fenyvessy Ferenc. Dél régen elmúlt és Perczel nem akart mutatkozni. A folyosón pedig megtorlódtott a kíváncsiak hada és a generális, aki a buffethől jött, alig tudott magának utat törni.

Őt is figyelmeztették:

— Őt szép asszony várja a belügyminisztert.

— Őt szép asszony? Akkor valami igazságtalanságot akarnak, morogta az ősz generális.

gyar kormányt és a parlamentet teszi felelőssé, arra azt mondja, hogy kormány s a parlament kötelessége a gondoskodás. Nem nyújt be határozati javaslatot: csak egy eszmét vet fel. Vitassa meg a parlament, s vele együtt a sajtó. Ha határozati javaslatot nyújtana be, ezt így szövegeznék: Utasítja a képviselőház a kormányt, hogy terjeszsen a törvényhozás elé olyan törvényjavaslatot, mely a miniszteriumot arra hatalmazza fel, hogy *utólagos parlamenti jóváhagyás mellett az 1848: XVIII. törvénycikkben foglalt sajtójogi garanciákat egyes esküdtszékek vagy törvényszékek területén meghatározott időre felfüggeszthesse* a következő, sajtó útján elkövethető bűncselekményekre:

1. a felségértés esetére;
2. a lázadásra való felhívásra;
3. az alkotmány, a törvények, a hatóságok és hatósági közegek elleni lázítás eseteire. — Ezt ajánlja a törvényhozás figyelmébe.

Molnár János azzal kezdi, hogy tíz-tizenkét év előtt beszélt egy külföldi hölgygel (Derütség. Fölkiáltások: Már megint?), aki azt kérdezte tőle, lehetséges-e Magyarországon munkáskérdés? Ő azt felelte: képtelenség. S íme most itt van mégis a kérdés. Ezután a szülő kifejti a keresztény erkölcsi alapon álló szocializmus tanát és azt mondja, hogy ilyen értelemben ő is szocialista. Majd hosszan rajzolja a kisgazdák pusztulását és folyton növekvő elégtelenségét s azt az utat, mely a szocializmus felé vezet. Egyébként a bírtok védelmét és a fidei comissumok szaporítását sürgeti.

Báró Solymossy Lajos azt hangoztatja, hogy ne csak az iparra és kereskedelemre helyezték a súlyt, hanem a földművelésre is. Az iparágak létesítésénél gondoskodjanak arról, hogy a földműveléstől a munkaerőt el ne vonják. Az agrárszocializmus szomorú alkalmá végre a földművelésre vonta a figyelmet, csak ez a figyelem rossz irányba ne terelődjék. Az első az, hogy a nép bizalmát visszanyerjük s azért nem is helyesli, hogy a néptől a gyűléselés jogát megvonják. Az önszegélyező-egyesületeket melegen ajánlja. Addig azonban, amíg előkelő helyen olyan eszméket pengenek, mint a hitbizományok, a latifundiumok fölölészlása, nincs reménye arra, hogy a mozgalom csillapodjék. A költségvetést elfogadja.

Az elnök öt percze felfüggeszti az ülést.

A szünet után Major Ferencz beszél és a szocializmus ellen a vallásosság erősítését ajánlja.

Holnapra még Bessenyei Ferencz, Bedő Albert és gróf Zichy Jenő vannak följegyezve. Holnap beszél a miniszter is.

És ami igaz, az igaz. Ha egy igazságért kell sikra szállani, ahhoz elégséges egy csúf, öreg ember is. Például Zola. De amikor egy nyilvánvaló igazságtalanságot kell kikönyörögni, azt csak szép asszonyokra lehet bízni. (A legnagyobb igazságtalanságért azonban csak egy szép asszonynak szabad elfáradnia, ez a leg-erősebb.) Így indultak el egy igazságtalanságért a szépséges asszonyok és így jöttek ma a parlamentbe a Nemzeti Színház szép asszonyai. A legszebb mosolyukkal jöttek — egy kis igazságtalanságért. Mindössze csak annyit, hogy egy gyöngye színészt, aki a négyezer forintos fizetést keveselte, amíg kínálták neki, fogadjon vissza a belügyminiszter most, amikor az a színész ur másutt négyezer forintot se tudott kapni. A belügyminiszter ezt sohasem tenné meg, mert a kritika, a művészet, de még az igazgató sem kívánja tőle — eljött tehát őt szép asszony, aki sokkal kedvesebb, mint a kritika, a művészet és az igazgató. Őt szép, mosolygó, esdeklő asszony, csupa báj és illat, a belügyminiszter pedig nem pályázik szentnek.

... Előtte volt a kísértő küldöttség és Perezet, amikor megjött, meghatva mondotta ki az igazságtalanságot:

— Jó... Én nem leszek akadály a Hetényi ur visszaszerződésének...

Kappa.

KÜLFÖLD.

Németország külpolitikája. A német birodalmi gyűlésben ma a külügyi költségvetést tárgyalták és a legélénkebb vita a *chinai kérdés* fölött indult meg. Bülow külügyi államtitkár tegnap kifejtette, hogy a hadihajók kiküldése Kiau-Csauba nem volt rögtönzés, hanem komoly és ezeltudatos politika. Németország nem lehet harmadrendű hatalom Kelet-Ázsiában, amikor ott a többi hatalmak tért foglaltak. És Németországnak a többi hatalmakhoz való jó viszonya a legújabb események által nem is szenvedett csorbát. Teljes az összhang Oroszországgal, amelynek érdekei Európában sehol sem keresztezik Németországéit, Ázsiában meg épenséggel párhuzamosan haladnak velök. Természetes, hogy Franciaország is keres Tonkingban új forgalmi utakat és a jogosult angol érdekekkel sem akar Németország szembeszállni. Bülow ezután felolvasta a Chinával kötött bérszerződést, amelynek értelmében a chinai kormány a kiau-csai-öböl mindkét partján bizonyos meghatározott területet 99 évre átenged Németországnak.

A *krétai kérdésre* vonatkozólag Bülow kijelentette, hogy Németország emiatt complicatiókba nem fog bocsátkozni. György herceg jelöltsége ellen nincs kifogása, de ha a porta ezzel nem ért egyet, Németország félreáll és nem avatkozik bele a dologba. De Görögországnak azért csak azt tanácsolhatja, hogy rendezze pénzügyeit.

A mai ülésen gróf Kaunitz kifejtette, hogy a terv nélkül kötött kereskedelmi szerződések megkötik Németország kezét az egész világgal szemben. *Kétséges, vajjon Ausztria-Magyarország megújítja-e a szerződést?* Franciaország a legtöbb kedvezményt biztosító szerződéseket csak egész rövid felmondási határidőkkel kötötte.

Richter viszont a kereskedelmi szerződések mellett emelt szót. Bismarck politikája az utolsó években ingadozó volt. Németország ellenében akkor egyre magasabb vámsorompókat emeltek.

Gróf Bismarck Herbert Richter ellenében Bismarck herceg kereskedelmi politikáját védelmezte, amelynek alapeszméje egy autonom tarifa alkotása volt a nemzeti munka megvédésére. Nagy mulasztás csak 1890. áprilisban történt, amikor kettős tarifát kellett volna kidolgozni.

Bülow államtitkár azután egy hozzá intézett kérdésre válaszolt, előadta, hogy a kormány az Angliával kötendő új szerződés alapvonalait már közölte az angol kormánnyal. Többet most erről nem mondhat, mert a tárgyalások folynak.

Zola pöre.

(Távirati tudósítás.)

A harmadik nap már s az Európán végigfutó láz csak nem akar csillapodni. S nem is fog, amíg nem lesz teljes világosság.

Pedig a Zola pöre — most már nem lehet ez iránt kétség, — nem fogja elaltatni a Dreyfus-ügyet. Akár elítélik, akár fölmentik, a homály, a kétség, a bizonytalanság megmarad s folyton végigkísért az egész világrészen az Ördög-sziget rabjának hazajáró lelke.

A Zola pöre nem egyéb, mint egy újabb szem a botrányok végtelen láncolatában. Kérdőre vonják, mert vádolt és elhallgattatják, mikor bizonyítani készül. Egy ítélkező törvényszék, amelynek az elnöke csak egy feladatot ösmert: nem azt, hogy megtudjon mindent! Világért se! Az összes gondja, minden buzgósa, hogy — ne tudjanak meg semmit.

De párhuzamosan a tárgyalással látunk egy másik mozgalmat. Amit elfojt az elnök a bíróság előtt, legalább részben. kiszivárogo a sajtóban. Igaz ugyan, csak azok beszélnek itt, akik beszélni akarnak. Azokból a tanukból, akik az esküdték előtt nem akarnak szólni, a sajtó se vesz ki semmit.

Ma két „elnyomott” tanu nyilatkozott. Az egyik a pör legérdekesebb tanuja, Dreyfus Lucie, másik a híres szenátor, az első lelep-

lező, aki kiadja azokat a leveleket, melyeket a bíróság nem akart meghallgatni.

Távirataink itt mondják el ezt a két elnyomott mozzanatot, valamint teljes hűséggel a mai nap eseményeit.

Dreyfusné vádjai.

Dreyfusné ma több angol lap párisi levelezője előtt felelt Zola védőjének ama kérdéseire, amelyekre a választ a törvényszéki elnök tegnap meg nem engedte. Nyilatkozatai főleg Patty du Clamra vonatkoznak. Dreyfusné elmesélte, hogy Paty du Clam férje elfogatása után többször eljött hozzá és titoktartást követelt tőle; közben többször *szidalmazta* a *védtelessé asszonyt*.

Arra is kérte, hogy szolgáltatson neki adatokat, hogy az ő férjére rá lehetne bizonyítani a hazaárulást. Még férje elítélte után is dühöngött amiatt, hogy Dreyfus nem akart vallani.

Az elkobzott levelek.

Scheurer-Kestner szenátor kihallgatásakor tegnap a bíróság nem engedte meg azoknak a leveleknek a felolvasását, amelyeket Gonze tábornok írt Piquard ezredeshez, aki a Dreyfus-per revízióját készítette elő. E levelekből Scheurer-Kestner azt a meggyőződést merítette, hogy Gonze egy véleményen van Piquarddal és ép úgy mint ő, hisz Dreyfus ártatlanságában. A bíróság elnöke azonban nem engedte meg a levelek felolvasását és Scheurer-Kestner csupán emlékezetből mondhatta el azok rövid tartalmát.

Az *Aurore* ma közli a levelek teljes szövegét, amelyeket Gonze tábornok váltott Piquard ezredesrel. Az *Aurore* megjegyzi, hogy a tábornok teljesen meg volt győződve Dreyfus ártatlanságáról és csak azt akarta, hogy a lehető legjobb és legbiztosabb módot válasszák az igazság kiderítésére.

Gonze első levele, melyet 1896. december 7-én írt Piquardnak, így szól:

Kedves Piquard!

Megkaptam december 5-éről kelt levelét és jól meg fogom fontolni mindazt, amit ön mond. Sietek önnel tudatni, hogy szükségesnek látom, hogy az ügyben a legnagyobb óvatossággal járjunk el és hogy az első benyomástól óvakodjunk. Már most mindenekelőtt az volna szükséges, hogy azokról az okmányokról tisztába jöjjünk, melyek a bordereauban föl vannak sorolva. Hogyan lehetne ezeket az okmányokat lemaszolni? Nagyon nehéz elhatározásra jutni, mert akármit teszünk, nagy zajt kell csapnunk. Esterházy irásának a bordereau irásával való összehasonlítását bajosan folytathatjuk, mert nem kerülhetjük ki azt, hogy kedvezőtlen viszonyok közt új embereket avassunk be tükünkbe és nekem jobbnak látszik, ha várunk és biztos tudomást szerzünk magunknak. 15-én újra Párisban leszek s akkor szóval jobban megérthetjük egymást. A fődolog az, hogy a legnagyobb óvatossággal járjunk el.

Baráti kézzorítással

Gonze.

A következő napon Piquard ezzel a levellel válaszolt Gonzenak:

Tábornok ur!

Figyelmesen elolvastam levelét és az abban foglalt utasításokat lelkiismeretesen fogom teljesíteni. De kötelességemnek tartom önnek megmondani, hogy fontos indíciók és tények azt bizonyítják nekem, hogy közel van az a pillanat, amikor azok az emberek, akik azt hiszik, hogy velük szemben igazságtalanul jártak el, nagy botrányokat fognak csinálni. Azt hiszem, hogy minden lehető el kell követnünk, hogy az iniciatíva tőlünk induljon ki. Hogy ha sok időt veszteszünk, úgy más oldalról fog az iniciatíva kiindulni s akkor nagyon furesa szerep jutna nekünk. Még csak azt akarom megjegyezni, hogy azok az emberek, akik nem látzanak oly jól informálva lenni, mint mi vagyunk, minőent el fognak követni, hogy újabb botrányokat, lármát és botrányt okozzanak. Boszantó és fölösleges válság fog bekövetkezni, amelyet elkerülhetünk, ha jókor fogunk a dologhoz.

Fogadja tábornok ur stb.

Piquard.

Azok a rosszul informált emberek, akikre Piquard levelében céloz *Dreyfus rokonai*. Erre a levelre Gonze tábornok a következőket válaszolta:

Correilles-en-Paris (Seine-et-Oise),
1896. szeptember 10.

Kedves Piquard!

Megkaptam levelét, melyről sokat gondolkoztam. Mind a mellett, amit ön levelében írt, megmaradok első véleményemnél s most is azt állítom, hogy bizonyos óvatossággal kell eljárunk. Azon a

ponton, ahová a vizsgálat eljutott, nem lehet arról szó, hogy a világosságot eltakarjuk, de tudnunk kell, hogy mit kell tennünk az igazság kiderítése végett. Kerülnünk kell minden hamis manővert és minden olyan lépést, amelyet nem lehet többé jóvá tenni. Én azt hiszem, hogy hallgatással és titoktartással legjobban jutunk célunkhoz. A fődolog, hogy azt, amit mi tudunk, másoknak el ne áruljuk. Tudom, hogy ezt a problémát nagyon nehezen lehet megoldani. De éppen azért a lehető legnagyobb óvatosságra van szükség. Ön nincs hiában ennek az erőnyben s ezért nyugodt vagyok. Gondolja meg, hogy milyen nagy nehézségek előtt állunk és hogy a jó taktika előre megfontol minden eventualitást. Holnap alkalmam lesz Boisdeffre tábornoknak írni és ebben a levelemben elmondok neki egyet-mást abban az értelemben, amelyben most önnek írok. Óvatosság! Óvatosság! Ezt a szót kell mindig szem előtt tartani. Tizenötödikén Párisban leszek és remélem, hogy akkor látni fogom önt. Baráti kézzszo-

tisztelő kész híve

Gonze.

Eközben megjelent az *Eclair* cikke, melylyel a bordereau facsimilijét közölte s ettől fogva a közvélemény is kíváncsiabb lett az ügy további fejleményére. *Piquard* előrelátta ezeket a dolgokat és szeptember 14-dikén a következőket írta Gonzenak:

Tábornok ur!

Szeptember hetedikén kelt levelemben hátor voltam önt azokra a botrányokra figyelmeztetni, melyekkel bizonyos körök nemrég fenyegetőztek s azt is megmondtam önnek, hogy az én véleményem szerint nagy botrány és nagy bosszúság fog származni, ha nem vesszük kezünkbe az iniciatívát. Az *Eclair*-nek ide csatolt cikke szerencsétlenségre megerősíti az én fölfogásomat. Kutatni fogom, hogy ki készítette elő olyan ügyesen a bombát, de még egyszer kijelentem, hogy haladéktalanul cselekednünk kell. Ha még tovább várunk, olyan helyzetbe jutunk, amelyből nem tudunk kibontakozni és teljességgel lehetetlen lesz a teljes igazságot megállapítani. Fogadja tábornok ur stb. . . .

Piquard.

A tegnapi zavargások.

Nagyon felizgatták a közvéleményt azok a botrányos jelenetek, amelyek a tegnapi tárgyalás végén a törvényszéki palotában és annak környékén lefolytak. A rendőrség azzal mentegetőzik, hogy meglepte a tárgyalás korai vége. A rendőrfőnök még tegnap este meghatalmazást kért arra, hogy a rendőrök a törvénykezési palotába behatolhassanak, minthogy a törvényszéki örök nem bírnak a féktelen elemekkel és a rendet nem tudják fenntartani. Oly kevés rendőr volt a palotában, hogy csak a véletlennek köszönhető, hogy szerencsétlenségek nem történtek.

A tüntetésre különben az első nap csendes lefolyása után senki se volt elkészülve, az izgatott titokban tették meg előkészületeiket.

A *Figaro* is azt írja, hogy a tegnapi események után *jobban kell gondoskodni a rend fenntartásáról*. Ugyanez az újság azt is írja, hogy Zola maga kívánta, hogy a törvénykezési palota főlépcsőjén bocsássák az utcára, ahol kocsija várakozott. Zola azt mondta, hogy nem illik hozzá, hogy valamelyik melléklépcsőn bujdosva távozzék.

A tanúk szobájában tegnap érdekes jelenet folyt le. *Piquard* alezredes arra kérte *Scheurer-Kestner*-t, hogy a tőlük valamivel távolabb ülő *Dreyfus*-nének mutassa be. A bemutatás megtörtént és *Piquard* melegen szorított kezét *Dreyfus*-nével, akinek azt mondta, hogy meg van győződve férjének az ártatlanságáról s aztán néhány vigasztaló és bátorító szót mondott neki.

Erőszakos rendcsinálás.

A mai tárgyalásnak ugyyszólván katonai karaktere volt. A törvényszék tárgyalótermében csak úgy csillogtak a tábornokok és egyéb magasabb állású tisztek aranysegélyes, rendjelekkel díszített kabátjai. Legjobban feltűnt *Boisdeffre* tábornok és *Mercier* volt hadügyminiszter inarkans alakja. Még a tanuszobában is csupa katonát lehetett látni, akik közül ma nagyon sokan megjelentek azok közül is, akik az első idézésnek eleget nem tettek. A teremben rendkívüli érdeklődéssel várták a tárgyalás megkezdését, mert szenzációs jelenetekre volt kilátás; különösen a tanúk és a védelem közt való összetűzést egész biztosra vette mindenki.

Magában az épületben egész sereg titkos rendőr van. Egy tudósító tizenégyet olvasott meg. Maga a rendőrprefektus ügyel arra, hogy a tegnapihoz hasonló jelenetek ma ne ismétlődhessenek. Az összes folyosókat rendőrök tartják szabadon, úgy, hogy alig látni nagy-néha egy-egy embert a termen kívül. A tanúk számára fenntartott helyen ma már csakis tanukat láthatni, nehogy a tegnapi „telefonon keresztül való jelentkezés” humoros procedurájára legyen szükség.

A tárgyalóterembe rendkívül nehéz bejutni, mert minden egyes embertől kéri a belépő-jegyet. Már kilencz órakor ott voltak a fiatal ügyvédek hivatali talárjukba öltözve, mert ebben jegy nélkül is be kell őket eresztetni. Sokan még élelmiszereket is hoztak magukkal. De még az ügyvédek is egyenkint ellenőrzik, nehogy olyanok is bejussanak a terembe, akik esetleg jogosulatlanul hordják a talárt. A törvényszéki palota főkapujánál ma már nem a törvényszéki őrség teljesíti a szolgálatot, hanem a nagyszobában kirendelt rendőrség.

De azért már tizenegy órakor a rácsajtónál, ahol a tegnapi botránykor majdnem végzetes jelenet történt, *verekedés támadt*. Fiatal ügyvédek akartak ugyanis benyomulni az épület belsejébe. Mivel a tolokodás mind nagyobb lett, az elnök kiadta a parancsot, hogy szét kell kergetni az embereket. Mikor az örök ezt a parancsot tényleg végre is akarták hajtani, vad verekedés támadt, mely alkalommal két ügyvédet letartóztattak és azonnal a rendőrséghez kísérték, ahol mindjárt kihallgatták őket. Az esetet azonnal feljelentették a párisi ügyvédi kamarának.

Még a tárgyalás megkezdése előtt hire futott a teremben, hogy a törvényszéki épület földszintjén egy, a mai tárgyalással némi összefüggésben álló pert befejeztek. A *Reinach-Rochefort*-perben a mai délelőtt folyamán hozta meg a bíróság ítéletét, mely szerint *Rochefort*-t öt napi elzárással és ötczer frank pénzbüntetéssel sújtották. *Rochefort* barátai ezt természetesen azonnal felhasználták és kisebb kaliberű tüntetést rendeztek mellette mindjárt a törvényszéki palotában.

A bevonulás.

Tizenegy órakor érkeztek meg a tanúnak beidézett tisztek egyenruhában. A palota előtt

— Éljen a hadsereg!

kiáltásokkal üdvözölték őket. Zola 11 óra 45 perczkor érkezett meg és bemehetett a palotába anélkül, hogy felismerték volna. Tüntetés nem volt. Zola kissé sápadt, a tegnapi izgalmak, úgy látszik, megviselték. Azonkívül ma temérdek fenyegető levelet kapott. A legszelidebb is halállal fenyegeti, úgy, hogy barátai azt ajánlották neki, maradjon otthon és ne tegye kockára az életét. De Zola tarthatatlan maradt. Kocsin jött, de hintaja nem a főkapunál állott meg s a vádolt csak egy mellékajtón, majdnem lopva jutott a terembe, ahol törvényt ülnek fölötte.

A terem zsúfolásig tele van. A közönség nyugodtabban viselkedik, mint tegnap. A mikor Zola belépett — semmiféle manifesztáció nem történt.

A tanuként megjelent tisztek nagy érdeklődést keltenek, kivált *Boisdeffre*, *Paty de Clam* és *Esterházy*, *Mercier* tábornok is jelen van.

A ma kihallgatandó tanúk közt lesznek valószínűleg *Jaurés* szocialista képviselő, *Ranc* és *Scheurer-Kestner* szenátorok, továbbá a beidézett exminiszterek egy része, akik ma már harmadszor jelennek meg, azután *Esterházy*, *Paty de Clam* és *Piquard* ezredesek.

Dreyfus-né ma ismét megjelent a törvényszéki épületben, hogy arra az esetre, ha kihallgatását mégis megengedné a bíróság, mindjárt kéznél legyen.

Az első vihar.

Kevéssel tizenkét óra után nyitotta meg az elnök a tárgyalást s felszólította Zola védőjét, hogy tegyen indítványt *Dreyfus* Lucie kihallgatása dolgában, valamint terjeszse elő azokat a kérdéseket, amelyeket hozzá intézni akar.

Ezután mindjárt heves jelenetek következtek. Az elnök és a védők már a tárgyalás elején összevesztek.

Laborie ugyanis azt követeli, hogy végyék jegyzőkönyvbe azt a tényt, hogy a tárgyalást megkezdték és a tanuk mégis a teremben vannak.

Az elnök izgatottan feleli, hogy formálisan még nem nyitotta meg az ülést.

Clemenceau szintén követeli annak a konstatálását, hogy *Boisdeffre*, *Gonze* tábornokok, *Paty du Clam* ezredes a tárgyalás megkezdése után is benn maradtak a teremben.

Az elnök: Ez incidens ügyében a törvényszék a szünet alatt fog határozni.

Laborie védő ezután kijelenti, hogy szándékában van *Dreyfus* nejét az iránt megkérdezni, mit tart *Zolának* a *Zola-affaire*-ben való jóhiszeműségéről.

Az elnök: Itt nincsen *Zola-affaire*! (Élénk ellentmondás.)

Most igen heves szóváltás támad az elnök és a védő között.

Az elnök nem enged meg olyan kérdéseket, amelyek a *Dreyfus*-pert illetik.

Laborie (az esküdtekhez fordulva): Esküdtek uraim! Ugy értesültem, hogy önök közt valamiféle röpíratokat osztottak szét. Nagy súlyt helyezek arra, hogy konstatáltassék, hogy ezek se tőlünk, se védenczemtől, sem pedig a *Dreyfus*-családtól nem származnak. És ha már e tárgynál vagyunk, határozottan titkolozunk egyes lapok ama hiriei ellen, mintha a tegnapi sajnálatos botrány alkalmával *Zolát* megverték volna. Igaz, hogy *Zolát* füttyökkel, piszsegéssel és szitkokkal fogadták. De azok, akik füttyültek, azok nem Franciaország képviselői. Az, hogy a francia nemzetet azonosítják magukat, inkább szégyen reájuk, mint tisztesség Franciaországra. (Zajos közbekkiáltások, ellentmondás a hallgatóság körében.)

A beteg tanuk.

Ezek után bevezetik dr. *Floquet*-t, aki kijelenti, hogy *Comminges* grófkisasszony és *Boulancy* asszony igazán betegek és nincsenek abban a helyzetben, hogy a tárgyaláson megjelenjenek. *Chaperoz* asszonyt nem találta otthon.

Clemenceau azt a kérdést intézi a törvényszéki orvoshoz, vajjon a hivatalos titok megsértése nélkül nyilatkozhatnak, a két beteg állapotáról.

Dr. *Floquet*: *Boulancy*-né baja olyan, hogy az okvetlenül rosszabbra fordulna, ha az idejövételre kényszerítenék.

Clemenceau: De talán a vizsgálóbíró előtt mégis megjelenhetnek.

Dr. *Floquet*: A baj olyan, hogy a felelősséget nem vállalhatnám el, ha ily értelemben nyilatkoznam. *Comminges* grófnő pedig neurasthenikus, idegben szenved és egészsége veszélyeztetése nélkül ő sem jelenhetnék meg.

A vezérkar főnöke.

Az elnök: (a jegyzőhöz) Hívja be *Boisdeffre* vezérkari főnök urat.

Az elnök e szavára a közönség körében élénk mozgás keletkezik. Mikor a vezérkari főnök belép, az egész közönség felkelt ülőhelyéből.

Boisdeffre az őrség főnöke és a jegyző kíséretében lép a terembe. A terem közepére érve, az esküdtek előtt mélyen meghajol.

Az elnök általános kérdéseire azt feleli, hogy 53 éves, vezérkari főnök.

Boisdeffre szikár alak, szürkés bajusza van. Arcza csontos, arcvonásai rendkívül élesek.

A megeskütéskor a vezérkari főnök kijelenti, hogy megesküszik arra, hogy amennyiben a hivatalos titok megengedi, az igazat fogja vallani.

Laborie védő felteszi első kérdését, mely így szól:

— Melyik az az okmány, amelyet *Esterházy* őrnagy a hadügyminiszteriumhoz juttatott, még mielőtt a hadi törvényszék előtt megjelent?

Boisdeffre: Ez az okmány a *Dreyfus*-ügyre vonatkozik s én azt hiszem, hogy róla nem beszélhetek anélkül, hogy a törvényszéknek azt a határozatát meg ne sértsem, hogy ez ügyről tárgyalni nem szabad. De nem szólhatok róla a hivatalos titok megsértése nélkül sem.

Laborie: Igaza van részben. Ez az okmány mindenestre a Dreyfus-ügyre vonatkozik, azonban Esterházy a saját perében éppen ezt az okiratot használta védelmi eszközként. Ez az bizonyos „mentő bizonyíték”, amelyről Esterházy oly sokat beszélt. Ez az okmány tényleg az Esterházy-ügyre vonatkozik.

Boisdeffre: A hivatalos titoktartás kötelessége tiltja, hogy erről nyilatkozzam.

Laborie: Itt tulajdonképpen egy államtitokról van szó, amelyet a vezérkari főnök ur hivatalos titoknak akar feltüntetni.

Ezután Laborie így folytatja:

— Tegnap megjelent itt a köztársaságnak egy volt elnöke, amivel az igazságszolgáltatás előtti tiszteletnek csodálatos példáját adta. Neki azonban nem kellett nyilatkoznia, mert felelőség nélküli állásban volt. A hadsereg fejei azonban felelős állásban vannak, s ezért érezzük mi a hadsereg iránt oly mély tiszteletet. De éppen azért **felelniük is kell tetteikért.**

Boisdeffre: (Ünnepélyesen) A legnagyobb tisztelettel viseltem az igazságszolgáltatás iránt, ha azonban nyilatkoznám egy államtitokról, ezzel megsérteném a hivatalos titkot.

Laborie: Bocsnat, vezérkari főnök ur, engem félbeszakított. Sziveskedjek megengedni, hogy tovább beszéljek. Itt nincsen szó államtitokról, mert hisz hogy lehetne az államtitok, amivel egy fátyolos hölgy sétálni megy és Esterházyinak rendelkezésére bocsátja azt, hogy Esterházy számára mentő okirat legyen. Tud valamit a tábornok ur a fátyolos hölgyről?

Boisdeffre: Én ez ügyben vizsgálatot rendeltem el, mely kiderítette, hogy a közlés nem a hadügyminiszteriumból eredt. Egyetlenegy közlés történt, amelyet szárnysegédem, Pauffin őrnagy tett Rochefort urnak. Ezért az őrnagyot harmincz napi elzárással büntettem s töröltem a becsületrendbe való kinevezések névsorából.

Laborie: Gondolja a tábornok ur, hogy a fátyolos hölgy Piquard-dal összeköttetésben állott?

Boisdeffre: Nem tudok semmit.

Laborie: Indítottak vizsgálatot, hogy megállapítsák, ki a fátyolos hölgy?

Boisdeffre: Én erről nem tudok semmit.

Laborie: Hogyan tűnhetett el a hadügyminiszteriumból ez a „mentő” bizonyíték?

Boisdeffre: Azt sem tudom. A vizsgálatot megindítottam, de biztos eredményre nem jutottak.

Laborie: Ravary parancsnok, vizsgálóbíró jelentésében Piquard ezredet azzal gyanúsítja, hogy az ő környezetéből küldték az okiratot.

Boisdeffre: Erről sem tudok. Az Esterházy-perben nem szerepeltem, nem én intézkedtem a vizsgálat dolgában, ez Páris kormányzójának hatáskörébe tartozik.

Laborie: De tudott valamit a tanu a Piquard ellen emelt vádakról!

Boisdeffre: Igen!

Laborie: Megmondhatja, milyen neműek az ellene emelt vádak?

Boisdeffre: Igenis vádolták.

Piquard-t, még pedig kétféle váddal. Egyrészt megrovandó üzemekbe bocsátkozott, ami abból látszik, hogy Gonze leveleit is közölte a lapokkal, továbbá vádat emeltek ellene, amelyekkel becsületbiróság fog foglalozni, amelyről azonban nem nyilatkozhatom; mert ez a bíróság zárt ajtó mögött tárgyal.

Laborie: Sulyt helyezek annak a konstatalására, hogy a vezérkari főnök ur ismét megtagadja kérdésére a választ. Sziveskedjek megmondani, milyen küldetéssel bízták meg Piquard-t a hadügyminiszteriumból való távozásakor?

Boisdeffre: Titkos küldetéssel. (Élénk derűtség.) Erről semmit sem mondhatok, a küldetés a hadügyminiszterium megbízásából történt. Piquardnak elmeheli állapota nem volt olyan, hogy a hivatalos teendőit normálisan végezhesse. Azt hitték, hogy állapota meg fog javulni, mert folyton egyetlenegy gondolattal tépelődött.

Laborie: Micsoda gondolat volt az?

Boisdeffre: Erről nem szólhatok, (élénk derűtség); mert különben — a Dreyfus-ügyre kellene kiterjeszkednem.

Laborie: Tudja-e, Boisdeffre tanu ur, hogy Piquard ez ügyben miféle szerepet játszott a bordereau? Micsoda véleménye volt Piquardnak a bordereauról?

Boisdeffre: Ez a dolog nagyon egyszerű. Piquardnak kételyei voltak ugyan, de meggyőző bizonyítékokat fölhozni és Esterházy bűnösségét bebizonyítani nem tudta. Ekkor aztán megmondta Piquardnak, hogy hagyja abba a dolgot és ne csináljon többé semmit. **Én magam Dreyfus bűnösségéről mindenkor teljesen meg voltam győződve.** Midőn Dreyfus ártatlanságának lehetőségét állították, vizsgálat indult meg aziránt, hogy Esterházy-e a bűnös?

Laborie: Mire alapítja a tanu ur ezt a meggyőződését?

Boisdeffre: Nézetemet nemcsak az ítéletre alapítom, hanem más tényekre is. Ugy a per előtt, mint a per után merültek föl tények, amelyek meggyőződésemet megingathatatlanul szilárdra tették. (Tetszés a közönség egy részénél.)

Laborie: Kérem e szavak jegyzőkönyvébe bevését. (Boisdeffrehez fordulva) s mit szól ahhoz, hogy Dreyfus elfogatása után egyes lapokban jelentek meg olyan közlemények, a melyek csak a hadügyminiszteriumból származhattak.

Boisdeffre: Hallottam róla beszélni, olvastam is az újságokban (élénk derűtség), de egyebet nem tudok.

Laborie: Indítottak vizsgálatot az iránt, hogy a fátyolos hölgyet fölfüdüzzék?

Boisdeffre: Igen. De nem tudtak meg semmit.

Clémenceau ügyvéd: A tábornok ur azt mondta, hogy az Esterházyt védő okirat államtitok. Igazán csodálatos, hogy az a bizonyos fátyolos hölgy mégis birtokába jutott annak a veszedelmes államtitoknak. A mi államtitokainkat igazán rosszul őrizhetik.

Boisdeffre: A hadügyminiszterium és a vezérkar tisztjei mind derék emberek és az ország érdekeit és kötelességeiket mindenkor szem előtt tartják. Csak egy érdeket ismernek és ez a haza érdeke. (Élénk tetszés.)

Laborie: Még egyszer kijelentem, hogy a vezérkari főnöknek az államtitokra való hivatkozása jogosulatlan, mert ő felelősséggel tartozik, ha az igazság kikutatásáról van szó. Legkevésbé van jogosítva arra, hogy ő maga határozza meg, hogy mikor tiltja meg neki a hivatalos titok a vallomást és mikor nem.

Genze tábornok.

A következő tanu, **Genze** tábornok kihallgatása, rendkívül szenzációs és viharos ellentétekre adott alkalmat. Genze nagyon éles feleleteket ad Laborie kérdéseire.

Laborie: Mit tud a tábornok ur arról a titkos okiratról, melyet a fátyolos hölgy adott át, Esterházy-nak?

Genze: Erre a kérdésre nem válaszolok és nem fogok válaszolni az erről a tárgyról szóló egyéb kérdésekre sem.

Laborie: Mért nevezhette Esterházyt ezt az okmányt „mentő okirat”-nak?

Genze tábornok: Nincs mit felelnem!

Laborie: Tudja-e, ki volt a fátyolos hölgy?

Genze: Nem tudom, nem én vezettem a vizsgálatot. **Nem fogok belemenni azokba a csapdáikba, amelyeket nekem állítanak.**

Laborie: Bocsnatot kérek, de ezután a felelet után több kérdést a tábornok urhoz intézni nem fogok. (Rendkívül izgatottan.) **Genze** tábornok ur megengedte magának, hogy azt állítsa, hogy én törököt vetek neki. Nos, hát én nem fogom folytatni azt a vitát, amely így kezdődik! Követelem a főállamügyésztől, hogy emelkedjek fel és a védelem jogainak tiszteletét szerezzen. A főállamügyész hallgat és nyugodtan ül helyén, míg az ügyvédek élénk tetszéssel fogadják Laborie szavait.

Laborie folytatja: Ugy a magam, mint az egész ügyvédi kar nevében **tiltakozom ez eljárás ellen!** (Lárma, egyesek brávót, mások nemet kiáltanak.)

Mint hogy e lárma sokáig tart, az elnök elrendeli a terem kiürítését. Miközben ez megtörténik, az ügyvédek, akik az újságírókkal együtt bennmaradtak a teremben, tapsolnak Laborienak. Zola feleségének is ki kellett mennie,

férje kívánságára azonban visszabocsátották. Ő volt az egyetlen hölgy, aki a további tárgyalást is hallgathatta.

A félbeszakítás után fölkel a főállamügyész és kijelenti, hogy a legnagyobb rokonszenvvel és tisztelettel van az ügyvédi kar iránt és ha a fölhívásnak azonnal nem tett eleget, azt csak annak a formának tulajdonításaként, amelyben kifejeztetett. — Az esetről az ügyvédi kamara elnökét, Ployeret azonnal értesítették, aki a főállamügyésznek e szavaiért köszönetet mondott és kifejezte reményét, hogy **Genze** tábornok is kielégítő nyilatkozatot fog tenni.

Genze tábornok erre a következőket mondja: **Nem tehettem róla, hogy többet mondtam, mint gondoltam.** Már e teremben való jelenlétem is bizonyítja tiszteletemet az igazságszolgáltatás iránt, de ez esetben elragadtattam magamat.

Miután Laborie köszönetet mond az államügyésznek, **Genze** nyilatkozik arról, hogy Piquard az ő leveleit ma közzétette a lapokban.

— A tényállás — így szól a tábornok — a következő: Piquard kifejezte kételyeit Esterházy ártatlansága fölött. Azt mesélte, hogy Esterházy igyekezett magának a lövészet gyakorlatokról értesüléseket szerezni és hogy **titkos okiratokat másolt.** Én erre azt mondtam Piquardnak: tegyen különbséget a Dreyfus és Esterházy-pör között és csak azt vizsgálja, hogy Esterházy bűnös-e? Eközben nekem sohasem jutott eszembe, hogy Dreyfust is belevonjam a vitába. Ajánlottam Piquardnak, hogy oktalan lépéseket kerüljön, amivel azt akartam mondani, hogy Esterházy elfogatását elegendő bizonyítékok nélkül ne kérje.

Az elnök: Megengedte ön Piquardnak, hogy leveleit közzétegye?

Genze: Nem. Már azon is nagyon csodálkoztam, hogy Piquard leveleimet egy harmadik személynek is megmutatta és azokat rá is bízta.

Genze elbocsátják és következik Lauth őrnagy kihallgatása.

Őrnagy ur Lauth.

Lauth őrnagy volt az, akit Piquard, mint hivatali főnököt megbízott azzal, hogy az Esterházy-nál lefoglalt zárt levelezőlapon levő irást agnoskálja.

Ez a Piquardnak alárendelt katona azonban megtagadta a megbízás teljesítését, mert neszét vette a Piquard ellen készülő dolognak.

Ez a Lauth elsassi származású s nagyon emlékeztet a porosz tisztnek a francia élelapokban megjelenő karrikaturáira.

Már a tárgyalás megkezdése előtt rikácsoló hangon odaszólt az őrnök:

— Az Istenért! Hiszen lökdösik a tábornok urakat!

Laborie kérdésére kijelenti Lauth őrnagy, hogy jelentést tett Ravary vizsgálóbíróknak arról, hogy Piquard követelte tőle egy összetépett pneumatikus kártya lefényképezését, de úgy, hogy a szakadások ne lássanak. Piquard még hozzátette azt is, hogy állapítsa meg, hogy a levelezőlap egy kiváló külföldi diplomatától származik. Erre én azt feleltem: Én nem ismerem az irást. Erre heves jelenetek következtek, ami föl is keltette hivatali társaim figyelmét.

Laborie: De hisz ön föntartotta a baráti viszonyt Piquard-dal, sőt együtt is vacsoráltak!

Lauth: Igen, én meghívtam őt, de ez még 1896. novemberében történt. Semmi okom sem volt, hogy hátat fordítsak neki, mert a levelezőlap fontosságára csak később jöttem rá! Piquard továbbá megbízott azzal is, hogy a levelezőlap egyes részeit úgy fotografáljam, hogy az összeillesztés ne lássék meg. Erre azonban nem vállalkoztam.

Ezután Gribelin levéltábornokot hallgatták ki, aki állítólag meglepte Lebloj ügyvédet, amikor Piquard szobájában titkos okiratokat másolt.

Gribelin, a hazudozó.

Ma már másképpen adja elő a dolgot.

A tanu: Én Piquard asztalán két aktacsomót láttam, az egyikben ezernél több akta volt, a másiknak a boritéka nyitva volt, a boritékon pedig **Henry** irását vettem észre.

Laborie: És miről ismert rá Henry irására?

A tanu: Henry nevének kezdőbetűi voltak rajta.

Laborie: És miért voltak ily elővigyázók?

A tanu: Mert Henry nem akarta, hogy a borítékot kinyissák.

Laborie: Ebben a kérdésben ki kell hallgatni Lebloy ügyvédet is.

Az elnök előrendeli Lebloyt.

Lebloy: Esküszöm, hogy ez az állítás nem igaz.

Gribelint ilyenképen tetten érték hamis tanuvallomáson. Ő a haditörvényszék előtt azt állította, hogy ez a jelenet 1896. októberben nem is voltam Párisban. Erre aztán Gribelin megváltoztatta vallomását és azt állította, hogy az a bizonyos jelenet nem októberben történt.

Az elnök: Hol mondta ezt?

Lebloy: A vizsgálóbizottság előtt.

Laborie: Indítványozom, hozassák ide a vizsgálóbizottság aktáit, hogy megállapítható legyen, vajjon Lebloy 1896. októberben Párisban volt-e? (Mozgás.)

Clemenceau: Itt nyilvánvaló dolog, hogy valamelyik tanu a kettő között hazudik. (Nagy mozgás.) A főállamügyész kötelessége, hogy megállapítsa, melyik tanu vallott hamisan. (Nagy izgatottság a közönség között.)

Az adatok beszerzése holnapra marad. Most folytatták a tanuk kihallgatását.

Következik Mercier tábornok kihallgatása.

Cette canaille de D...

Laborie: Ismeri Ravary jelentését az Esterházy-féle pörben.

Mercier: Nem ismerem.

Laborie: Egy titkos okmányról beszélnek, melyre Esterházy hivatkozott. Mit tud erről?

Mercier: Erre nem tételek.

Laborie: Ennek az okiratnak az utóiratában az áll: Cette canaille de D...

Mercier: Erről nem tudok semmit.

Laborie: Tud-e arról, hogy a törvényszék elé a védő és a vádlott megkerülésével titkos okiratot vittek?

Mercier: Erre a kérdésre nem felelek.

Laborie: A lapokban közbe volt téve az, hogy a tábornok ur maga vallotta be, hogy ezt a titkos okiratot a bírák elé terjesztették. Biztos vagyok abban, hogy ha eziránt kérdést intéznek, a tábornok ur nem fogja letagadhatni.

Mercier (határozottan): Bocsánat, ez nem igaz! (Hosszantartó zajos taps a közönség körében, amely azt hiszi, hogy Merciernek ez a tagadása azt jelenti, hogy ilyen titkos akta nem létezett. A közönség egy része ujjong örömeiben.)

Laborie: A kétértelmű ségeket tisztába kell hozni. Először is azt kérdezem a tábornok urtól, vajjon azt akarta-e előbbi szavaival mondani, hogy ilyen titkos akta egyáltalában nem létezik, vagy pedig csak azt, hogy ilyen aktának létezését soha kifejezetten be nem vallotta.

Mercier: Az első kérdésre nem felelek. (A közönség köréből a csalatkozás moraja hallatszik.) Ami a második kérdést illeti, arra azt felelem, hogy nem, az nem igaz.

Laborie: Nyilatkozzék a tábornok ur magáról a titkos okiratról! Tábornok ur! Szavaiban senki sem fog kételkedni!

Mercier: Minthogy katonai szavamat kérik, kijelentem, hogy ha volt áruló, azt helyesen és törvényesen ítelték el. (Hosszantartó taps.)

Laborie: Az ön véleményét, tábornok ur, erről a részletről már ismerjük. Nem az a kérdés. Ön csak arra feleljen, kaptak-e a bírák titkos okiratokat a vádlott és védője megkerülésével? Igen vagy nem!?

Mercier: Erre a kérdésre nincsen feleletem. (Nagy mozgás a közönség körében.)

Elnök a tárgyalást egy órára felfüggeszti.

Szünet után az elnök bejelenti, hogy a törvényszék elhatározta, hogy Dreyfusét ki fogják hallgatni az iránt, hogy Zolának jóhiszeműsége felől mi a véleménye; ellenben a Boisdeffre és Mercier további kihallgatása iránt tett indítványnak a törvényszék nem adott helyet.

Ezután következik Trarieux volt igazságügyminiszter kihallgatása

Trarieux.

Trarieux kijelenti, hogy azért foglalkozott az Esterházy-pörrel, mert annak a háta mögött oly dolgokat látott, melyek provokáltak az ő humanitását és igazságérzését.

1896 óta olyan leleplezések történtek, melyek következtetést engedtek arra, hogy a Dreyfus-perben a bírának csakugyan titkos okiratokat adtak át. Tudatták velem továbbá a bordereau megvizsgálásának eredményét. Ebből azt a jogi meggyőződést merítettem, hogy Dreyfust ártatlanul ítelték el.

Trarieux további vallomása során sajnálatát fejezte ki, hogy Scheurer-Kestner interpellációja alkalmával nem mondott meg mindent. Jó lett volna, ha korábban felvilágosították volna az országot. Piquard ezredes kutatásai idején, amelyek az igazi bűnösök kiderítését célozták, a „Matin” és az „Eclair” oly okiratokat közöltek, amelyek a hadügyminiszeriumtól származtak és amelyeket csak azok tehetek közzé, akik Piquard akciójának útját akarták vágni. Ezek az emberek még bűntényektől sem riadtak vissza. Az „Eclair”-ban közzétett okiratot meghamisították, amennyiben a „Cette canaille de D” jegyzetnél a „D...” kezdőbetűből a „Dreyfus” nevet csinálták.

Ezután az elnök az ülést nyolczadfél óra-
kor berekesztette.

A tárgyalás után.

Tekintettel a tegnap történetekre, a rendőrség ma messzemenő intézkedéseket tett.

Már délután három óraker tele volt a Dauphin-tér Zola-ellenes tüntető tömeggel. Mikor a rendőrség szíjjel akarta oszlatni őket, gunyos szavakat kiáltottak a rendőrök felé s nem mozdultak.

— Le Zolával! és Halál Zolára! kiáltások a tárgyalás alatt is behallatszottak a terembe.

Öt óra felé a törvényszéki palota körül óriási embertömeg volt. A tárgyalás után a hallgatóság lassan kivonult a teremből, csak Zola maradt vissza nejével és tisztelőivel.

Clémenceau ekkor aggódva így szólt:

— Hogyan szabadítjuk innen ki?

Ekkor megjelent **Bianc** rendőrprefectus a teremben és felszólította a társaságot, hogy kövessék őt.

Zola és neje, **Clémenceau**, **Laborie**, **Octav**, **Mirbeau**, **Faschel** erre a rendőrprefect után mentek a jury szobájába, ahol a prefect Zolát és **Clémenceaut** félre hívta s néhány szót szólt hozzájuk, majd a társaság felé fordulva így szólt:

— Amíg vissza nem térek, senki se távozzék a teremből.

— Prefect ur — mondá Zola — először a hölgyeket helyezze biztonságba. Zola felesége erre aggódó pillantásokat vetve, hátra maradt férjével távozott.

A prefect háromnegyed óra múlva visszatért és kerülő uton a hátsó kapun a kocsijához vezette Zolát. Egy titkos rendőr fejtelt a bakra és azzal elhajtatott.

A tömeg azonban észrevette Zolát és áttörte a rendőrkordont. Nagy dulakodás támadt. Közben dühös kiáltások halatszottak:

— Vízbe vele!

Zola kocsija azonban egérutat kapott s a Pont-Michelen át szerencsésen elhajtatott.

Rocheport nyilatkozata.

Egy estilap munkatársa előtt **Rocheport** kijelentette, hogy az ő elítélésére a kormány parancsára történt. Az elítélés bizonyítja, hogy felülről támogatják azt a campagnet, amely a Dreyfus-pör revízióját célozza, amit **Billot** már hét hónap előtt megígért.

TÁVIRATOK.

György herceg jelöltsége.

Konstantinápoly, február 9. Valónak bizonyul, hogy a szultán megkérte **György** királyt, hasson oda, hogy ugy Görögországban, mint Krétán megszűnjék a **György** herceg jelöltsége érdekében megindított mozgalom. A király azt felelte, hogy ő nem támogatja ezt a jelöltséget, de nincs abban a helyzetben, hogy ellene befolyását érvényesítse.

A szerb miniszterelnök nyilatkozatai.

Belgrád, február 9. **Gyorgyevics** miniszterelnök egy angol publiczistával folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy Szerbiának valamennyi szomszédállamhoz való viszonya a legjobb.

— Különösen a szultánhoz való viszonyunk, mondotta a miniszterelnök, — kitünő. Mi nem is kívánunk tőle mást, csak azt, hogy a szerbeknek is megadja országában azokat a jogokat és kiváltságokat, melyeket birodalmában a többi nemzetiség élvez. Macedóniában való propagandánk tisztára kulturális, tehát teljesen békés természetű. S bizonyára nem mi leszünk azok, akik Macedónia szétosztásának kérdését fölvetik.

Szerbia általános politikájára vonatkozólag kijelentette a miniszterelnök, hogy az nem oroszbarát politika és nem is oroszellenes, ami természetesen is, mert Szerbia, mint független állam, csak szerb politikát üz.

Meggyilkolt köztársasági elnök.

San-Francisco, február 9. A „Post” című lapnak San-Joséből (Guatemala) azt táviratozzák, hogy **Barriost**, Guatemala elnökét meggyilkolták.

„Zsidó a nemzeti eszményekről.”

Zágráb, február 9. A tartománygyűlés befejezte a költségvetés részletes tárgyalását. **Tuskán** a bírói kart hevesen támadja és azzal vádolja, hogy megvesztegethető. Midőn dr. **Schwarz** e támadásokat a nemzetipárt nevében visszautasítja, **Tuskán** azt kiáltja, nem téri, hogy egy zsidó a nemzeti eszményekről szóljon. (Felháborodás jobbfelől.) Az „államügyészség” címénél dr. **Bresztjenszky** a sajtóviszonyokról és az elkobzásokról szólt, ami hosszabb vitát idézett elő, melynek folyamán a bán a törvények alapján fennálló gyakorlatot védelmezte. Ezután minden vita nélkül elfogadták a pénzügyi törvényt.

Zavar Pólában.

Póla, február 9. A tartománygyűlés mai ülésén **Mandics** horvát beszéde alatt, amelyet **Guaguano** község kettéosztása dolgában mondott, heves jelenetek támadtak, amelyek még fokozódtak akkor, amikor az a hír terjedt el, hogy az üléstermet rendőrök őrzik. Ez a hír tévedésen alapult, amelyet a tartományfőnök és a kormány képviselője azzal oszlattak el, hogy a rendőröközgek a kerületi főnökség irodájába mentek, amely a tartománygyűléssel egy házban és egy emeleten van. **Mandics** csak akkor folytathatta beszédét, amikor a karzatot kiürítették. Néhány jelentéktelen tárgy elintézése után be kellett rekeszteni az ülést, mert **Cortulics** horvát beszéde alatt újból heves jelenetek voltak.

A zionisták gyűlése.

Berlin, február 9. A zionisták tegnap este dr. **Herzl** elnöklété alatt, ki Bécsből ide érkezett, ülést tartottak. Az ülés viharos volt, oly annyira, hogy a rend helyreállítására a rendőrségnek kellett közbelépnie.

A czári pár estélyen.

Pétervár, február 9. A czári pár holnapra, csütörtökre, bejelentette látogatását az angol követnél, akinél az ebéd után nagyobb estély lesz, melyre az egész diplomáciai testület hivatalos.

Hajótörés.

Trieszt, február 9. *Palermóból* érkezett távirat szerint a „*Maltea*” osztrák-magyar bárka *Terinoni* mellett hajótörést szenvedett. A kapitánynak és 6 matróznak nyoma vesztett.

HIREK.

A százholdas paraszt
és
az államgödrök rendszere.

Mindennap lehet a nyugodt lelkű, józan gondolkodású emberektől is hallani ilyet: No, szó ami szó; de igazuk a szociálistáknak van és nem „amazoknak.” Mindenki titokban nekik ad igazat, ha nyíltan sürgeti is ellenük az állam szigorát. Hogy érthető ez? Egyszerűen úgy, hogy minden ember mást-mást ért a szociálisták és a kommunizmus alatt. Ugy látszik, hogy Marx-on és Engels-en kívül senki sem tudja határozottan, hogy mi a negyedik rend mozgalmának az értelme. Tény az, hogy okát, célját mindenki másképp képzele.

Lapunk egy barátja, jeles politikus, kitűnő gazda, beszél a biharmegyei paraszttal:

— Ejnye, János bátyám, hát kend is szuczi-lista?

— Az én.

— Már hogy lehet az? Hiszen kendnek havan hold földje van; és mégis földosztó?

— Az hát. Mert — nagy füstgomolyt sziva a hüvelyknyi csutorájú pipából — mert úgy hallottam, hogy azután mindenkinek száz holdja lesz ám.

— Már hogy lehet az? Hiszen az egész hátrunk sincs annyi, hogy belőle minden helybeli embernek száz holdat szakithassanak.

— Há'z nem is mondom én, hogy minden ember kap száz holdat; — felel János bácsi nagykomolyan — csak azért kerekítik ki száz holdra, akinek már hatvanja van. Akinek eddig sem volt, az nem kap semmit. Minek annak?

Minek annak! Ez jellemző. Minden paraszt ember úgy fogja fel a század forradalmár eszméit, hogy azok csak az ő személyes érdekének lettek föltalálva.

Másforma aztán a kaputos rajongó. Mert hát ilyen is van. Sőt mindig is volt. Már akkor is, mikor még Schultze-Delitsch és Lassale csak féltékeny próbaköztartak egy-egy ujító gondolattal a nyilvánosság előtt.

Ilyen volt a hatvanas évek elején az öreg Horváth bácsi, aki, amióta Prottmann nagyságos ur policzaj-bureau-jából kikopott, csöndesen idogálta a halbszájdlit a „Magyar király” söntésében, amíg csak penziójából télt.

Derék, komoly ember volt a Horváth bácsi. Vastag hajusza lefogott az állára; nagy hasa alig fért a tölzgfalocza és a korcsmaasztal közé. Mi pedig nagy áhitattal hallgattuk, mikor öntudatos fölényvel ismertette világjavító nagy eszméit.

— A dolog sokkal könnyebb, mint gondolják — erősítgeté meggyőződéssel — nincs abban semmi ördöngösség. Boldoggá lehet tenni az egész világot egy nap alatt. Csak okosan kell hozzáfogni.

— Okosan? — kérdém. — Hát hogyan?

— Az államgödrök rendszerének elfogadása által. Az én rendszerem! — tevő hozzá nagybúszkén.

— Aztán micsoda rendszer az?

— A képzelhető legegyszerűbb. Mindenütt. Hol csak emberek csoportban együtt laknak, ásatük (régí policzaj-stylus) egy nagy gödör. Ebbe a gödörbe minden ember köteles minden este nyolcz órakor beledobni minden pénzét, a legutolsó krajczárig. Reggel aztán minden ember annyit vesz ki magának az államgödörből, amennyire egy napra szüksége van. Vehet, amennyit akar. Mért fukarkodnék? Hiszen akinek napközben költsékeze, a pénzt odaadja, az este megint beledobja az államgödörbe; ugyszintén mint ő maga is mindazt, amit bevesz. Így senki sem szenved szükségét és mindenki meg van elégedve.

— De Horváth bácsi! Hát ki fog magának aztán egy pár csizmát megvarrni.

— Hát a csizmadia.

— De nem varr ám.

— Már hogyne varrna! Hiszen fizetek neki akár száz forintot is. Fizethetem fejedelmileg, mint-hogy az államgödörből veszem, ő meg megint bedobja.

— De nem varr, mert aludni jobb, mint varrni.

— Muszaj varrnia! — mondá megütődve.

— De nem varr; minek varrna? Hiszen ha valamire szüksége van, ott az államgödör. Meríthet belőle akár ezer pengőt is. Hiszen akinek odaadja, az estefelé megint beledobja.

Erre Horváth bácsi fölhozta szemöldeit egész a gesztenyeszínű paróka alá, nagy kerekre nyitotta szeméit és győzelmes komolysággal mondá:

— Hát a huszonöt bot mire való?!

Ez aztán persze meggyőzőtt minket is. Huszonöt bot, az szép porcozó. Azért már lehet egy pár csizmát megvarrni, még az államgödrök rendszere mellett is.

Lucidus.

— A császárjubiläum emlékérméi. *Bécsből* jelentik, hogy a császárjubiläum emlékére verendő érmek ügyében már egynémely megállapodás történt. Elhatározták a következőket: *Aranyérmét* azok a tábornokok és admirálisok kapnak, akik 1898. december 2-án ötven éve vannak a hadsereg vagy a haditengerészet szolgálatában. A többi tábornok, tiszt és altiszt, továbbá a tartalékbán és nyugdíjban levő tábornokok, tisztek, katonai lelkészek és katonai hivatalnokok *bronzérmét* kapnak. Milyen színe és alakja lesz a szalagnak, melyen az érmet viselni kell, azt még nem állapították meg. Az érmek veretésére már megtették az előkészületeket.

— Darányi diszpolgársága. *Komáromi* tudósítónk táviratozza, hogy a város törvényhatósága ma délután tartott közgyűlésén *Nagy Vilmos* közjegyző és társai indítványára *Darányi Ignác* földmívelési minisztert a város diszpolgárává választotta. A diszpolgári oklevelet küldötség fogja átnyújtani a miniszternek.

— A márcziusi ünnepek. Az ország különböző városai egymásután határozzák el, hogy megünneplik a márcziusi nagy napok félszázados évfordulóját. Így ma *Arad* város közgyűlése elhatározta, hogy április 14-ét, mint a törvények kihirdetése napját, misével, diszközgyűléssel és a vértanúknak emelendő mauzoleuma felépítésével ünnepli meg. — *Hódmezővásárhely* törvényhatósága ma elhatározta, hogy felkéri a felekezeteiket, tartssanak márczius 15-én hálaadó istentiszteleteket, a lakosságot pedig felhívja, hogy a házakat nemzetiszínű zászlókkal diszítsék fel. A város április 11-én, mint az alkotmányos élet fejlődésének új irányt biztosító törvények szentesítése 50-ik évfordulóján diszközgyűlést tart, melynek programját ezután fogja a tanács megállapítani. — *Komárom* városa is elhatározta ma a márcziusi nagy napok megünneplését és az ünnep rendezésére külön bizottságot küldött ki.

— *Nádasdi István* esete. Ez a *Nádasdi István* nem ellenségverő vagy hadvezér, se másilyen híres-nevezetes ember, hanem azért az ő esete nem történt még meg a nagy hadvezérekkel sem. Kissé csiklandós a téma és Debreczen nemes városában, ahol most egyszerre sűrűn emlegetik a *Nádasdi István* nevét, bizonyára mosolyognak is rajta az emberek, akik egyben sajnálják is jó *Nádasdi István* t, az egyik szereplőt. Mert van a históriának még egy szereplője, egy szépséges leányzó, azaz hogy fiatal menyecske, akit a bibliai *Eszter* névre kereszteltek, amikor megpillantotta e sanyaru világot. Történt ugyanis, hogy *Nádasdi István*, akinek eszébe jutott, hogy nem jó az embernek egyedül lennie, hűséges kísérelő után nézett, aki ott legyen mellette a jóban, ne hagyja el a rosszban és osztozzék minden örömeiben és minden bánatában. Hűséges kísérelőt akart, de szépet is és így megakadt a szeme a feltűnő szépségű *Ecsedy Eszteren*, aki csakhamar ráállott arra, hogy *Nádasdi* uramat egy azon csónakban kísérelje végig az élet tengerén. A szépséges *Eszter* ugyan már jóval előbb észrevette az egyedüllétről szóló bibliai mondás helyességét és

tett is róla, hogy azt kikorrigálja, de hát erről kevesen tudtak és a kevesénel is kevesebbet tudott róla *Nádasdi István*. S ez volt épen a bökkenő, mert ha tudta volna, nem esett volna meg rajta a szóban forgó eset. Hétfőn ünnepelte nászát *Nádasdi István Ecsedy Eszterrel* és másnap a házban termett — a gölya. Ezt a gyorsaságot semmiféle Schenk tanár sem tudja megeselekedni — akik pedig értenek a fufangos praktikákhoz — nem hogy *Nádasdi István* uram. *Ecsedy Eszter* is zavarba hozta a gölya ilyen hirtelen látogatása és hogy szabaduljon a bajtól, megölni akarta a gölyát siró-rivó ajándékát. S most már véget is ért a *Nádasdi István* esete: *Ecsedy Eszter* letartóztatták, a férje pedig válópört indított ellene.

— *Báró Waldstätten főfelügyelő*. *Bécsből* jelentik: A hadsereg rendeleti közlönyé mai száma közli báró *Waldstätten János* tábornoknagynak, a 7. hadtest parancsnokának és temesvári parancsnokló tábornoknak kinevezését a hadsereg főfelügyelőjévé, továbbá bayersheimi lovag *Schwitzer Lajos* altábornoknagynak, a 11. gyalog-hadosztály parancsnokának kinevezését a 7. hadtest parancsnokává és temesvári parancsnokló tábornokká.

— Személyi hír. *Sopronból* jelentik: *Keresztély* dán királyi herceg, a dán trónörökös fia, ma délután *Bécs* felől *Sopronba* utazott *Schaumburg-Lippe* herceg látogatására, kinek neje tudvalevőleg az ő testvére.

— A volt alispán kegydíja. *Temesmegye* mai rendkívüli közgyűlése a hivatalvesztésre ítél *Deschan Achill* volt alispánnak 1200 forint kegydíjat szavazott meg. A határozatot úgy indokolták meg, hogy ellekintenek azoktól a tényektől, melyek *Deschan* törvényszerű hivatalvesztését okozták és 24 évi szolgálatát, meg sanyaru anyagi helyzetét tekintetbe véve, egyhangulag megszavazták a kegydíjat.

— A kis kadét ügye. Olvasóink talán még emlékeznek arra a szekerész-kadétra, aki néhány héttel ezelőtt sokat beszéltetett magáról, mert a bíróság előtt nem akarta letenni a kardját és csákóját. A bíróság akkor kénytelen volt a tárgyalást elhalasztani, mert a kadét nem akart engedelmessékedni. — Most az *Armeelátt* egyik legutóbbi számában olvassuk, hogy a kis kadét korrekt katonai magatartásáért az ezredparancsnokságtól *elismerést* kapott.

— „Forradalom a művészetben” cím alatt röpírat jelent meg *Simkó József* tollából. A füzet *Silger* és *Wolfner*nél kapható 20 krajczárért.

— Kétszáz ezer forintos kép. *Frick pittsburgi* milliomas *Daguan Bouveret* francia festőnek „*Krisztus és tanítványai*” című képét, amely jelenleg Londonban van kiállítva, megvette 200,000 forintért.

— A „főápoló” szereleme. A gyűjtőfogházból, ahol sötét dolgok szomorú alakjai élnek világukat, pikáns kis história hirtelen szivárgott ki. Pikáns história, melynek hőse, a „főápoló”, vagy hogy családi nevével nevezzük őt, *Korotnai*, a halottrabló orvos, aki a gyűjtőfogház vastag falai mögött tölti egész tűrhető viszonyok között a napjait. *Korotnai* ugyanis, aki a betegek kezelésénél segített a fogház-orvosnak, az orvos távollétében mint *főápoló* érintkezett a betegekkel. A hörtönorvos távollétében a beteg rabok fürdetésével *Korotnait* bízta meg. Meg is felelt a feladatának mind mostanáig, míg fegyelmi uton el nem mozdították őt főápoló-tisztétől és azonfelül nyolcznap magánzárkára ítélték. Történt ugyanis, hogy a főápoló szerelem után vágyódott. Ő, aki míg itt élt a nagyváros zajában, annyi szép asszonyt, szép leányt ismert, nem tudott ellenni szerelem nélkül. Ezért vert az ő szíve, ezt kívánta ő, ha még oly kicsiny legyen ez a szerelem. Csak egy csók, egy ölelés jusson neki belőle ott a vastag falak mögött, kis szerelmi idyll, mely változatosságot hozzon a fogház-életébe. S addig-addig mesterkedett, míg egy csinos fiatal leánnyal, aki lopás miatt van elítélve, ismeretséget kötött és azóta kettecskén gyakran találkoztak a kórház fürdőszobájában. A szerelmeskedő párt, a főápolót és a leányt egy ideig semmi sem és senkisé zavarja. Boldogságuk — mint a regények mondani szokták — zavartalan

és teljes volt és szerelmük egén a legparányibb felhő sem volt látható. Néhány nappal ezelőtt azonban birtelen felbukkant a felhő az egyik felügyelő személyében, aki éppen akkor nyitott be a fürdőszobába, amikor a szerelmesek helyzete, hogy is mondjuk csak... semmi kétséget sem hagyott maga után. Az idyllt bejelentették az igazgatónak, aki a főpólit is, a leányt is megbüntette. *Korotnai* állítólag most egyre azt hajtogatja: a szerelem, a szerelem, sőtét verem...

— **A román királyné doktori oklevele.** *Erzsébet* román királynét tudvalevőleg diszdoctorai közé avatta a budapesti tudomány egyetem tanácsa. Az erről szóló diplomát az egyetem rektora valódi pergamenten, gyönyörű kiállításban, már elkészítette. A királyné hármass neve *Erzsébet, Ottilia, Lujza* valódi miniatúr festmény az okmányon, minőket csak a középkori foliások initialéin láthatni. A pompás kiállítás okmányt aranyos, filigranművi sarkokkal ellátott halványárga bőrkötésű albumban helyezik el. Az album fedelének közepén levő sötétvörös bársonypaizson, a korona alatt, a királyasszony hármass monogramja a román nemzeti színű zománccsal bevonva pompázik. A pergamentről nemzetiszínű selyemzsinóron, ezüst szelenczébe zártan, függ az Alma mater nagy pecsétje. A diszoklevelet Bukarestben székelt követségünk útján juttatja az egyetem a fenséges diszdoctorné kezéhez.

— **Halálozás.** *Özveggy magyar-csesztvei báró Miske* Imréné, született *ghymesi és gúcsi gróf Forgách* Paula csillagkeresztos hölgy, életének 68-ik évében, végegyengülésben meghalt Kőszegen.

— **Egy falu a rendőrőrmester ellen.** A *Zimony* mellett levő *Ó-Pázua* helységben, mely Horvátország legnagyobb faluja, a napokban veszedelmes lázadás volt. Okot erre az adott, hogy a lakosság egy része nem volt megelégedve azzal, hogy *Szerdahely* rendőrőrmestert, aki ellen többféle panasz merült fel, csak két hónapra ítélték el. Mult évben történt, hogy a község börtönébe elcsukott rovott előéletű *Knezevics* Vljako a börtönben felakasztotta magát. Sokan azt állították, hogy *Knezevics*et agyonkínálták és ekkor a nyakára szíjat kötöttek, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha öngyilkos lett volna. Az ügyben vizsgálatot indítottak, mely a külérőszak több nyomát konstata a meghalt emberen, de azt meg nem állapította, hogy *Knezevics* ennek következtében halt meg. Miután többen azon a nevezetes napon a börtönből állítólag jajgatást és segélykiáltást is hallottak, az ingerültség a rendőrség, különösen pedig annak főnöke *Szerdahely* ellen igen nagy volt. Még jobban fokozódott az, midőn néhány héttel ezelőtt tolvajokat fogtak el, kiket ugyancsak a börtönben nagyon *ítélték*. Ez ügyben azután panaszt emeltek és így a rendőrőrmestert két hónapra elítélték. Midőn ezt a felingerült lakosság meghallotta, fölötte enyhének tartván az ítéletet, a városháza elé gyülekezett, ahol ezeket kiáltotta:

— Fel kell akasztani! Üssük agyon! Nem kell nekünk policzia, sem törvényszék!

Be akartak hatolni a városháza helyiségeibe. Ekkor érkezett oda a csendőrség, melynek sikerült a fellázított tömeget addig visszatarítani, míg *Novákóvics* szolgabíró távirattal *Mitrovicz*záról még 30 csendőrt nem kért, kik megérkezvén visszazoritolták teljesen az összegyülemlt népet, mely már komolyan elszánva a városháza akart betörni. Azóta éjjel nappal cirikál a községben a csendőrség. Eddig 26 embert fogtak el, kik a lakosságot az ellentállásra biztatták.

— **A szolgabíró tragédiája.** Nem régen megtudtuk, hogy *Babia* Radován iregi szolgabíró eltávozott hazulról anélkül, hogy bárki is sejtette volna, hová ment. Csak sejtették, hogy a szerencsétlen ideges embernek valószínűleg megháborodott az elméje és ilyen állapotban kóborolt világra. Ez valóban is bizonyult. Azóta sok földet bejárt *Babics*; volt Aradon, Temesvárott s a napokban hazatért — meghalni. A szerencsétlen embert nagy részvét mellett temették el.

— **Az agglégénység apostola.** A házasságnak amennyi a híve, éppen annyi, vagy talán még több az ellensége. Hogy azok szónokolnak a házasság ellen és veszik el ettől a kedvét azoknak, akik Hymen jármába akarják hajtani nyakukat, azok akik

szerencsétlen véget ért házasságuk révén megokosodtak, az még eléggé érthető dolog; de hogy a házasságnak éppen azok legyenek legelkeseredettebb ellenségei, akik soha meg nem tanulhattak, milyen is a házasság élet, az már kissé furcsa dolog. Angolországban pedig ez is megtörtént. Egy katolikus plébános tüzte ki magának ezéül azt, hogy lebeszéli felebarátait a házasságról. A tisztelendő ur *Bordesley* angol városban hirdette az Isten ígét és ezzel együtt hirdette az agglégénység áldásait. Ezt az egy sajtóságot szokását leszámítva, egészen jó pap volt; szónokolt, keresztelt, temetett, kiosztotta az urvacsorát, mindent a legnagyobb buzgósággal, a legnagyobb lelkiismeretességgel. Csak éppen az esketés ellen voltak erős ellenvetései. Hogy ha eléje járult egy pár, hogy megeskesse őket, akkor így szólt hozzájuk:

Gyermekeim, jól gondoljátok meg, amit tenni akartok! Ti most olyan ostoba lépésre készültök, amelyet egész életetekben meg fogtok bántani. Legyen eszetek és ne makacskodjatok. Ha ismernétek a házasság gyötrelmeit, ezernyi kínját, szenvedéseit, akkor hallgatnátok a szavaimra és nem kelnétek össze.

Ezután még egy órahosszat beszélt hajmeresztő részleteket a házasságról, ami a félénkebbeket teljesen elijesztette a házasságtól. Akik azonban nem hallgattak rá, azokat kénytelen-kelletlen mégis összeadta, vagy pedig otthagyták és a szomszéd városban mentek oltár elé. A jó *bordesleyiek* azonban megsokalták a dolgot és a birminghami püspökhöz fordultak, hogy küldjön a papjuknak egy káplánt, aki eskessen. Nemsokára meg is jött a káplán, s akkor lihetetlenül emelkedett a nősülési kedv. Mikor azonban a negyedév leteltével fizetését kérte a káplán, a plébános tudni sem akart fizetésről. Pörre kerülvén a dolog, a törvényszék kérdőre vonta a plébánost, hogy miért nem akar fizetni.

— Hiszen nem is fogadtam és nekem szükségem sincs rá.

— De szükséges volt, mert ön nem akart esketni.

— Ki mondja azt, hogy én nem akartam esketni? Hiszen hány párt adtam össze!

— Igen, hét év alatt hetet, míg a káplánja három hónap óta 112 párt adott össze.

— Az ő lelkiismeretét nyomja, ha tette.

A törvényszék illetéktelennek tartotta magát és egyházi bíróság elé tették át az ügyét. Így aztán nem tudódott ki, hogy hogyan végződött a pör az általános nőtlenység apostolára nézve.

— **Riggs papa szelleme.** Csak lapunk legutóbbi számában adtunk hírt arról, hogy a morva parasztek között erősen hirdít a spiritizmus. Szellemeiket idéznek ők is, mint most már mindenütt a világon mindaddig, míg pórul nem járnak a szellemek idézésével. Mert hála Istennek, nem szokatlanok immár azok az esetek, amelyek ugyancsak lerántják a leplet a spiritizmusról. A legtöbbször ügyes szélhámosok pénzszerezésre használják a spiritizmust és az emberek hiszékenységét aknázzák ki. Amerikában ahol igazi hazája van a spiritizmusnak, most legutóbb is történt ilyen család, mely a következő: *Leda Hughes* nevű ravasz amerikai nő, aki Chicagóban mint spiritista-médium szerepelt, nem régen egy *Riggs* nevű asszonyságot megnyert a spiritizmus eszméjének. Ez a jó asszony, hogy erősebb kifejezést ne használjunk, nem volt túlságosan bölcs és nemsokára vakon elhitt mindent, amit neki a híres médium mondott. Nem régen azt újságotta neki a médium, hogy Irlandban meghalt az öreg *Riggs* lelkész, mire esdve kérte őt az elhunyt lelkész jó leánya, hogy legalább egyszer varázsolja elő az elhunyt szellemét. *Leda* asszony hosszabb habozás után kijelentette, hogy 100 dollárért nyélbe lehetne ütni a szellemidézését. Az irlandi nő összekuporgatta minden megtakarított pénzét, megszerezte a 100 dollárt és az egyik estén *Hughes* asszony lakásán tényleg megjelent a boldogult *Riggs* papa. Elmondotta részletes leányának, hogy ő igazán az öreg *Riggs* és már hat hét óta halott. A leány zokogva ölgölte az öreg *Riggs*et, mire a szellem eltűnt. Miután leánya ijedségéből magához tért, levelet írt haza, melyben szeméretetett rokonainak, hogy apja elhunytáról nem értesítették. A felelet csakhamar megérkezett. Maga

Riggs papa írta, elmondván, hogy hála Isten, jó egészségben él és egyelőre nem szándékozik meghalni. Ekkor ismerte csak meg *Riggs* asszony a spiritizmus nagy csodáit és hogy igazán megismerte, annak bizonyosságául — mint csalónőt bezáratta *Leda Hughes* médiumot.

— **Munkás-zavargás Fiumében.** A fiumei *Smith és Maynier* papirgyárban — mint levelezőnk jelenti — a munkások fellázadtak, mert az új gyárigazgató, egy *Kirschner* nevű osztrák ember, a munkabért leszállította, a fiumei munkások egy részét elbocsátotta és helyettük *Bécsből* hozott munkásokat. A munkások tegnap este kövekkel bezúrták a gyárépület ablakait és az igazgató elbocsátását követelték. A rendőrség szótkergette a zavargókat, akik ma gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a munkát *beszűntetik*. — **Munkás-zavargás híre érkezik egyébként Pécsről is.** Az ottani *Höfler*-féle börgyár 300 munkása teljesen *beszűntette a munkát*, hír szerint azért, mert a gyengébb gyári üzem miatt a gyár vezetősége a béreket aránylagosan leszállította. A munkások kijelentették, hogy csakis a régi bér mellett állanak munkába s miután az igazgatóság, a viszonyokra való tekintettel, azt megtagadta, megkezdtek a sztrájkot és segítségért a budapesti munkáspárthoz fordultak. A munkások nem zavarognak, de *Vaszary* kapitánynak kijelentették, hogy *követeléseikből nem engednek*.

— **Az első mezei munkásegylet.** *Mezőberényben* — mint levelezőnk táviratozza — ma megalakult a belügyminiszterium által engedélyezett első mezei munkásegylet. *Peres István*, kit elnökké választottak, kijelentette, hogy nem ismerik a vagyonosok ellen való gyűlöletet és nem társadalmi harcot akarnak, csupán önképzést. Ötszáz munkás volt jelen a gyűlésen és mindannyi nagy éljenzéssel fogadta az elnök kijelentéseit.

— **Matrózugrás.** *Reiter Rudolf* matróz Pólában, olyan nagy mestere az ugrásnak, hogy neki husz méter magas árbocról a tengerbe ugrani, csekélység. Most azonban azt is megmutatta, hogy nemcsak a vízben, hanem a szárazföldön is megállja a helyét. Az osztrák északi vasutak *Hlusswitz-Boniowitz* állomásai közt utazott. Valahogyan kihajolt a kocsiból és a szél lefújta a sapkáját.

— **Leugrom érte,** szólt utitársainak, nem hagyhatom el, mert megczibálnának.

Le is ugrott aztán a körülbelül nyolcz méter magas föltésre, a vonat pedig tovább robogott. A megrémült utasok jelentést tettek az esetről a vonatkísérőnek, aki a legközelebbi állomáson intézkedett, hogy keressék meg *Reiter*t. Keresték, keresték, de csak nem tudták megtalálni. Egy hétre rá beállit *Reiter* a nyomozó vasuti főnökhöz.

— **Kérem alássan, eljöttem,** mert úgy hallottam, hogy keresnek, amért leugrottam a vonatról. Azért nem jöttem elébb, mert már el is felejtettem a dologról.

— **Hát aztán nem félt,** hogy baja esik? — kérdezte a főnök.

— **Dehogy félttem,** kérem, ugram én otthon Pólában nagyobbat is. Ilyen macskaugrástól csak nem ijedek meg. Ha mindjárt megtalálom a sapkám, még föl is ugróttam volna a vonatra. Igenis, kéremalássan.

Erre aztán nagyot szalutált, összeütötte bokáit, sarkon fordult és elment a vitéz matróz.

— **Takács Zoltán szabadulása.** *Takács Zoltán* akit az igazságügyi miniszter feltételeken szabadon bocsátott, ma délelőtt jelentkezett a főkapitányságnál. Mikor a második emeleten levő büntügyi nyilvántartási hivatalban megjelent, egyszerre elterjedt a hír az épületben, hogy *Takács Zoltán* itt van. A folyoso csakhamar megtelt rendőrtisztviselőkkel, detektívekkel s kíváncsi szolgákkal. Mindenki látni akarta *Takács Zoltán*t, aki valamikor nagyon sok dolgot adott a rendőrségnek. *Takács Zoltán* elegáns öltözékben jelent meg *Szevecsényi* büntügyi nyilvántartó előtt. A rendőrtisztviselő udvariasan székkel kínálta meg, mire ő ezt válaszolta:

— **Köszönöm, elégét áltem.**

Miután *Szondy-utcai* lakását bejelentette; a kíváncsi rendőri közegek sorfala előtt végighaladva, elhagyta a főkapitányság épületét.

— **Halott a kereszten.** Ma délután a kerepesi temető 23. számú osztályában egy vasskeresztre felakasztva találtak egy 40—45 éves, öltözéke után ítélve a munkásosztályhoz tartozó férfit. Kilitát nem tudták megállayítani, mert semmi irat nem volt nála.

— **Akinek gyilkolás a szenvedélye.** Zeé Antal, országoszte körözött közveszélyes elmebeteg, a napokban önként jelentkezett a pancsovai törvényszéknél, hol letartóztatták és átküldték illetőségi helyére, Szarcsóvára. Kalandos életéről a következőket jelenti *nagybecskereki* levelezőnk: Zeé korán elveszítette szülőit, kik jómódu emberek voltak, s ő maga, gyámja nevelésére bízva, már 17 éves korában elzüllött. Kerülte az emberek társaságát s minden vágya, szenvedélye csak a szabad természet volt. Folyton künn kóborolt a pusztákon s még éjjeleken át is vadászgatott. Végre arra az elhatározásra jutott, hogy elhagyja faluját és kivándorol az országból. Magához vette legjobb fegyvereit s utnak indult. Már a harmadik falu határában járt, mikor ráesteledett s ő betért a Gephardt-féle pusztára éjjeli szállást kérni. A pusztán egy öreg pár lakott, kik eleinte vonakodtak, de később mégis befogadták Zeét s jó puha ágyat vetettek neki. A háziasszony reggel korán kelt föl s kiment a konyhába, hogy reggelit készítsen a vendégnek. Zeé azonban utána lopódzott s a mitsem sejtő asszonyt lelőtte. A lövés zajára kifutott a szobából a férfi is, kire Zeé szintén ráfogta a fegyvert, azonban csak a karján sebesítette meg. Ezután megszökött, de két nap múlva letartóztatták a csendőrök a révaufalusi uton s bezárították a pancsovai börtönbe, ahonnan szintén elmenekült. Azóta elmúlt öt év és Zeé bejárta az egész Balkán-félszigetet. A napokban végre hazajött, mert mint ő mondja, beleunt már a kalandor életbe s eleget gyilkolt az öt év alatt. *Aglágyulásban szenved, de azért tényekkel tudja igazolni, hogy kóborlása közben mennyi gyilkosságot követett el.* Így például magával hozta egyik körözött levelét, melyet Szerbiában adtak ki ellene, mivel egy éjjel három alvó gyermekre bukkant valamelyik közlegelőn, s ő lelőtte mindhármukat, mert hát gyilkosság a szenvedélye. Érdekes, hogy a többszörös gyilkos belátja, hogy bűnhődnie kell s részben azért jött haza, hogy ne idegen országban ítéljék el.

— **Harpagon halála.** *Lőcsei* levelezőnk írja: Tegnap itt meghalt egy *Schmek* nevű agglégény, aki jóllehet, viszonyaihoz mérten kedvező anyagi körülmények közt élt, a legnagyobb nyomorúságban tengette életét. Végrendelet nélkül halt el, házáat, több holdra rugó szántóföldjeit és jelentékeny készpénzből összekuporgatott vagyonát távolabb rokonai öröklék.

— **Tolvaj kereskedősegedek.** *Herz Ábris*, lipótszentmiklósi születésű 19 éves kereskedőseged, a múlt hónap elején jött fel a fővárosba, hogy itt valami alkalmazást keressen. A szerencse azonban sehogy sem kedvezett neki, mert pénze csakhamar elfogyott, ékszerreit a zálogba tette, állást azonban még mindig nem kapott. Herz tehát valami jövedelem szerzéshez akart jutni s e tekintetben legalkalmasabbnak találta a kabátlopás mesterségét, amelyben rövid idő múlva oly jártasságot sajátított el, hogy az abból befolyt pénzből már kényelmesen megélhetett. Január 29-én azonban a New-York kávéházban tetten érték. A lopott kabátok értéke felmegy 1200 forintra s ezek közül tulajdonosaik sokat vissza is kaptak. *Herz Ábrist* átkísérték az ügyészséghez. — *Wellisch Gyula*, az óvoda-utca 27. szám alatt lakó kereskedő panaszt tett *Grünfeld Simon* nemesdédi születésű 24 éves kereskedő segéd ellen, aki állítólag 400—500 forint erejéig különféle árukat lopott tőle. *Grünfeld* Simont a rendőrség letartóztatta. *Grünfeld* tagadja lopásait.

— **Szederkényi Nándor** — fertálymester. *Egerben* rég idők óta még ma is fennáll a fertálymesteri intézmény. A város 12 negyedre volt s van felosztva s minden negyed élére az előkelő háztulajdonosok közül évenként választanak egy-egy vezetőt vagyis régi elnevezés szerint *fertálymestert*. A választás mindig február 5-én van. Az ünnepélyes beiktatás február 9-dikén, Apollónia napján történik. A 3-ik negyed fertálymesterének most

Szederkényi Nándort választották. A felavatás nagy lakoma, áldomás, végnépdíj felkötésök között ment végbe.

— **Elveszett 700 forint.** *Pavelik Ferencz* boltiszolga tegnap este a Wurm-utca. Dorottya-utca és Ferencz József-tér között gazdájának 700 forintját, amelyet tárczájába tett, elveszítette. A szerencsétlen ember arra kéri a megtalálót, vigye el a pénzt a rendőrségre.

— **Elfogott sikkasztó.** Az aradi rendőrség ma arról értesítette a budapesti rendőrséget, hogy *Buxbaum* Bela odaváló könyvvezető 400 forint sikkasztása után a reggeli vonattal Budapestre szökött. A rendőrség nyomban intézkedett, hogy Buxbaumot megérkezésékor letartóztassák. A kirendelt rendőrök a 7 óra 20 perczkor érkező vonathal el is fogták.

A szabócsi lázadások.

(Távirati tudósítás)

Napok óta Szabolcsmegyéből érkezik a legtöbb hír, mely a szociálisták zavargására vonatkozik. Ebben a megyében ugyancsak lelkiismeretesen végezték az izgatók munkájukat s ma már elkábítva ígéreteiktől az elbolondított szegény parasztok, a legnagyobb vérontásra is készek. Nem állanak munkába, azt mondják, s ha el is esendősödnék addig, míg a katonaság, csendőrség a nyakukon van, újra kezdik a lázadást, mielőtt a katonaság ellakarodik.

Hogy a Szabolcsmegyében legutóbb megtörtént lázadásokról bő tudósítást adhassunk, elküldöttük a megyébe egyik munkatársunkat, aki ma a következő távirati tudósítást küldi:

Nyíregyháza, február 9.

Azok a hírek, melyek arról szólnak, hogy *Patrohan* feltörték a község házát, nem valók. A helyzet komoly, de veszély nincs. A főispán erélyesen fogott hozzá a megrendszabályozáshoz, mert kétségtelen, hogy a nép lelketlen izgatók áldozata. A népnek fogalma sincs a szociálistákról, voltaképen csak földosztást akar. Nem szociáldemokraták, hanem *Várkonyisták*. Esküsznek *Várkonyira* és a küldöttségnek, mely *Várkonyinál* járt, nem hiszik el, hogy nem ad pénzt.

Mándokon óriási az izgatottság. A katonaság, a hatvanötödik gyalogezred egy százada, megérkezett *Pech* századossal.

Ma érkezett ide *Feilitzsch* főispán is, aki utközben jelentést tétetett magának a fősztolgabirákkal. *Mándokon* a főispán jelentést tétetett a fősztolgabíróval, a csendőrszakasz parancsnokával, értekezett a katonaság vezetésével és meggyőződött a katonaság elhelyezésének helyességéről. *Mándokon* holnap *elfogatások* lesznek, ami, tekintettel a nép makacsságára és izgatottságára, aligha történik meg összeütközés nélkül. A főispán intézkedett, hogy a multkor *Mándokon* történetekhez hasonló esetek elő ne forduljanak. *Mándokon* az volt a hiba, hogy a *fősztolgabíró* nem mert erélyesen fellépni és nem engedte, hogy a *csendőrök* fegyvereiket használják. Ez megerősítette a népet abban a hitében, hogy a *karhatalomnak* nem szabad *támadólag* fellépni.

Sajtós szociálista vezért feltétlenül elfogják. Hír szerint elrejtőzött. Ha nem találják meg, úgy elfogják, mint bűntársat, a feleségét, hogy ezen az uton a férjét jelentkezésre szorítsák.

A főispán a kassai hadtest parancsnokságától Kisvárdra és Karász községekbe egy-egy század, Pap-Döghe községbe pedig fél-fél század gyalogságot kért. *Mándokon* repülő csapatnak érkezik meg a kisvárdai huszárszázalaj egy szakasza, a többi huszárság visszamegy Nyíregyházára. *Pátróba*, *Bezded*, *Gyüre* és *Órladány* csendőrei külön illetményt kapnak.

Holnap Apátiban gyűlést akarnak tartani Apáti, Kenéz és Aranyos lakosai. Apátiban a község háza előtt állandó csoportosulások vannak. A tömeg a hatóságokkal szemben fenyegető magatartást tanúsít.

Hosvay földbirtokost, akinek a legelőjét fel akarják osztani, *halállal* és *háza felgyújtásával* fenyegetik. A községben nincs távirat, a csendőrség pedig *négy szál emberből* áll. A főispán azonban intézkedett, hogy a csendőrséget megerősítsék.

A megye veszélyeztetett pontjai a következők: *Demecser*, *Kemeese*, *Nagykálló*, továbbá az egész *kisvárdai és mándoki járás*. Iminens és minden perczben kitörhető veszély van: *Kisvárdra*, *Döghe*, *Gyüre*, *Pátróba*, *Ajak-Apáti*, *Tuzsér*, *Bezded*, *Pap*, *Karász*, *Gemzse* községekben.

Karászon csütörtökön *elfogatások* lesznek, amelyek előreláthatólag nagy zavargásokkal fognak járni.

Általában konstátálható, hogy a hatóságok elvesztették fejüket. A községi előljáróságok közt mind gyakrabban mutatkozik az a tendencia, hogy a felelősséget magukról elhárítsák és hogy a végből útszűgükről lemondjanak.

Maguk a hatóságok sem egyeznek meg a helyzet jellemzésében. Némelyek a helyzetet válságosnak mondják és *statáriumot szeretnének*, mások nem tartják a helyzetet ily komolynak.

Kétségtelen, hogy a nép mindenütt elkeseredve fenyegeti az urakat.

Apátiban azt kiabálták a község háza előtt:

— *Nem nyugszunk, míg térdig nem járunk a vérben!*

Ferenczy Emil gyürei hírtokos és más birtokosok egész csomó levelet kapnak, melyben *halállal fenyegetik őket*. A szociálista vezérek nyilatkozatai, bár rendkívül tartózkodók, arra engednek következtetni, hogy *nem hajlandók ellátni az izgatás folytatásától*, makacsul ragaszkodnak ahhoz az esméhez, hogy még a nyáron gyökeresen meg kell változtatni a mezőgazdasági munkások vagyoni viszonyait. Általánosan hangoztatják azt, hogy az urbéri tagosításnál a jobbágyokat megcsalták.

A legtöbb helyen a legelők felosztását kívánják.

Kisvárdán azt állítják, hogy az uri birtokosok a tagosításkor nyolczszáz hold közlegelővel rövidítették meg őket. Ezt a nyolczszáz holdat minden áron vissza akarják szerezni. Nem fognak szembe szállni most a megfélemezésükre küldött karhatalommal, *hanem megvárják, amíg a csendőrség és a katonaság eltávozik*. Akkor aztán újra kezdik a zavargást.

Szabolcsmegye egész felső fele felekedt, hogy független szociálisták lesznek, hogy visszakövetelik a tagosítás előtti birtokállapotot, hogy nem állanak semmiféle munkába és hogy a *hatóságot* vagy *más személyeket*, akik *ellentállani* akarnak, *erőszakkal elteszik láb alól*.

Mege erősítette őket szándékaik jogosságáról való hiedelmükben az, hogy a *Földmivelő* című lapban megjelent cikkek ellen a törvényes eljárást nem indították meg.

Azt mondják, ha a király nem engedné, hogy a lap tanításai szerint cselekedjenek, már régen eltöltötte volna, hogy a lap megjelenjen.

Kijelentették, hogy az új munkástörvénynek nem fognak engedelmesskedni.

Az egyik elvtárs így szólt:

— Szegény zsellérember vagyok, de inkább rágom a föld porát, mint a kigyó, semhogy rablincset verjenek a kaszás kezemre.

A helyzet az, hogy a nép el van keseredve, az urak meg megvannak rémülve. Sokan a statáriumot sürgetik, de a megye vezetősége ehhez a végső eszközhöz semmiképen sem akar nyulni. Az erélyes intézkedések remélhetőleg rövid idő alatt elejét veszik további nagyobb bajoknak.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Művészek a miniszternél. Ma délben tiszteltgett *Perczel* Dezső belügyminiszternél a Nemzeti Színháznak az a küldöttsége, amelynek missziójáról tegnap szólottunk. Tudvalevőleg *Hötényi* Béla visszaszerződtetését kéri a kollégák. A deputáció tagjai voltak: *Prielle* Kornélia, *Lendvayné*, *Helvey* Laura, *P. Márkus* Emilia, *Hegyesi* Mari, *Maróthy* Margit, továbbá *Bercsenyi* Béla, *Császár* Imre, *Somló* Sándor, *Mihályffy* Károly, *Gyenes* László, és *Palfy* György. A miniszter a képviselőház egy első emeleti bizottsági termében fogadta őket. *Prielle* Kornélia

rövid beszédet intézett hozzá és átnyújtotta neki azt az emlékiratot, melyben a Nemzeti Színház művészei Hetényi Béla visszaszerződését kéri. Perczel Dezső átvette a kérvényt és azt válaszolta, hogy daczára azoknak a hibáknak, amelyeket Hetényi kétségtelven elkövetett akkor, amikor az igazgatóság szerződési ajánlatait ismételtelen visszautasította, elvileg semmi kifogása sincs az ellen, hogy Hetényit újra szerződtesse. De mivel a szerződések megkötése a kormánybiztos hatáskörébe tartozik, ő nem akar a dologba beleavatkozni és még kevésbé akar a kormánybiztosra pressiót gyakorolni. A miniszter különben a deputáció tagjaival barátságosan beszélgetett és a küldöttek Perczel válasza daczára remélik, hogy kollégialis mozgalmuk sikerrel fog járni. Szóval még vannak olyanok is, akik a kormánybiztosban biznak.

* **Filharmoniai hangverseny.** A mai filharmoniai hangverseny műsorán két ujdonság szerepelt. Az egyik *Volkmann* hátrahagyott concert-nyitánya, a másik *Dvorák* „Amerikai symphonia“-ja volt. Amaz nem épen modern (anélkül, hogy ez leszállítaná értékét), de dallamos és tematikailag igen szépen van kidolgozva. *Richter* János a posthumus munkát teljes lendülettel dirigálta. *Dvoráknak* csak a minapában hallottuk az *Othello-nyitányát*, és nem sajnáljuk, hogy filharmonikusaink oly gyors egymásutánban hozzák műveit. Az „Uj világból“ című symphoniája, amelyet ma este bemutattak, nem tartozik ugyan legkomolyabb opusai közé, de érdekes és originalis ez is, mint a többi. Poéta ember munkája, amelyben itt is, ott is felcsillan egy megragadó ötlet és amelynek virtuóz a szövege. A néger zenei motívumok felhasználásával pikáns hatásokat tud elérni. *Richter* persze e számnál is jeleskedett. Örömmel hallottuk újra *Schubert* befejezetlen h-moll symphoniáját, annyival is inkább, mert a zenekar igen szépen, lágyan játszott. A hangversenyen megismerkedtünk *Risler* Ede francia zongoraművésszel, egy elsőrendű játékosal, aki Lisztnek a-dur concertját — a romantikus iskola egyik jellegzetes termékét — adta elő zenekarral. Brilláns technikával és nagy értelmi erővel játszik. A közönség viharos tapsal jutalmazta és, követelte tőle a ráadásokat.

* **Zola-tüntetés a színházban.** A hamburgi városi színházban tegnap egy „*Dreyfus kapitány*“ című darabot adtak elő, amelynek óriási sikere volt. A harmadik felvonás alatt a nézők közül valaki azt kiáltotta:

— Éljen Zola!

Erre az egész közönség ezt lelkesen megismételte.

* **Tina di Lorenzo Budapesten.** Az olasz vendégművész tegnap Moszkvából oly fáradtan érkezett ide, hogy előadásait egy pihenő nappal meg fogja szakítani. Így aztán szombaton, amikor a „Vasgyáros“-ban kellett volna fellépnie, nem játszik, hanem ehelyett ezen az estén a „Coulisset ur“ kerül színre. A „Vasgyáros“-t pénteken adják, a péntekre kitűzött „*Adrienne Lecouvreur*“-t pedig kedden. A jegyek az illető darabokhoz, amelyekhez eredetileg váltattak, megtartják érvényüket.

* **Komáromi Mariska a Magyar színházban.** Komáromi Mariska tegnap írta alá a szerződést, amely őt két évre a Magyar színházhoz köti. Első fellépése e hónap 19-ikén lesz a „*Michu leányok*“-ban, *Messenger* operettejében, amely a napokban érte meg századik előadását a Bouffes-Parisiennes-ben.

* **Képzőművészeti ösztöndíj.** Néhai *Haynald* Lajos bíboros főpap alapítványt tett a királyi pár ezüstlakodalma alkalmával arra a célra, hogy annak kamataiból egyházi képzőművészeti ösztöndíjakat létesítsenek. Az ösztöndíjat ez idén *Császka György* kalocsai érsek *Szászvárosi József* szobrásznövendéknek adta.

* **A Böcklin-kiállítás megnyitása.** *Böcklin* Arnold, a nagy svájci festő, nemrég ünnepelte 70-ik születése napját. Az országos képtár igazgatósága ebből az alkalomból az akadémia palotájában kiállítást rendezett, amelyben a mester 120 festményének reprodukciója van bemutatva. A tárlat az akadémia második emeletén két kis termet foglal el. Egész csöndben, minden ünnepség nélkül nyi-

tották meg ma a rendezők: *Kammerer* Ernő kormánybiztos és dr. *Térey* Gábor képtárör és mindjárt a megnyitás után főleg írók és művészek nagy számmal keresték föl. A kiállítás vasárnap, szerdán és pénteken, tehát azokon a napokon, amikor az országos képtár nyitva van, díjtalanul megtekinthető. Az országos képtár igazgatósága csinos katalógust adott ki róla, amelyben benne van *Lehrs* Miksa tanulmánya is Böcklin művészetéről.

* **Ujházy Ede Kolozsvárott.** A nemzeti színház művésze most Kolozsvárott vendégszerepel és tegnapelőtt az ő mesteri „*Crampton mester*“-ét mutatta be. A közönség az egész előadás alatt lelkesen tüntetett mellette és számtalanszor a lámpák elé hívta. Az előadás premiére-számba ment és a szereplők mind megállták helyüket. Különösen *Solti* Helén, a kolozsvári nemzeti színház szép tehetségű fiatal tagja, tűnt ki az ensemble-ből.

* **Verescsagin-kiállítás.** A városligeti új műcsarnokban nagyban foly a készülődés a Verescsagin-kiállításra, melynek anyaga — képek, szőnyegek stb. — hatvanöt ládába csomagolva már megérkezett Budapestre. Eljött a művészek két megbízottja is, akik a kiállítást rendezni fogják. Verescsagin maga, egy moszkvai keletű távirata szerint, amennyiben egészségi állapota engedi, e hónap 14-ikén érkezik Budapestre és egy hetet fog körünkben tölteni. Az érdekes kiállításra, amely e hónap 20-ikán nyílik meg, a beléptídj 30 krajczár lesz. A kiállításnak 100 oldalra terjedő tárgymutatója már sajtó alatt van és a műcsarnok pénztárána 20 krajczárért lesz kapható.

FŐVÁROS.

(A puszkapor.) Nem a föltalálásról van szó, mert az nem fővárosi ügy. Csak a szállítás kérdését intézték el valami szabállyal, amelyet most a belügyminiszter jóváhagyott. Ezentul a lőpor és a robbanó anyagok ide s tova hordozása sokkal bajosabb dolog lesz, mert az új szabályzat ezerféle óvó intézkedésekkel korlátozza.

A vasut és a templom.

— A székesfővárosi közgyűlés. —

A tele ház mutatta, hogy nagy tárgyak vannak a műsoron. Minden éleslátás nélkül tudni lehetett, hogy kell lenni köztük vasuti ügynek is, mert azt szeretik a városatyák.

Mikor *Márkus* főpolgármester a gyűlést megnyitotta, tele volt a nagyterem.

Az elnök bejelentette, hogy a megsemmisített II-ik kerületi választások helyett új választás lesz, bejelentette, hogy dr. *Kresz* Géza a tisztiorvosi állásról és *Tenczer* Pál az igazoló választmányi tagsági állásáról lemondott. Ezeket tudomásul vették, nemkülönbön több rendbeli miniszteri leiratot is.

Halmos János polgármester, válaszolva *Kunvárnak* a múlt közgyűlésen tett interpellációjára, tudatta az igen tisztelt közgyűléssel, hogy ráírt a közúti vasutársaságra, hogy tartsa tiszteletben a szerződést és ne változtasson minduntalan a vonalszakaszokon. Ami pedig a *Kálvin-téri* színházot illeti, ennek ügyét egy vegyes bizottság fogja megvizsgálni.

Ezt is tudomásul vették.

A napirend előtt *Polónyi* Géza indítványára még azt is kijelentette a polgármester, hogy ezentul a közgyűlésre kerülő ügyeket szombaton fogja a tanács tárgyalni és a tárgysorozatot a tanács elölterjesztésekkel együtt már vasárnap fogja megjelentetni a főváros hivatalos lapjában.

Végre rátérhettek a vasuti ügyekre. Az ügy általában már ismeretes. A kereskedelmi miniszter két viczinális vasutat akar engedélyezni a főváros területén. Az egyiket — a czinkotai viczinálisnak a meghosszabbítását az eskütérig — a föld alatt, a másikat, mely a nyugati pályaudvartól a Hungária-úton keresztül a vágóhidig menne, a föld felett.

A tanács mindkét engedélyezésben a fővárosi autonóm jogának és vagyoni érdekeinek megsértését látja s azt javasolja a közgyűlésnek, tiltakozzék a közgyűlés a két rendbeli bejárás ellen s tagadja meg az azokban való részvételt; egyben írjon fel a belügyminiszterhez s kérje meg őt, hogy törvé-

nyes felügyeleti és vagyon-ellenőrzési jogánál fogva, védelmezze meg a fővárosi autonóm jogát és vagyoni érdekeit a kereskedelmi miniszterrel szemben.

Ez a hang tetszett a népnek, ezért tehát fellállott *Polónyi* Géza s vigan lubiczkolt a kedvező hullámok tetején. *Polónyi* Gézának a közgyűlésen ritka érdeke van ahhoz, hogy népszerű kérdésekben a vezérszónoki szerepet magához ragadja.

Édes dolog is az a népszerűség s az is valami, ha az ember tudja magáról, hogy ő a legokosabb a faluban.

A viczinális vasutat úgy definiálta, hogy az olyan vasut, amelyik gabonát szállít valahová s mezőgazdasági érdekeket elégít ki. Az meg csak világos, hogy az eskütéren nem terem gabona, de még a kerepesi-úton sem. (Nagy, igen nagy derűtlenség.)

Helyesli a tanács keménykedését, de azt ajánlja, hogy igenis, a közigazgatási bejárásra küldjenek ki kifogásoló és tiltakozó bizottságot, amely érvényt szerez annak, ami az autonómiának fáj.

Bizottságról lévén szó, azt hamarosan elfogadták s kiküldték ebből a célból *Polónyi* Gézát, *Steiger* Gyulát *Heltsai* Ferenczet és *Toinay* Lajost.

A gyűlés második nagy attrakciója a *kőbányai templom* ügye volt.

A székesfővárosi templomok, kivéve az egy lipótvárosi bazilikát, határozottan nem tartoznak az építészeti műremek közé. Egy dologban azonban megegyeznek a monumentális alkotásokkal, abban tudniillik, hogy szintén nehezen készülnek.

A Lipótvárosi bazilika határozottan a milánói dom nyomdokaiban halad, melynek tudvalevőleg több száz esztendőre volt szüksége, amíg elkészült. Most legujabban a még nem egészen kész becsületes *kőbányai* templomot fogta el ilyesféle nagyra-vágás.

A *kőbányai* templomnak azonban lelki táplálékra van szükségük és sürgetik a templom teljes elkészítését.

Az akadály *Lechner* műépítész késedelmeskedése a belső berendezés dolgában.

A tanács előterjesztését *Lung* tanácsos monodonta monoton hangon, amely az általános zsvajban úgy hangzott, mint valami psalmmodorás egy vizshangos domban.

Nem lehetett érteni az egészből egy szót sem. A városatyák kedélyesen diskuráltak s rá se hederítettek az előadóra.

Az ügy pedig a következőleg áll:

1892-ben határozták el a templom építését s már 1894-ben — tehát bámulatos gyorsan — elrendelte a tanács az építkezés megkezdését *Lechner* műépítész tervei szerint, aki az új Istenházát magyar stylusban építette fel.

Ez a magyar stylus *Lechner*nek specialitása, aminek beszédes tanujele az üllő-úti iparművészeti muzeum.

Az igaz, hogy templom az előirányzatnál sokkal többbe került, de végre mégis meglett. Már most következett volna a belső berendezés, melynek styl-dolgában természetesen meg kell egyeznie az egész épülettel.

A templomépitésre felügyelő bizottság azonban, állítólag, nem tudta rávenni *Lechner*t, hogy a megfelelő rajzokat előmutassa s kötelező nyilatkozatot tegyen arra, hogy mikor készíti el a munkát. Azt az egyet azonban mégis elérte, hogy *Lechner* az előirányzott összeget tulságosan kicsinynek találta, amelylyel, szerinte, a berendezési munkákat nem lehet megfelelően elkészíteni.

Ez indította a tanácsot arra, hogy kivége *Lechner* kezéből a berendezési munkákat s azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy bizzák azzal meg *Tandor* Ottó műépítész, aki a nagyhirű *Steindl*nek a közgyűlésen tett nyilatkozata szerint: *derék jó ember* (az is valami). Fellállt azonban *Kaas* Ivor, a báró s védelmébe vette *Lechner*t. A közgyűlés azonban annyira benn volt a diskurálásban, hogy a szónoknak csak az arczáról lehetett látni, hogy igaza van.

Egyet mégis meghallott a beszédből *Bogisich* a széphangu püspök, azt ugyanis, hogy a *kőbányai* templom magasabb, mint a *Mátyás-templom*.

A kedélyes főpap barátságos képe erre gu-nyossá vált s közbekiáltotta hogy:

— Ohó!

Nem is lehet azt elhinni, hogy a kőbányai templom magasabb legyen, mint a Mátyás-templom, amelyik tudvalevőleg a hegyen van.

Persze, Kaas Ivor ezt nem így értette.

Scheich Károly nyomban felállott s ráczáfolt Kaasra, mondván többrendbeli örök igazságokat. Az a kijelentése, hogy az első terv szerint a templom úgy nézett volna ki, mint egy zsinagóga általános derűtséget kelteti.

Szerinte Lechner nem teljesítette köteleességét, már pedig aki köteleességet vállal, az teljesítse is, mert ha nem teljesíti, az ő előtte nem ember. Amely meglepő kijelentést a városatyák zajos derűtséggel honoráltak.

Igy fosztotta meg Lechnert emberi méltóságától az öreg Seich.

Wurm Ferencz és *Wirava* egyértelműleg jelentették ki, hogy hiába volt a templomépítő bizottságnak minden könyörgése, Lechnerrel nem lehetett határozott terminust és költségvetést kiesikarni. Ajánlják tehát a tanács javaslatának elfogadását.

Lechner pedig, legalább elméletben, ott feküdt az igen tisztelt közgyűlés előtt mozdulatlanul. A sok jáger lepuffantotta.

Erre felállott *Medrey* Zsigmond, aki már konstataált tényeknek és igazságoknak az ujrakonstatálásával foglalkozik s ő is rálött a már lepuffantott nyulra.

Hiába volt báró *Lipthaynak* az a figyelemreméltó ellenvetése, hogy egy alkotó művészt talán még sem kellene ugyanazzal a mértékkel mérni, mint egy másolót, meg hogy egy olyan munkánál, mint aminő a Lechneré, talán még sem kellene oly szigoruan ragaszkodni a terminushoz, mert hát a geniushoz parancsolni nem lehet, a hangulat Lechner ellen fordult és azt még *Kun* Gyula tanácsos különvéleménye sem tudta megfordítani.

Halmos polgármester konstataálta, hogy rengeteg kellemetlenséggel járt az egész építkezés s hogy a város nem mehet bele mai pénzügyi viszonyai mellett *Lechner* kedvéért 80.000 forint több kiadásba.

Azután egy nagyot mondott a polgármester ur. Azt mondotta, hogy egy szakember azt állította előtte, hogy a berendezést *Tandor* épp oly jól el fogja végezni, mint *Lechner*!

A közgyűlés szavazott s az eredmény az lett, hogy *Lechner*től elvették a munkát s oda adták *Tandornak*, hogy fejezze be.

Ezzel a határozattal a tisztelt közgyűlés kiállította magának azt a bizonyítványt, hogy — a többek között — bihetetlenül csekély érzeke van művészi kérdések iránt.

Mert hogy *Tandor*, aki *Steindl* szakvéleménye szerint *derék jó ember*, azonkívül azonban megcsontosodott góthista, hogy találja bele magát a *Lechner* határozottan értékes és speciális magyar stílusába, azt bajos elképzelni.

Kérdjük azonban a tisztelt tanácstól, hogy miért nem készítette el *Lechner*rel a berendezés terveit és költségvetését akkor, a mikor az épület terveit megcsináltatta vele?

Mért várt ennek a berendezésnek a terveivel addig, amíg maga az épület elkészült?

Erről azonban senki sem beszélt s *Lechner*t kihallgatás nélkül elítélték és kivégezték.

Ez a határozat nem válik a közgyűlés műérzékének a becsületére.

A kőbányai templom után nagy megindulás lepte meg a városatyákat. Néhány ember kivételével az egész közgyűlés hazament.

DeP Medico Ágoston üres padoknak ajánlotta, hogy a szavazólapokat zár és ellenzár alatt kellene őrizni s *Beck* Dénes indítványa is, hogy a tanács tanulmányozza azt a kérdést, miképen lehetne a sertésvész által megnyomoritott kőbányai piac állapotján segíteni kiáltó szó volt a pusztában.

A közgyűlés hazament vacsorázni.

Folytatása következik holnap délután négy órakor.

VIDÉK.

* (Fiume ébredése.) A leányzó szunyókált egy ideig és ismét felébredt. Meghalásról szó sincs és nem is lehet. Az álom után nem oly eleterős ugyan a leányzó, mint volt annakelőtte, de ébren van. Kevés rá a kilitás, hogy a fiunei helyiérdeklő politikára végleg ráboríthassuk a „mult és a feledés fátynak”. *Maylander* ur, *Kuscher* és *Vio* híveivel és a minden leben kapál *Walluschnigg*al ismét fognak tetszelegni önmaguknak azzal, hogy a sajtó velük ellenkező véleményen van. Eszerint tehát ők is léteznek és számot tesznek, ami olyan nagyon jól esik lelküknek. Fiumében — írja ottani levelezőnk — teljesen helyreállt a béke, amelynek már a fennebb említett néhány izgatón kívül alig akad ellensége. Gróf *Szapáry* László kormányzó a mult hetekben — mint lapunkban annak idején közöltük — több volt városi képviselőt kért fel a városi bizottságokban való részvételre és ezek megfeleltek a kormányzó kívánságának. Nincs tehát szó sem többé a régi 47-esek szolidaritásáról és beigazolást nyert az is, hogy ez a sokat, fennon hirdett szolidaritás bizony nagyon sokakra volt terhes és hogy ők őszintén örültek annak, mikor az alól a reprezentanza feloszlatásakor végre valahára megszabadultak. Gróf *Szapáry* László kormányzó, az új törvényhatósági választásokat *április ötödikére tűzte ki*. A kormányzó tehát nem élt a minisztertanács januári rendeletében biztosított kivételes jogával, hanem ragaszkodott a városi statumhoz, amelynek 27-ik szakasza kimondja, hogy az új választásokat négy héttel a feloszlás után kell elrendelni. A liberálisok különben odanyilatkoznak, hogy a választásoknak ily váratlanul gyors megtartása rájuk nagyon kedvezőtlen. Az autonomisták régi jelöltjeik érdekében erősen buzgólkodnak. — A hivatalos hirdetés, mely az új általános választás napját kitűzi, így szól:

Hirdetés az 1898. évtől 1903-ig terjedő hétéves ciklusra vonatkozó általános választás ügyében. Minthogy a reprezentanza feloszlása esetén a városi statum 27. §-a alapján a választókat új választásra legkésőbb négy hét múlva egybe kell hívni, minthogy továbbá a municipális reprezentanza 1898. január 12-én oszlatott fel, ennelfogva az új általános választás napjára 1898. április 5-ike tűzetik ki. A választóknak egybehívására vonatkozólag a statum 38. §-a alapján teendő egyéb intézkedések újabb hirdetés útján fognak közzétettni. Fiume, 1898. február 9. *Szapáry*, királyi kormányzó.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A szegedi Panama. *Szegedi* levelezőnk táviratozza: A *Szeged* kárára elkövetett nyomtatványszállítási csalások bünpörében ma ítélt a tábla. *Huszka* Lajos városi alszámvévőt 5 évi, *Bába* Sándor volt szállítót 2 évi fegyházra, *Engel* Adolfot 1 évi és *Friedmann* Somát 8 havi börtönrre ítélte.

— Az intendáns sajtópöre. Báró *Nopcsa* Eleknek és dr. *Szalai* Mihálynak ismeretes sajtópörében a törvényszék márczius 14-dikére tűzte ki az esküdtészi tárgyalást, amelyen a volt intendáns *Eötvös* Károly ügyvéd fogja védeni, *Szalai* védelmét pedig *Falussy* Árpád ügyvéd vállalta el.

— Gavallérok a kelepceében. A fővárosban se szeri, se száma azoknak az ügynököknek, akiknek az a mesterségük, hogy jönevű, szorult helyzetbe került uraknak kölcsönöket ígérnek, váltót vesznek át tőlük, aztán értékesítik is a váltót, de a pénzt megtartják. Abban biznak, hogy a becsapott gavallérok hitvány három-négyezer forint miatt nem mennek panaszsra, hogy kompromittálják magukat, mert hiszen a panasz révén ugy sem kapják vissza pénzüket. Nem is csalódnak ebben a számításban. A kelepcebe került gavallérok, vagy jótállók, vagy hozzátartozók inkább fizetnek, sem hogy a nyilvános végtárgyalás izgalmainak tegyék ki magokat. A nemrég elhalt *Blaskovich* Bertalan is ilyen médium volt, *Háromszázezer forintot meghaladó értékben voltak forgalomban váltói, amelyekre nem kapott többet 20-25.000 forintnál*. A 300.000 forint nagy részét kifizette vagy kifizették helyette, amíg élt, halála után azonban édesanyja

nem törődött a nyilvánossággal s az ügynökök közül többet följelentett. Így került ma *Stern* Ignác pénzügens a vádlottak padjára. Azzal vádolják, hogy egy alkalommal elvitte *Blaskovich* Bertalant *Willner* szőnyegkereskedőhöz, ahol huszonnyolc darab szőnyeget vásárolt s a vételár fejében egy 3800 forintról kiállított váltót adott. *Stern* a szőnyegetek rögtön eladta egy *Weisz* Simon nevű kereskedőnek 850 forintért, amiből *Blaskovich* csak 400 forintot kapott, hanem azért megfizette az egész 3800 forintot. A mai tárgyaláson *Stern* Ignác azzal védekezett, hogy őt a szőnyegek vásárlására *Blaskovich* Bertalan kérte fel, akinek nem 400, hanem 850 forintot adott át. *Lefkovics* Mátyás tanu megerősítette ezt a védekezését. *Blaskovich* Miklósné panaszos tud arról, hogy a fia nem kapott többet 400 forintnál.

— Egyre szípolozták ezek az emberek szegény fiamat, a többek között, *Stern* Ignác volt a fiamnak egy 15000 forintos váltója s *Lefkovics* Mátyás járt közbe, hogy én ezt a váltótartozást 1500 forinttal kiegyenlítem. Ki is fizettem az 1500 forintos *Stern*nek s csak később tudtam meg, hogy a 15000 forintos váltóra fiam egy fillért sem kapott.

A törvényszék megeskett *Blaskovich*né is, *Lefkovics*ot is, mire *Námesny* királyi alügyész sikasztás büntette miatt kérte a pénzügens megbüntetését. A törvényszék *Stern* Ignácot nyolcszónapi börtönrre ítélte.

— Eltett lapszerkesztő. Sajtórendőri vétség miatt ötven forint pénzbüntetésre ítélte a törvényszék *Kulcsár* Ernőt, a „*Néprezer*” című újság szerkesztőjét, aki lapjában politikai czikkeket közölt.

— Az államvasutak panasza. Az államvasutak igazgatósága csalás miatti panaszolta be *Tauszki* Miksa butorszállítót, aki a vád szerint 72 forint erejéig károsította meg az államvasutat azzal, hogy báró *Nyáry* és *Pittler* táblai bíró butorait mint katonai podgyaszt adta fel. A törvényszék e panaszra ugy *Tauszki*t, mint két alkalmazottját, *Weisz* Jenőt és *Dickmann* Arthurt csalás miatt vád alá helyezte, a királyi tábla azonban, valamint ma a kuria is *Tauszki* Miksa irányában a további bünvádi eljárást megszüntette.

— A százezer forintos proviziós pör. A kiállítási jegybérlők bűnyüvével ma foglalkozott *Tolnay* Antal bíró előadása mellett a királyi tábla és helybenhagyta a törvényszéknek azt a határozatát, amelylyel a letétben levő százezer forintra újra elrendelték a fenyítő zárlatot. A bünper iratai nemsokára visszakerülnek *Puscariu* vizsgálóbíróhoz, aki az ügyet valószínűleg már e hónap végén átteszi indítványtétel végett a királyi ügyészséghez.

— Eltett lelkész. Az *eszéki* törvényszék — mint levelezőnk jelenti — *Tonajenovics* *Kresimir* segédlelkész, az ellenzék volt képviselőjelöltjét, izgató prédikáció miatt 6 heti fogságra ítélte.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Sz. M. Arad. A Bazilika és Magyar vöröskereszt-sorsjegynek huzása márczius 1-én és szeptember hó 1-én lesz.

St. J. Mezőberény. Ad. 1. A C. T. B. a londoni Jones-féle Correspondenz Telegraf Bureau jegye. — Ad. 2. Egy bushel 36.348 liter. A nagyerkeskedésben 36 literrel számítják. — Ad. 3. Az osztrák hitelrészvény prolongációja Budapesten havonként egyszer, utlimóra történik.

N. J.-né. Köszönjük a szíves értesítést. Nekünk nem tartozik semmivel s ha valóban halát érez, akkor minket tett adósainvá.

Hü kis olvasó. Budapest. Ha csakugyan csinos, fiatal, fess és még kedves is, akkor ne kérjen tőlünk tanácsot, megjön az a völégény magától. De nem árt hat, ha ön a jó tulajdonságait iparkodik még egygyel megtoldani s ez: a szerénység. Sokat kíván a jövődöbeljéttől: csinos legyen, jó is, okos is és még gazdag is. Hisz a jóság, okosság, csinosság már magában is gazdagság. — Az üdvözlétekért forró köszönet.

B. G. Lussin-Piccolo. A postahivatal jogosan jár el és sajnos, a viszonság nincsen meg. Ez egy abuzus, amely ellen már többször történt felszólalás és legutóbb meg is indultak a tárgyalások a baj orvoslására. Valószínű, hogy nem fog sokáig tartani az egyenlőtlen és helytelen állapot, legalább az osztrák kormány már határozott ígéretet tett a megszüntetésére.

NYILTTÉR.

Eugen herceg szobor sorsjegyek 50 kr.
Főnyer. 75.000 kor. értékben. Ajánlja:
Mercur bank- és váltó-üzlet, V. ker., Borotya-utca 12. sz.

ROYAL nagyszálló BUDAPESTEN.

Kugler-féle raktár a bodogában, naponta friss nagy választék eredeti bombonierekban. Legfinomabb csokoládék kicsinyben, nagyban árak mellett eladottnak. Színházi előadások után friss ételek, naponta hangverseny. **Schmitt Károly igazgató.**

KÖZGAZDASÁG.

A gazdaszövetség és a munkás-kérdés.

Az Országos Gazdasági Egyesület, úgyis, mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének végrehajtó bizottsága, ma tartott ülésében szintén foglalkozott a mezői munkások mozgalmával.

A tanácskozás alapját a *Rubinek* Gyula előadó által beterjesztett és indokolt javaslat képezte. Ez a javaslat elsősorban azt hangsúlyozza, hogy az országiszerte egyre nagyobb mérvet öltő munkásmozgalommal szemben, amely a birtokososztály fennállását és személybiztonságát veszélyezteti, a gazdatársadalom teljesen szervezetenül áll. Ezért a szervezetenlenségért azonban a gazdatársadalmat nem illetheti vád és tiltakozik az ellen, hogy a kormány a munkásmozgalom keletkezéseért a felelősséget a társadalomra hárítsa, amelynek működését eddig teljesen megbénította. Hazafias aggodalommal látja a gazdaközönség, hogy a szabad sajtó öve alatt a munkásnép szorult helyzetét és elégedetlenségét egyes lelketlen és önző célokat szolgáló izgatók büntetlenül használják ki előnyükre. Az általuk nagy számban terjesztett lapok és iratok a vagyon- és személybiztonság, a fennálló törvények, a jelen társadalmi rend, osztályok és vallás ellen a legnyíltabban és leplezetlenül izgatnak, anélkül, hogy ezért felelősségre vonatnának. A javaslat a kormány kilátásba helyezett rendőri intézkedéseit helyesli ugyan és a legszigorubb intézkedéseket feltétlenül szükségesnek tartja, de ezek legkevésbé alkalmasak a munkásmozgalmak teljes leszerelésére és a békesség helyreállítására. A végrehajtó bizottság elé az egyesületi tanács a következő részletes javaslatokkal járul:

Utastassanak az összes királyi ügyészségek a szociálista irányú sajtó szigorú ellenőrzésére és az izgatók ellen a büntető bíróságoknál esetről-esetre a megtorló lépések megtételére.

Kivánatos továbbá, hogy a mozgalom leszerelése a sajtó segítségével is megkísértsék, olyképp, hogy a földmivelésügyi miniszter találjon módot arra, hogy a munkásosztály jelenlegi tudatlanságából kiemeltessék és a jelen társadalmi és gazdasági kérdésekkel megismertessék egy népszerűen irt és a nép között ingyen kiosztandó, havonként legalább kétszer megjelenő lap, gazdasági naptár és ponyva-irodalom útján.

Szükséges, hogy a szövetséges gazdasági egyesületek felkérjék a gazdatársadalom legkiterjedtebb szervezkedésének megkísérletére; alkossanak megyei és járási bizottságokat, amelyek a szociálista mozgalmakat figyelemmel kísérik, a hatóságokat, azok ellenőrzésében támogatják, az izgatókat feljelentsék; másrésztől azonban a néppel való érintkezést felolvasások, munkáskörök létesítése útján, a jelen társadalmi rend alapjára vezetni igyekezzenek; feladatukat képeznék továbbá a bizottságoknak az, hogy a gazdaközönség esetleges munkásszükségletét közvetítsék a földmivelésügyi miniszter által felállítandó munkás-közvetítő irodák útján.

De különösen felkérendőek volnának a szövetségi gazdasági egyesületek, hogy a szervezkedési eszme felkarolásával — amely irányban a szövetségi központ a legközelebbi akciókat kifejteni igyekszik — mint kiválóan célhozvezető eszközzel, működjenek közre egyrészt a gazdatársadalom szervezkedésére; másrésztől a munkásosztálynak az úzsora kezéből való kiszabadításán. — A kérdéshez hozzászóltak Scitovszky János, Steiger

Gyula, György Endre, dr. Bernát István, gróf Szapáry István, Miklós Ödön, Simitske Endre stb. stb. és csekély módosításokkal az egyesületi tanács elé terjesztett javaslat el lett fogadva azzal, hogy a szövetséges gazdasági egyesületek útján hívassék fel a gazdaközönség, hogy a munkásokkal szemben *méltányosan járjon el, amennyiben sok helyütt az elégedetlenségnek okát a munkás és cseléd-bérek kiszolgáltatása képezi.*

Közgazdasági táviratok.

	február 9.	február 8.
New-York, február 9. (C. T. B.)		
	cents	cents
Buza februárra	101 ⁵ / ₈	101 ¹ / ₄
" májusra	97 ¹ / ₄	97 ¹ / ₄
" júliusra	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₄
Tengeri májusra	34 ¹ / ₄	34 ¹ / ₄

	február 9.	február 8.
Chicago, február 9. (C. T. B.)		
	cents	cents
Buza májusra	95 ⁷ / ₈	96 ¹ / ₄
Tengeri májusra	29 ¹ / ₄	29 ¹ / ₄

Mezőgazdaság.

Az őrlési eljárás fentartása. A kiegyezési kérdések kapcsán Ausztriában nyilvánuló magyarellenes agitációra való tekintettel azt lehetett volna hinni, hogy a magyar agráriusok talán valamicskét engedni fognak merev álláspontjukból, legalább az őrlési engedély ügyében. Ez azonban nem így van, mert a Magyar Gazdaszövetség végrehajtó bizottsága mai ülésében a *fővárosi malomegyesület* azon átiratát, melyben felszólítja a szövetséget, hogy az őrlési engedély fentartása érdekében írjon fel a kormányhoz, azzal utasította el, hogy határozottan ragaszkodik a VI-ik országos gazdakongresszus azon kijelentéséhez, amely az őrlési engedély eltörlésének a szükségességét mondotta ki és ez értelemben értesíteni határozta a malomegyesületet.

Ipar és kereskedelem.

Emelkedő szeszárok. A legutóbbi napokban a szesziaccon szállárabb irányzat jutott érvényre és az árak emelkedők. Különösen a bécsi piacon ma erősebb áremelkedés állott be, miután már tegnap is csekély 200 hektoliternyi mennyiség vásárlása 40 krajczárral emelte a készáru árát. Általában azt hiszik, hogy tekintettel a csekély készletekre, a szeszárok emelkedése még korántsem ért véget.

A cukorgyárosok és a cukorprémium. Az osztrák, magyar és galicziai cukorgyárosok közös emlékiratot nyújtottak át a közös, osztrák és magyar kormányoknak, amelyben a cukorprémiumok kérdésében a következő kívánságokat terjesztik elő; 1. A kiviteli díjak a répacukrot termelő államokban eltörölendők, ellenben egyöntetű cukoradó hozandó be minden államban. 2. Anglia és Amerika csatlakozzanak ehhez az egyezményhez és kötelezzék magukat, hogy gyarmataiknak nem adnak prémiumot. 3. Az átmeneti időszakban, vagyis az 1898/99-iki kampagneban a jelenlegi állapot fentartandó. 4. A kiviteli díjak eltörléséből eredő állami megtakarítások a fogyasztási adó leszállítására fordítandók. 5. A chokoládé, cacao és más cukortartalmu áruk kivitelénél a fogyasztási adó visszatérítendő volna. 6. A sacharin használata csupán gyógyszerészeti célokra korlátoztassék. 7. Végül a cukorkiviteli tarifák mérséklendők. Amint ezekből látnivaló, a cukorgyárosok nem épen *szeszerények* kívánságaikban.

A szikvizgyárosok bajai. A budapesti és környékbeli szikvizgyárosok ipartársulata panaszszal fordult az Országos Iparegyesülethez, amely panaszában előadja, hogy a szikvizgyárosok vagyonának túlnyomó részét képező szikvizpalaczkok tulajdonjoga csaknem teljesen védtelenül van kiszolgáltatva mindenféle visszaéléseknek. A bizományba kiadott szikvizpalaczkokat házalók összevásárolják s eladják a vidékre, továbbá Szerbiába, Galicziába és Romániába, ahová vagonszámra szállítják a budapesti szikvizgyárosok palaczkjait. Van ugyan a belügyminiszternek egy rendelete, amely többek között úgy intézkedik, hogy a gyáros csak a saját nevével ellátott üveget töltheti meg és az eladó csak ilyen üvegbe töltött szódavizet árusíthat. De ezt a rendeletet, amely alkalmas volna arra, hogy a visszaéléseket legalább a belső körön korlátozza, nem hajtják végre lelkiismeretesen. Azt is panaszolják továbbá a szikvizgyárosok, hogy üvegeik a végrehajtást szenvedő bizományos-

nál lefoglalhatók és elárverezhetők, anélkül, hogy a tulajdonos tudomást szerezhetne róla és tulajdonjogának érvényesítését megkísérlelhette. Ezeknek a panaszoknak a megbeszélése végett az Országos Iparegyesület igazgatósága értekezletre hívta meg a panasztevő ipartársulatot. Az értekezlet tegnap délután volt. Az értekezlet beható megbeszélés után megállapította, hogy a szikvizgyárosok ipartársulatának főbb kívánságai a következők: 1. az olyan bírói végrehajtásokról, amelyekben szikvizpalaczkok is kerülnek foglalásra, az ipartársulat ennek költségére, értesítessék; 2. a 10461/1894. számú belügyminiszteri rendelet végrehajtását Budapesten az államrendőrség ellenőrizze; 3. a szikvizpalaczkokkal való házalás tiltassék meg; 4. a szikvizpalaczkokkal való kereskedés és azoknak az országból való kivitele tiltassék meg. Ezen utóbbi pontra nézve, amely bonyolult jogi kérdést tartalmaz, az Országos Iparegyesület meg fogja keresni a magyar jogászegyletet véleménynyadás végett. A többi kívánságra nézve az értekezlet abban állapodott meg, hogy azoknak teljesítése iránt az Országos Iparegyesület az igazságügyi- és belügyminiszternél, a kereskedelemügyi miniszter útján, lépéseket fog tenni.

Bonyhádi göztésztagyár. E czim alatt új részvénytársaság van alakulóban Bonyhádon, 150.000 forint alaptőkével felosztva, 1500 darab 100 forintos részvényre. Az új társaság február 20-án tartja alakuló közgyűlését.

Kőbányai sertésplacc, február 9. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 52—53 krajczár. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 51—52 krajczár. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 51—52 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 50—51 krajczár. Sertésplaccszám: 1898. február 7. napján volt készlet 17396 drb, február 8-án felhajtott 538 drb, február 8-án elszállított 332 drb, február 9-én maradt készletben 17552 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, február 9. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. február 8-án érkezett 452 drb. Készlet 104 darab, összes felhajtás 556 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 504 drb.; elszállított maradt 52 drb. Napi árak: 120—180 kilós 52—53¹/₂ kr., 220—280 kilós 52—53 kr., 320—380 kilós 50 kr., öreg, nehéz 51 kr., malacz 36—39 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Pénzügy.

A jegybank árszín-nyeresége. Bécsben egy könyv jelent meg, amely az osztrák-magyar bank árszín-nyereségének természetével és azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy mi történjék ezzel a nyereséggel. A könyv, ugylátszik, annak az agitációnak az eredménye, mely az új bankkegyezmény ellen irányul. Majd lesz még alkalmunk, hogy foglalkozunk vele.

Belvárosi takarékpénztár. E társaság február kilencedikén tartotta közgyűlését *Münnich* Aurél elnöklése alatt, aki megnyitván a közgyűlést, konstátálja, hogy miután 123 részvényes 1231 szavazatot képviselő 7755 részvényt tett le és 4461 részvényt, illetve 616 szavazatot képviselő részvényes tényleg megjelent, a közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésével dr. Dalnoki intézeti ügyész, annak hitelesítésével pedig Neruda Nándor és Mogyorossy Zsigmond részvényeseket bizza meg. *Székelty* Ferenc vezérigazgató felolvassa az üzleti jelentést, mely meglepéssel említi fel, hogy az intézet eredményei a lefolyt évben, dacára az általános gazdasági helyzet kedvezőtlen voltának, jelentékenyen növekedtek és különösen a jelzálogüzlet nagy haladást mutat. A betét állomány 2,442,645.87 forint vagyis 320,981.24 forinttal több, mint az előző évben; a váltó leszámítolás 12,072,143.83 frt. (+ 297,236.46 forint), a váltótárca 1,654,769.40 forint. A hitel-egyleti váltótárca 350,773.85 forint. A hitelegyletnek pótfizetést a folyó évben sem kell teljesítenie. A jelzálog-osztály 1897-ben 131 kölcsönt folyósított 2,213.200 forint összegben, kibocsátott ennek alapján ugyanannyi záloglevelet. Eladott összesen 2,605,650 forint névértékű záloglevél, miáltal az intézet által eddig eladott záloglevelek összege 4,071,450 forintra emelkedik. Az évi tiszta nyeresemény 217,700.05 forintra rug (szemben a múlt évi 195,356.66 forinttal). — Az igazgatóság erre nézve azt javasolja, hogy az alapszabályszerű jutalékok levonása után 150.000 forint 6%, osztalékra, 25.000 forint a tartalékalap, 2000 forint a tisztviselői nyugdíjalap javadalmazására fordítsassék és 6168-58 forint új számlára vitessék elő. Az igazgatóság indítványai egyhangulag elfogadtattak, úgy neki, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadott és

a kisorsolt igazgatósági-, felügyelő-bizottsági és választmányi tagok újból megválasztottak. Ezenkívül az igazgatóságba beválasztott az évközben kilépett Adler Lajos helyébe May Dávid, a felügyelő-bizottságba az elhalott ídőben Leitersdorfer Lipót helyébe dr. Krausz Ede. Végül dr. Mandl Samu részvényes az igazgatóságnak köszönetet mondott az elért szép eredményért.

Salgótarjáni köszönbánya részvénytársaság. A társaság ma teszi közzé 1897-iki zárszámadásait, amelyek tételei a következők: **I. Mérlegszámla.** Vagyón. Beszerzések és beruházások számlája: Bányánk értéke Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 2.751,556-29 forint és Kis-Terenán 700,000 forint: összesen 3.451,556-29 forint. Pénztár és értékpapírok: Pénztárkészlet Budapesten 50,501-58 forint. Pénztárkészlet Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 26.406-35 forint. Betétek pénztárvezetéknek 367,665-22 forint. Cselekvő váltók 75,565 forint. Adómentes értékpapírok (elsőségi kötvények stb.) 927,395-55 forint. Letétek értékpapirokban 71,905-20 forint. A hivatásokok nyugdíjalapjának értékpapirjai 406,599-57 forint; összesen 1.926,038-47 forint. — Ingatlanok feltára és anyagok: a) Földbirtokunk Salgó-Tarjánban, Bagiyasájan, Zagyván, Inaszón, Etesen, Petrozsényben stb. 191.390-73 forint. b) Berendezések és leltárak 2.117.097-35 forint. c) Letarolásra megvett erdők 122.706-38 forint. d) Üzleti anyagok 622.771-30 forint. e) Élelmiszerek 90.974-78 forint. f) Szénkészlet 44.127-45 forint. Értéke 1897. december 31-én, összesen 3.189.068-49 forint. — Adóok: Különböző adóok (szén-számlák) 1.069.063-20 forint. Foglalt és függő számlák 78,868-85 forint; összesen 1.147.432-05 forint. — Főösszeg: 9.714.095-30 forint.

Tözer: Részvénytöke: 32.000 darab részvény 100 forintjával 3.200.000 forint. Hitelezők: Tartalék értékpapirjainak árkülönbsége 140.440-29 frt. Tartalék kötes követelésekért 66.507-10 forint. Külön tartalék tervezett új befektetésekre stb. 817.506-87 forint. Különböző hitelezők 334.646-51 forint. Letétek értékpapirokban 71.905-20 forint. Hátralévő munkadíjak 1897. december hóról Salgó-Tarjánban és Petrozsényben 96.299-28. Hátralévő osztalékok és részvénytöke-visszafizetés 10.384 forint. Az igazgatók és hivatalnokok jutaléka 111.226 forint. A hivatalnokok nyugdíjalapja 440.598-93 forint. Báró Solymosy László Budapest, a kis-terennei köszön-területök hátralévő vételára 400.000. Összesen: 2.489.514-18 forint. — Törlesztési tartalékok: Tartalék a leltár elhasználásért és esleleges szaporításáért stb. 1.855.557-47. — Törlesztési számla: Tartalékok a részvénytöke törlesztésére stb. 934.994-24 forint. — Nyereség- és veszteség-számla: Tiszta jövedelem 1897-re, az új számlára előírt összeggel együtt 1.234.029-41 forint. — Főösszeg: 9.714.095-30 forint.

II. Nyereség- és veszteség számla. Tartozik: Törlesztési tartalékok: Leírás a leltár értékesítésénél fejében 200.000 forint. Adó-számla: Adófizetések 1897-re 160.044-50 forint. Jutalék-számla: Jutalékot az igazgatók és hivatalnokok részére 1897-re 111.226 forint. Tiszta jövedelem az új számlára előírt összeggel együtt 1.234.029-41 forint. Főösszeg 1.705.299-91 forint. **Követel:** Maradvány 1896-ról 232.995-32-forint. Gazdasági számla: Földünk jövedelme 1897-ben 595-77 forint. Kamat számla: Adómentes papírjaink (elsőségi kötvények stb.) és takarékpénztári betétek kamat-maradéka 47.252-27 forint. Ievonva a törlesztési alap 4%-os kamatozása 35.885-36 = 11.366-91 forint. Szénfő-számla: Bányánk bruttó jövedelme 1.460.341-91 forint. Főösszeg: 1.705.299-91 forint.

Közlekedés.

Kivételes gabonadijszabás. A délnemet osztrák-magyar vasúti kötelekben 1895. évi április hónap 1-től érvényben volt gabonadijszabás a pótlékkal és függelékekkel együtt 1898. évi február hónap 1-én hatályon kívül helyezték s helyette ugyanazon napon egy új gabonadijszabás lépett érvénybe, mely dijszabás részben mérsékléseket, de több viszonylatban díjfelemeléseket is foglal magában. Az eddig érvényben volt dijszabás olcsóbb díjtételei, valamint az oly viszonylatokra fennállott közvetlen díjtételek, melyek az új dijszabásban már nem foglaltatnak bent, még 1898. évi március hónap 15-ig maradnak érvényben. Az új dijszabás ára: 0.40 márka = 0.50 korona.

Biztosítás.

Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére. Az „Első biztosító intézetnél katonai szolgálat esetére ő cs. és kir. Fensége József főherceg védnöksége alatt“ (Budapest, V. Erzsébet-tér 1.) január havában 1.139.400 koronáról szóló belépési nyilatkozat nyújtottat be s 1.103.700 koronáról szóló kötvényt lón kiállítva. A biztosítási töke tehát immár 28.847.528 koronára rug. Az intézet tudvalevőleg gyügyermekék számára biztosít tökéket és járadékokat a katonai szolgálat, költségeinek fedezése, illetve be nem soroztatás esetén, ellátás céljából a nagykorúság idejére.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, február 9.

„Az ár ellen nem lehet uszni“ prédikálják, a gabonaesernök contremineben megöszült bölcsei. Ők tudhatják legjobban, mert bizony „usztak“ ők már sokszor és most is fülig vannak benne. Tényleg rohamosan csökkent ma a tavaszi buza ára 11.92 forintig, aztán megint „felsőle gurult ugyan a lavina“ és este 11.98 krajczáros árfolyammal valóságos razzitát tartottak a szokvány-buzára, de nem akadt már hajléktalan kötés. Persze ez a felbuzdulás csak muló természetű volt, holnap ismét „haráságtalan lesz a hangulat.“

De talán nem is olyan fontos az, hogy milyen kedélyállapotban voltak és lesznek a schlüssügynökök, nagyobb jelentősége van annak, hogy mily árban kelt el a gabona. Természetesen szilárdan fentartott jegyzések mellett! Eladtak többek között ezer métermázsa hetvenöt kilogrammos buzát tizenkét forint hatvan krajczáros árban három óra. Azért vesszük ki e tételt a hivatalos jegyzékből, mert ez árut a mai eladó átvette, saját bevallása szerint, az őszi terminusban egy kötés fejében, tehát approbált szokvány-áruval van szó. Mindenesetre jó tudni, hogy mit ér az a buza, amelyet március elsején majd felmondanak szállításra.

Ami különben a felmondásokat illeti, immár csak néhány napnyi idő választ el megindulásuktól, mert mintegy két hét múlva leszámolásra be kell nyújtani a tavaszi szállítással kötött ügyletek jegyzékét. Nagy események előre vetik árnyékukat. Így ma a március-áprilisi szállítások praludiumaként megjelent a tőzsdetanács 160/T. 1898. számú hirdetménye, amely ama „kétségekkel foglalkozik, mert mintegy két hét múlva leszámolásra be kell nyújtani a tavaszi szállítással kötött ügyletek jegyzékét. Nagy események előre vetik árnyékukat. Így ma a március-áprilisi szállítások praludiumaként megjelent a tőzsdetanács 160/T. 1898. számú hirdetménye, amely ama „kétségekkel foglalkozik, amelyek az új áruüzleti szokások hatvanhatodik szakaszának értelmezésében felmerültek.“ Hát e rendelet kissé post festa érkezik ugyan, mivel az érintett „kétélyek“ tulajdonképp nem most, hanem az őszi liquidatio alkalmából kerültek felszínre. Mindenesetre helyeselhető azonban, hogy legalább jövőre e tekintetben minden önkényes interpretálás ki lesz zárva.

A múltévi október huszonötödikén ugyanis az áruleszámolási iroda vezetősége váratlanul berekesztette a felmondásokat, jöllehet az említett paragrafus világosan kimondja, hogy az esetben, ha valamely ügylet a naptári hónap utolsó teljesítési napját megelőző ötödik napig föl nem mondatik, a szállítás a hónap utolsó napján eszközöndő. Kétséget nem szenved tehát, hogy az eladó — minden felmondás mellözésével — akár csak az utolsó napon szállíthatja az árut. Akkoriban nagyon zúgolódtak a börzén a giro-és pénztáregylet ez intézkedése miatt, mert nyilvánvaló hogy ezáltal az eladó szállítási opciója körülbelül egy héttel megrövidülne. Mindig csak a legitím üzletet tartva szem előtt — noha ez, sajnos, csak elenyésző kis része a határidőforgalomnak — a termelő, aki áruját előre eladta, ilyenformán valamely véletlen folytán, képtelen lenne esetleg szállítási kötelezettségének eleget tenni.

A tőzsdetanács e határozatlan állapotot megszüntetendő, elrendeli már most, hogy az eladónak joga van három nappal az átvételi nap előtt is bejelenteni a helyet, ahol az áru fekszik, vagyis nem kell öt nappal előbb, hanem legkésőbb három nappal előbb is lehet felmondani. Csekélységnek látszik, de esetleg súlyos következménye lehetne a múlt évi precedens érvényben maradásának.

Az áruleszámoló irodának az 1898-iki évre kiadott leszámolási naptára így aztán elejétől végig helytelen, mert nem február 23-ikára, márczius 26-ára, április 25-ére, hanem február 25-ére, márczius 29-ére, április 28-ára (és így tovább) esik mindig az utolsó felmondási nap.

Szükségtelen mondanunk, hogy a tőzsde vezetősége e legujabb keletű intézkedését sem kimélte meg a sarcasmusáról hírhedt tőzsdévicc glossáitól, amennyiben mondogatták, hogy a contremine „járta ki magának ezt a két-három napi „galgenfristet.“

Különben, ha a tőzsde vezetősége már belement a felmerült kétélyek elosztásába, egyúttal tisztázhatta volna ama kérdést is, hogy tulajdonképp

az április utáni szállítással kötött ügyletek teljesítési ideje egy vagy két hónap-e, valamint, hogy ez ügyletek tekintetében az áru minőségére nézve a régi vagy az új szokások mérvadók-e. Néhány nap előtt hosszasan foglalkoztunk e dologgal és reméljük, hogy a börze nem fog megint — mint ezuttal — utólag intézkedni.

A külföldi piacok szilárdak. Amerikában a későbbi határidők másfél centsig terjedő árjavulást tapasztaltak, a kivétel Newyorkban 35 hajórakomány buzát vásárolt össze. A „Bradstreets“ szerint a látható készlet buzában 1,044.000 bushellel, tengeriben 1,786.000 bushellel apadt. A kontinentális vásárok is szilárdak.

Buza.

Elkelt 20000 métermázsa szilárdan fentartott áron. Idegen származásu buzában nagy forgalom volt a tőzsde zárlata után 5000 métermázsa 70 kg. oláh buza tavaszi szállítással 8.85 frt Transito Budapest, adatott el.

Előfordult eladások buzában.

Mennyiség métermázsa-ban	ó vagy új	származás	minőség	átadás hely	ár netto 100 kg-ért	Kisz. vagy s-hón
100	új	tiszavidéki	77	Budapest	13.10	35.
400	„	„	76	„	12.85	„
550	„	„	78	„	12.35	„
1760	„	pestvidéki	77	„	13.10	„
200	„	„	75	„	12.80	„
300	„	fehérmegyei	78	„	13.05	„
200	„	„	78	„	13.00	„
100	„	„	74	„	12.70	„
400	„	felső-tiszai	79	átlagban	13.10	„
1100	„	„	77	„	13.10	„
200	„	„	75	„	13.10	„
800	„	„	76	„	12.75	„
500	„	raktár	75	„	12.75	„
1000	„	oros	74	transitó	12.60	„
1500	„	„	74	„	10.55	„

Hivatalos jegyzések buzában.

F A J	Minős.	100 kilogr. kőzp. ára		Minős.	100 kilogr. kőzp. ára	
		frtól	frtíg		frtól	frtíg
Tiszavidéki	új	74	12.50	75	12.70	12.75
„	„	76	12.80	77	12.95	13.05
„	„	78	13.10	79	13.25	13.30
„	„	80	13.85	—	—	—
Pestvidéki	új	74	12.45	75	12.65	12.70
„	„	76	12.75	77	12.90	13.00
„	„	78	13.05	79	13.20	13.25
„	„	80	13.30	—	—	—
Fehérmegyei	új	74	12.55	75	12.75	12.80
„	„	76	12.85	77	13.00	13.10
„	„	78	13.15	79	13.25	13.30
„	„	80	13.25	—	—	—

Raktárállomány buzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 119.400 métermázsa buza és 82.700 métermázsa liszt. A nyugotiban 53.004 métermázsa buza és 2823 métermázsa liszt. Silos 40.200 métermázsa buza.

Határidőüzlet buzában: Ugy tavaszi mint őszi buzában ingadozó volt az irány, végül magasabbak a kurzusok a tegnapi estei árnál.

Előfordult határidőkötések buzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde		Délutáni tőzsde	
	kezdet	forgalom	kezdet	forgalom
márczius	11.95	11.94-92-92-92-94-95-96	11.95	11.95
május sept.	9.52	9.84-95	9.50	9.81-85

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Legutolsó árfolyamok
	február 8.		február 7.		
	frt	frt	frt	frt	
márcs.	11.95	11.96	11.98	11.99	—
sept.	9.29	9.81	9.88	9.85	—

Rozs.

Készárnyzet rozsan: Elkelt néhány kocsi-rakomány változatlan áron.

Előfordult eladások rozsan.

mennyiség métermázsa-ban	ó vagy új	származás	minőség	átadás hely	ár netto 100 kg-ért	Kisz. vagy s-hón
100	új	pestvidéki	—	Budapest	6.70	kp
100	„	„	—	„	6.85	kp

Hivatalos jegyzések rozsan.

ó vagy új	származás	100 kilogramm kőzp. ára	
		frtól	frtíg
új	elsőségi mácsodrendű	70-72	6.70
új	„	„	6.75

Raktárállomány rozsan: A közraktárban 30.000 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 5456 métermázsa. **Határidőüzlet rozsan:** Tavaszi rozsan alig volt forgalom lanyhább áron.

Előfordult határidőkötések rozshán.

Table with columns for Határidő (March), Délleti és déli tőzsde (exchange), and Déltáni tőzsde (exchange).

Hivatalos határidőjegyzések rozshán.

Table with columns for Határidő (March), Déli tőzsde zárata (closing), and Leszámloló árfolyamok (exchange rates).

Takarmányfélék.

Készárúüzlet takarmányfélékben. Zab, árpa, tengeri változatlan, tengeriben nagyon megcsappant a vételkérv.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns for quantity, unit, price, and type of feed (e.g., zab, árpa).

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for type of feed, quantity, price, and location.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 40.000 métermázsza árpa, 9900 métermázsza zab, 61.300 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 3933 métermázsza árpa, 11.137 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Zabban és tengeriben csekély üzlet volt, változatlan áron.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns for Határidő (March), Délleti és déli tőzsde (exchange), and Déltáni tőzsde (exchange).

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for Árú, határidő, and tőzsde zárata (closing).

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi február hó 7. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns for Erkezett (arrived) and Elszállított (shipped).

Table with columns for quantity and price for various grain types (wheat, rye, etc.).

Table with columns for quantity and price for flour types (durum, etc.).

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, február 9.

A görög dolgok jobbrafordultva vagy helyesebben ideiglenes elcsendesülése ismét föltüzelté a tőzsdét; különösen Bécsben történtek nagyobb mérvű vásárlások, és ezek kihatottak Budapestre, sőt Berlinre is, hol, a helyi piac különben is kedvezőbb dispositiója mellett, szintén magasabb áron kezdtek vásárolni nemzetközi értékeinket.

ban nemsokára újabb erővel folyt tovább. Csak délután állt be az érezhetőbb árcsökkenés, mikor köztudomásra jutott, hogy Oroszország a krétai kérdésben mutatott engedékenysége mellett fölönben tartózkodó viselkedésre határozta el magát.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 382.50 — 383.25, Jelzálogbank 272.50 — 272.75, Leszámloló bank 255 — 255.50, Osztrák hitelrészvény 363.20 — 364.40, Osztr.-magyar államvasut 342.50 — 343. —, Közuti vaspálya 404.50 — 404.75, Déli vasut 80.75 forintot kötötteit.

Délletői 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 364.10, Magyar hitelrészv. 382.50, Aranyjáradék 121.35, Koronajáradék 99.50, Leszámloló bank 255.25, Jelzálogbank 274.50, Rimamurányi 246.25, Osztr.-magy. államvasut 342.50, Ipar- és kereskedelmi bank 103. —, Déli vasut 81. —, Közuti vasut 404.50, Villamos vasut 278. —.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 99.55, Salgótarjáni 592 — 594, Közuti vasut 404 — 404.50, Villamos vasut 278 — 278.50, Magyar hitelrészvény 363.25 — 382.25, Magyar jelzálogbank 272.75 — 272.25, Magyar leszámloló bank 256.75 — 255.25, Rimamurányi 246.25, Osztr. hitelrészvény 364.60 — 363.70, Osztrák-magyar államvasut 343 — 342.25, Orsz. központi takarékpénztár 846 — 848, Drasche 763 — 765, Polgári sertőző 75.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2 — 2.50 frt; 8 napra 5.50 — 6.50 frt; február utódjára 8.50 — 9.50 frt.

Déltáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámloló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsdén Osztr. hitelr. 364.25 — 363.25, magy. hitelr. 382.75 — 381.75, osztrák-magyar államvasut 342.50 — 341.75, közuti vasut 403.50 forintot kötötteit. Az irányzat gyengébb, berlini jegyzésekre lanyhult.

Déltán 4 órakor zárulnak:

Table with columns for Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámloló bank, Jelzálogbank, Rimamurányi vasmű, Közuti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, február 9. Terményekben a forgalom csekély volt. Zsíradék szilárd irányzatu, az árak kevésse emelkedtek. Szilva és Szilvaiz ára nem változott.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns for Faj, Ár 100 kilogrammonként, and various commodity prices.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, febr. 9. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál igen lanyha, árak szilárdak. Halban csendes, árak szilárdak. Tej és tejtermékekél élénk. Tojásnál élénk, árak csökkentek. Zöld-ségnél csendes. Gyümölcsnél csendes. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, hideg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 46 — 55 frt, II. 40 — 46 frt. Birkahus hátulja I. 30 — 35 frt, II. 28 — 30 frt. Borjúhús hátulja I. 56 — 66 frt, II. 48 — 52 frt. Sertés hús elsőrendű 52 — 54.0 frt, vidéki 46 — 49 frt. (Mindén 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 70 — 80 kr (kilonkint). Sertészsír hordóval 54 — 55 frt (100 kilonkint). — Baromfi (élő). Tyuk 1 pár 1.10 — 1.60 frt. Csirke 1 pár 0.80 — 1.20 frt. Lud hizott kilonkint 0.52 — 0.58 frt. — Különfélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 35.0 — 37.0 frt. Sárgarépa 100 kötes 2 — 4.00 frt. Petrezselem 100 kötes 3.00 — 4.00 frt. Leuce m. 100 kiló 14 — 18 frt. Bab nagy 100 kiló 0.5 — 1.6 frt. Paprika I. 100 kiló 30 — 45 frt, II. 18 — 30 frt. Vaj közöns. kilonkint 70 — 80 frt. Vaj-tea kilonkint 0.90 — 1.20 frt. Burgonya-rőzsa 100 kiló 2.20 — 3. — frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.60 — 3.00 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.60 — 1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.50 — 0.80 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40 — 0.60 frt.

Szesz.

Budapest, február 9. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.75 — 18. —, Finomított szesz nagyban 55.75 — 56.25, Finomított szesz kicsinyben 56.25 — 56.75, Élesztőszesz nagyban 55.72 — 56. —, Élesztőszesz kicsinyben 56.25 — 56.75, Nyersszesz adózva nagyban 54.75 — 55.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.50 — 55.75, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.25 — 15.50, Denaturált szesz nagyban 19.50 — 19.75, Denaturált szesz kicsinyben 20. — 20.25. Az árak 10.000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, febr. 9. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra igen szilárd 18.70 — 19. — frton kelt el. márcziusra 19.20 — 19.50 frt. Zárlatjegyzés 18.40 — 18.70 frt. Exkontingens szesz 50 krral drágább.

Prága, febr. 9. Adózott tripló szesz nagyban 54.50 — 54.75 frt. Adózatlan szesz 17.75 — 18 frt jegyeztetett.

Trieszt, febr. 9. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 11.25 forinton. február-áprilisi szállítás 10% forinton kelt el.

Berlin, febr. 9. Szesz helyben 43. — márka = 25.28 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10.000 litereszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, febr. 9. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 42.40 márka = 24.94 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, febr. 9. Szesz (50-es) pr. február 60.10 márka = 35.34 frt; szesz (70-es) pr. február 40.60 márka = 23.88 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, február 9. Szesz február 22. — márka = 12.94 frt; febr.—márcz. 21.75 márka = 12.79 frt; márcz.—ápril 21.40 márka = 12.59 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, febr. 9. Szesz folyó hóra 43.75 frk = 23.05 frt; márcz.-ra 43.50 frk = 22.93 frt; négy első hóra 42.50 frk = 22.40 frt; májustól 4 hóra 39.25 frk = 20.69 frt. Az árak 10.000 liter százalékonkint 1/4% leszámtással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Czukor.

Prága, febr. 9. Nyersczukor 88% cukortartalom franco Aussig. Azonnali szállításra 12.55 frt, okt.-decz.-re 12.80 forint.

Hamburg, febr. 9. Nyersczukor f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.10 márka, márcziusi szállításra 9.20 márka, májusi szállításra 9.37 márka, augusztusi szállításra 9.60 márka. Irányzat nyugodt.

Páris, febr. 9. Nyersczukor (88 fok) kész árú 28. — 28.50 frk, fehérczukor februárra 31 1/2 frk, márcziusra 31.50 frk, 4 első hóra 32.25 frk, 4 hóra májustól 29 1/2 frk. Finomított készárú 101. — 101.50 frk.

London, febr. 9. Juvaczukor 10 1/2 shilling, nyugodt. Nyers czukor bágyadt, finomított ártartó, Jegvedett czukor jól keresve, szilárd. Külföldi tört szilárdabb. Jegyeztetett: készárú 10.9 sh. márcz.-áprilisa 10.9 1/2 sh., május-augusztusa 11.0 1/2 sh. Rőpaczukor szilárd és drágább. Német (88% febr.-ra 9.1 sh., áprilisa 9.3 1/4 sh., májusra 9.4 1/4 sh., júniusra 9.5 sh. Határidő-üzlet: februárra 9.1 1/2 sh., márcziusra 9.2 1/4 sh., áprilisa 9.3 1/4 sh., májusra 9.4 1/4 sh., júniusra 9.5 1/4 shilling.

Olajok.

Páris, febr. 9. Repceolaj folyó hora 53.— frk (= 24.95 frt); márcz-ra 53.— frk (= 24.95 frt); 4 első hora 53.75 frk (= 25.80 frt); négy hora májustól 51.— frk (= 25.42 frt). Arak 100 kilonkint értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, febr. 9. Repceolaj helyben 53.— márká (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Köln, febr. 9. Repceolaj májusra (hordóval) 56.— márká (= 32.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

London, febr. 9. Repceolaj 22.6—22.9 sh. Lenolaj 16.— shill. Gyapotmagolaj 14.—14.6 sh. Terpentin 24.4 1/2 sh.

Petroleum.

Hamburg, febr. 9. Petroleum helyben 4.80 márká = 2.82 frt.

Antwerpen, febr. 9. Petroleum fin. helyben 14.— frk = 6.65 frt.

Bréma, febr. 9. Petroleum fin. helyben 4.95 márká = 2.91 frt.

London, febr. 9. Petroleum, amerikai 4 3/8 sh., orosz 4 1/4 sh.

Newyork, febr. 9. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Rife Line Certificates márcziusra 65.—; Nyers petroleum márcziusra 5.95 cents.

Kávész, tea, rizs.

London, febr. 9. Santos határidő ártartó. Jegyzetelt: februárra 30 shilling, márcziusra 30 sh., májusra 30.6 sh., júliusra 30.9 sh., szeptemberre 31 sh., decz-re 31.6 shilling. Tea: Nyugodt, de ártartó. Rizs: szilárd, de élénkteleen.

Fémek.

London, febr. 9. Réz, G. M. Bräude 49 1/16—49 7/16 font sterling készáru és 49 1/2—49 3/4 font sterling. On: linom külföldi 63 1/4—63 3/4 font sterling. készáru és 63 13/16—64 1/16 font sterling 3 hora. Ólom: angol 12 1/2 font sterl.; külföldi 12 5/16 font sterling. Horgany: külföldi 17 1/8—17 13/16 font sterling. Higany: 7.— font sterling első és 6.19 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz szilárd, meglehetősen üzlet mellett. Zárlatárak: 45.10 1/2 sh. készáru és 46.0 1/2 sh. egy hora; Cleveland 40.8 1/2 sh. készáru és 40.11 sh. egy hora; Hematit 48.10 sh. készáru és 49.0 1/2 sh. egy hora; Middlebrough 49.7 shilling készáru és 49.10 sh. egy hora. A nyersvaskészlet Glasgoban 335.420 és Middlebroughban 48.429 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, február 9. A külföldi jelentések ugyan szilárdabbak voltak, de ezeknek a hatása nem igen nyilvánult. Csak az irányzata volt szilárdabb, miután ebben a cikkben hiány mutatkozik. Kötetett buza tavaszra 11.79—11.76—11.79 frton, rozs tavaszra 8.79—8.80 frton, zab tavaszra 6.73—6.75 frton, tengeri május—júniusra 5.56—5.55 forinton. Hivatalosan jegyzetelt: Buza tavaszra 11.78—11.79, rozs tavaszra 8.79—8.81, tengeri május—júniusra 5.55—5.57, zab tavaszra 6.75—6.76 frton.

Boroszló, február 9. Buza helyben 18.80 márká (= 11.05 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márká (= 10.99 frt). Rozs helyben 14.90 márká (= 8.76 frt). Zab helyben 14.20 márká (= 8.35 frt). Tengeri helyben 11.75 márká (= 6.91 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, február 9. Buza holsteini 180—190 márká (= 10.58—11.17 frt). Rozs meklenburgi 140—148 márká (= 8.23—8.70). Rozs orosz 108—109 márká (= 6.35—6.41 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Páris, február 9. (Megnyitás.) Buza folyó hora 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza márcziusra 28.90 frk (= 13.77 frt). Buza 4 első hora 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza májustól 4 hora 27.90 frank (= 13.29 frt). Rozs folyó hora 17.40 frank (= 8.29 frt). Rozs márcziusra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs 4 első hora 17.75 frk (= 8.44 frt). Rozs májustól 4 hora 17.25 frank (= 8.21 frt) Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, február 9. (Zárlat.) Buza folyó hora 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza márcziusra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza 4 első hora 28.50 frank (= 13.58 frt). Buza 4 hora májustól 27.75 frank (= 13.22 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, február 9. Az a hír, hogy Oroszország elejtette György görög herczeg jelöltségét a krétai kormányzói állásra, kedvezően hatott az értéktözsde-re és az egész vonalon vásárlások történtek, amelyek emelték a hitel-, Unionbank, Tramway,

Alpesi bánya stb. részvények árfolyamát. Járadékok szintén magasabb áron kerestettek.

Az előtözsde: Osztrák hitelrészvény 363.50—364.62, Anglo-bank 161.70—162.30, Union-bank 303—304.25, Magyar Ieszámítóbank 254.75, Osztr.-magyar államvasut 342.12—343.25, Déli vasut 81—81.25, Tramway 505—508, Lloyd 418, Fegyvergyár 303—302.50, Alpesi bánya 147.50—148.20, Nemzetk. villamossági 385, Osztrák villamossági 319.50—321, Magyar koronajáradék 99.55, Török sorsjegy 59.——59.75 forinton kötetett.

Délelőtt 11 óraker zárának: Osztrák hitelrészvény 364.25, Magyar hitelrészvény 382.50, Anglo-bank 162.25, Union-bank 304.—, Länderbank 218.—, Osztrák-magyar államvasut 342.87, Déli vasut 81.—, Alpesi bánya 148.—, Rimamurányi 247.—, Májusi járadék 102.55, Török sorsjegy 51.50.

A déli tözsde: Osztrák hitelrészvény 363.75, Magyar hitelrészvény 382.50, Länderbank 217.75, Ottobank 303.50, Anglo-bank 162.25, Bankverein 264.25, Osztr.-magy. államv. 342.25, Déli vasut 81.—, Elbevelgyi vasut 263.—, Északnyugoti vasut 251.—, Alpesi bánya 147.75, Rimamurányi 247.—, Prágai vasipar 7.8.—, Májusi járadék 102.55, Magyar koronajáradék 97.50, Török sorsjegy 59.20, Német márká 58.80 forinton kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjádék 121.40, Magyar koronajádék 99.50, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.25, Magyar földtehermentesítési kötvény 97.20, Magyar hitelrészvény 382.50, Magyar nyereséménykölcsön sorsjegy 157.—, Kassa-oderbergi vasut 192.—, Magyar kereskedelmi bank 145.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.85, Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar Ieszámító és pénzváltóbank 255.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.25, 4.2% papírjádék 102.55, 4.2% ezüstjádék 102.40, Osztrák aranyjádék 122.35, Osztrák koronajádék 102.80, 1860. sorsjegy 143.75, 1864. sorsjegy 190.50, Osztrák hitelsorsjegyek 199.—, Osztrák hitelrészvény 363.50, Angol-osztrákbank 161.75, Union-bank 302.—, Bécsi Bankverein 264.50, Osztrák Länderbank 218.—, Osztrák-magyar bank 936.—, Osztrák-magyar államvasut 341.75, Déli vasut 81.—, Elbevelgyi vasut 263.75, Dunagőzhajózási részvény 445.—, Alpesi bányarészvény 149.10, Dohányrészvény 132.75, 20 frankos 9.53, Császári királyi vert arany 5.68, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 58.77.

Bécs, február 9. (Utötözsde.) A déli tözsde zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 364.—, Magyar hitelrészvény 382.50, Anglo-bank 161.75, Bankver. 264.—, Union-bank 302.50, Länderb. 218.—, Osztrák-magyar államvasut 341.50, Déli vasut 81.—, Elbevelgyi vasut 264.50, Északnyugoti vasut 251.—, Török dohányrészvény 133.—, Rimamurányi vasmű 247.—, Alpesi bánya 149.10, Májusi járadék 102.55, Magyar koronajádék 99.55, Török-sorsjegy 59.25, Német márká azonnali szállításra 58.80.

Berlin, február 9. (Zárlat.) 4.2% papírjádék 102.30, 4.2% ezüstjádék 102.30, 4% osztr. aranyjádék 103.90, 4% magyar aranyjádék 103.50, osztrák hitelrészvény 228.60, magyar koronajádék 100.10, déli vasut 35.60, osztrák-magyar államvasut 145.50, Károly Lajos-vasut —, Kassa-oderbergi vasut 96.60, orosz bankjegy 216.60, bécsi váltóár 169.95, 4% új orosz kölcsön 100.15, magyar beruházási kölcsön 103.10, olasz járadék 94.—, Az irányzat nyugodt.

Berlin, február 9. (Utötözsde.) Osztrák hitelrészvény 228.50, Magyar koronajádék —, déli vasut 35.60, Magyar aranyjádék —, osztrák-magyar államvasut 145.50, Az irányzat hágyadt.

Berlin, február 9. Májusi járadék 102.30, Ezüstjádék 102.30, Osztrák aranyjádék 103.90, Magyar aranyjádék 103.50, Magyar koronajádék 100.10, Osztrák hitelrészvény 228.60, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Déli vasut 35.50, Osztrák bankjegy 170.05, Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre 169.95, Rövid lejáratu váltó Párisra 80.90, Rövid lejáratu váltó Londonra 20.42, Orosz bankjegy 216.75, Olasz járadék 94.—, Laura-kohó 183.75, Harpeni 175.50, Olasz központi vasut 134.10, Török sorsjegy 115.60.

Az utötözsde: Osztrák hitelrészvény 228.50, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Déli vasut 35.50, Magyar aranyjádék 103.50, Disconto-társaság 202.50.

Frankfurt, február 9. (Zárlat.) 4.2% papírjádék 87.05, 4.2% ezüstjádék 87.10, 4% osztr. aranyjár. 103.90, 4% magy. aranyjár. 103.40, magy. koronajár. 100.10, osztr. hitelrészv. 308.12, osztrák-magy. bank 792.—, osztr.-magy. államvasut 295.75, déli vasut 72.20, elbevelgyi vasut —, bécsi váltóár 169.95, londoni váltóár 20.425, párisi váltóár 80.916, bécsi bankverein 226.—, villamos részvény 142.10, alpesi bányarészvény 124.50, 3% magyar aranykölcsön 91.40, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 9. (Utötözsde.) Osztr. hitelrészvény 307.75, osztrák-magyar államvasut 295.—, Déli vasut 72.50.

Hamburg, február 9. (Zárlat.) 4.2% ezüst-

jádék 87.30, osztrák hitelrészvények 307.75, osztrák-magyar államvasut 734.—, déli vasut 171.—, olasz járadék 94.30, 4% osztr. aranyj. 103.50, 4%-os magyar aranyj. 103.75, Az irányzat gyengült.

Páris, február 9. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.52, 3 1/2% francia jár. 106.50, olasz járadék 93.65, osztrák földhitelrészv. 1275.—, osztrák-magy. államvasut 730.—, Franciaörtl. jár. 101.97, 4% osztrák aranyjádék 104.70, ottomanbank 559.50, dohányrészvény 282.—, párisi bankrészvény 940.—, osztrák Länderbank 486.—, alpesi bányarészvény 324.—, Az irányzat lanyha.

Páris, február 9. Uj 3%-os francia járadék 101.97, 3%-os francia járadék 103.52, 3 1/2% francia járadék 106.50, Osztrák földhitelintézet 12.75, Osztr.-magyar államv. 730, Länderbank 483, Osztrák-aranyjádék 104.70, Déli vasuti elsőbbség 394.—, Alpesi bánya 324, Török dohányrészvény 282.—, Török sorsjegy 111.50, Olasz járadék 93.65, Spanyol kölcsön 61.55, Meridional 674.—, Ottomanbank 559.50, Rio Tinto 706.50, Debeers 739.—, Eastland 133.—, Chartered 81.—, andfontein 51.75, Lanyha.

London, február 9. (Zárlat.) Angol consolok 112.50, déli vasut 7.75, spanyol járadék 61.50, olasz járadék 92.35, 4% magy. aranyjádék 101.50, 4% rupia 63.75, Canada pacificvasut 90.75, Ieszámítási kamatláb 2 1/8, ezüst 26. 1/16. Az irányzat nyugodt.

New-York, február 9. Ezüst 56. 3/8.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1898. február 9-én reggel 7 óraker.

Table with columns: Államok, Legnyomott mm., A hőmérséklet Celsiusban, Csapadék mm., Államok, Legnyomott mm., A hőmérséklet Celsiusban, Csapadék mm. Lists various cities and their weather data.

A helyzet meglehetősen bonyolult. A déli depresszió Kis-Ázsiába jutott el, az északi depresszió pedig megengedte a német tengerpartra. Az északi felől maximum erősebb lett, a délnyugatiak helye és nagysága változatlan.

Az európai időjárás meglehetősen változókon és túlnyomóan csapadékos jellegű. Legsűrűbbek voltak a lecsapódások Délkelet-Európában és Németországban. A hőmérséklet eloszlása hasonló a tegnaphoz.

Hazánk déli és keleti részén általánosan lett a csapadék az utóbbi 24 órában, mely egyes tájakon szintén mint hó, részint mint eső tetemes mennyiségűt tett. A hőmérséklet nappal a fagypont fölé, éjjel pedig alája száll egyenlány foktal.

Helyzetint, így az ország északi és délkeleti részén csapadékos idő várható, gyenge éjjeli fagygal.

VIZALLÁS.

— Február 9-én. —

Table with columns: Folyó, Vízjárás, Vízjárás reggel, Áradás v. apadás v. apadás, Folyó, Vízjárás, Vízjárás reggel, Áradás v. apadás v. apadás. Lists river names and water levels.

Feloldás szerkesztő: Liposy Ádám.

MINDENFÉLE.

Othellók a rovarvilágban. Hogy a magasabb rendű állatoknál épp úgy ki van fejlődve a féltékenység, mint az embereknél, az már régi dolog. De hogy még pillangók, méhek és bogarak is rabul esnének a „zöldszemű szörnyetegnek”, azt igazán nem gondolná az ember. Egy német tudós jött rá a dologra, akinek föltűnt, hogy rovargyűjteményébe egyetlen egy ép állapotban levő himet sem tud keríteni, míg a nőstények mind sértetlenül jutnak bele. Utánajárt a dolognak és megfigyelt egy szarvasbogár-csoportot egy korhadt fa derekán. A nagy jelenet így folyt le: A nőstény magányosan sűtkézett a napon. Egy hatalmas him feléje mászik, megáll előtte és látszólag beszédbe ereszkednek. A nőstény szívesen fogadja udvarlását, amit abból lehetett következtetni, hogy a him közelebb ment. Egy-két percig nyugodtan turbékol, azaz hogy czinczogott a szerelmes pár; egyszerre azonban megjelenik a háttérben egy másik him, s mikor meglátta a szerelmeskedőket, hirtelen ott termelt és rákoppantott az udvarló hátára. Az visszafordul, farkasszemet néz insultálóival, aztán egy-kettőre összekapnak. Nagy szárvaikkal átölelik egymást és heves czinczogással birkóznak. A nőstény váltig czinczog, hogy hagyják abba a birkózást, de a vad szenvedélytől elvakított hímek nem hallgatnak rá. Addig folyt a küzdelem, míg a tanár ur fia oda nem ment. Akkor aztán egyszeribe végeszakadt a veszekedésnek, mert mindkettőn olyan keskeny pléhdobozba kerültek, hogy mozdulni se tudtak.

Bátraké a szerencse. Madridból írják a következő érdekes históriát: A bátorság gyakran fordított viszonyban van az intelligenciával. Ami a legutóbbi madridi bikaviadalon történt, az is ezt bizonyítja. Antonio Olmeda, akit a művészet birodalmában Valentinnek hívnak, először lépett fel mint espada és ez alkalommal olyan vakmerőséget mutatott, amelyet itt még senkisémitől és amely épen olyan hihetetlen volt, mint az ő ostobasága és a bikaviadal elemi ismereteiben való járatlansága. A szerencse azonban kedvez a bátraknak és így ked-

vezett Valentinnek is. Mialatt a vörös capával a bikát izgatta soha nem látott vakmerőséggel, de olyan ügyellenül, hogy mindenki a fejét rázogatta, a bika szarvával megszúrta a fejét. Más belepusztult volna ebbe a szurásba, az ostoba Valentinnek kutyabaja sem történt. Valentin úgy tett, mintha semmi sem történt volna. Megdörzsölte a fejét, aztán, mintha nem is volna közelében a dühös bika, a közönség felé fordult és jelekkel mutogatta, hogy ilyen csekélység nem hántja őt. A bika felhasználta ezt a jó alkalmat, nekirontott Valentinnek, ledöntötte a porba, ott egyszer-kétszer megforgatta, úgy, hogy a bikaviador nagynehezen tudott véresen, összetépett ruhával feltápáskodni. De még most sem ijedt meg a rettenthetetlen hős. Fogta a törét és hamarjában — mert míg a porban hevert, elvesztette a cipőjét — ellensége után futott és olyan közel állott eleje, hogy majdnem megérintette a dühös állat fejét. Azután hirtelenül beledöfte törét a bikába, mely térdre rogyott. Ilyen pillanatokban a bikaviadorok nagy elővigyázattal hátulról szoktak a lerogyott állathoz közeledni, hogy a kegyelemdíjást megadják neki, Valentin ur azonban nagy lelki nyugalommal megfogta a bika szarvát és így adta meg neki a kegyelemdíjást. A közönség lelkesedése háttartalan volt. A vakmerő legényt nagy ujjongás között a vállakon hordozták körül az emberek és akik értettek a dologhoz, azt mondották, hogy Valentin még a legközelebbi idők első bikaviadora lehet, ha — kissé megokosodik.

Kellemes büntetés. Most, hogy egy berlini élczlap szerkesztőjét valami nagyon ártatlan élczért felségsértés címén elítéltette a német császár, aktuálissá vált György hannoverai királynak egy esete, aki 1864-ben szintén elítélt egy élczlap-szerkesztőt egy élczért. Ugy történt a dolog, hogy *Norderney*-n, ahol a király nyaralni szokott, az erős hullámok letörték annak a fregattenak az árboczát, amely ugyanabban az évben a helgolandi ütközetben többszörösen megsérült. Mivel a király nagyon megbecsülte a nagy idők emlékeit, az árboczot elhelyeztette az Ernst-palotában, ahol a Welfek muzeuma volt s ahol több ruhadarab is volt elhelyezve, szintén nagy időkből maradt emlékek. Egy

élczlapszerkesztő erre kiírta a lapjába, hogy a király nagyon jól tenné, ha abból a muzeumból egy nadrágot rátűzne az árboczra. Pompás zászló lenne belőle! A király, noha hűségét sérthette a gunyor tanács, jól mulatott az ötleten, és büntetésből tizenkét palaczk linom pezsgőt küldött a szerkesztőnek.

Mennyi kanári kisl! Angolcrazágnak. Egy francia természettudományi szaklap érdekes statisztikát közöl a brit birodalom kanáriszükségletéről. A ki-mutatás szerint évenként 400.000 darabot vásárolnak Angolországban, amelyből 100.000 német származású, a többi pedig mind belföldi. A 400.000 madár körülbelül egy millió háromszázezer forintba kerül, ami ha tekintetbe vesszük, hogy a kanári madár nem elsőrendű szükségleti cikk, meglehetősen nagy summa. Akárhányszor megessük, hogy egy kanári madárért nagyobb összeget adnak, mint például egy jó loért. Csak nemrégiben vásároltak Angolországban hat darabot, egyenként háromezer forintért; ötventől ötszáz forintig terjedő összeget akárhányszor adnak egy-egy kis madárért. Megessük, hogy a madár nem is nyom annyit, amennyit az ára aranyban nyom.

Galambposta. A *Sandwich-sziget* lakossága nem volt megelegedve a postahajóval, amely levelezéseiket roppant lassúsággal közvetítette. Megmozgattak minden követ, hogy rendesebb közeledést kapjanak, de hiába. A dolog annyira bántotta őket, hogy már-már idegen helyről akartak hajóközlekedést kérni, de aztán szerencsésükre jó eszméjük támadt. Kísérletet tettek postagalambokkal s mikor a kísérlet bevált, nagyobb számú galambot szereztek és rendszeresítették a galambpostát. A hónapok óta működő galambposta még eddig semmi panaszra sem adott okot.

A bizonyíték. A Párisban élő néger ifjuság a napokban ebédet rendezett a velük rokonszenvező Hess ur tiszteletére. Ez ebéd a következő párbeszédre adott alkalmat:

— Csakugyan ebédet adtak a Hess tiszteltére? Akkor már igazán műveltek ezek a feketék.

— Valóban azok. Ezt főként az bizonyítja, hogy Hess ép bórral menekült közülök.

Az égő Róma.

(Egy rendőrbiztos írásaiból.)

„Borzasztó tűzveszedelem pusztított tegnap délután városunkban. A tűz a Schiller-utca 36-ik számú házában keletkezett és hamarosan annyira elharapózott, hogy csaknem az egész kerület lángba borult. A tűzoltóság megfeszítő munkájának köszönhető, hogy csak óhat ház égett el. Emberéletben nem esett kár.”

Azon a napon, mikor ez a hír a lapokban megjelent, én és a kerületi kapitány elmentünk a Schiller-utca 36-ik számú házába, hogy kifürkészük a tűz keletkezésének okát. Az elhamvadt kapun átvergődve, nagy ügyel-bajjal megkerestük a lépcsőházat és óvatosan felkuszunk a harmadik emeletre, ahol Werther festő lakott, akinél állítólag a tűz keletkezett.

Szétnéztünk a félig elégett szobában. A kapitány lehajolt:

— Egy fej.

Megrettenve néztem a kezében tartott koponyára, de rögtön észrevettem, hogy nem emberi fej, hanem egy fa-modell feje volt.

— Különös, hogy ez a fej be van kátrányozva. Ki lakott itt?

— Werther festő.

— Ugy már értem. Tehát modellnek a feje.

— De miért van egy modellnek a feje bekátrányozva?

— Ezt magam se értem.

— Minden jel azt mutatja, hogy itt keletkezett a tűz. Én azt hiszem, hogy itt szándékos gyújtogatás történt.

— Werthernek, a nagyhirű festőnek műtermében? Ez nem valószínű.

— Vagy legalább nehezen érthető.

Mivel a kapitányt nagyon óvatos és sokat tapasztalt embernek tartottam, magam is gyanakodni kezdtem.

— Milyen hirben áll Werther egyáltalában?

— Nagyon jó hire van mindenképpen. Igaz, hogy mióta a felesége meghalt, azóta nagyon süllyed. Azelőtt a belvárosban volt fényes műterme, aztán ide kellett neki jönni ebbe a zugba.

— Jelen volt ő a tűz kitörésekor?

— A házbeliek azt mondják, hogy ő volt az első, aki elmenekült. Karjaiba fogta két gyermekét és egyéb holmijaival nem is törődve, elment. Azóta nem is látták.

— Ez mindenesetre különös. Meg kell kerestetni.

Két órával később, éppen a tűzről szóló jelentés megírásával foglalatostkodtam, mikor bevezették Werther-t. A városon kívül akadtak rá. Egy magaslaton ült két gyermekével és gyönyörködött a leégett házakon. Kalap nélkül, festékes kabátban járt, mint a ház körül szokott. Nyugodtan nyitott be szobámba, mint aki semmit se tud.

— Ön hivatott, biztos ur. Tessék, itt vagyok. Ugy hallottam, hogy a tűzről akar bővebb részleteket megtudni. Kérem, tessék kérdezni, mindenre megfelelek. Előbb azonban engedje meg, hogy a gyerekeim leülhessenek. Nagyon fáradtak.

Leültettem a gyerekeket az ágyamra, aztán Werthernek is intettem, hogy üljön le. Aztán megszólalt:

— Biztos ur, mi még sohasem láttuk egymást. Hogy akkor, amikor még jó dolgom volt, nem ismert, azt sajnálom. De hogy nyomorúságos napjaimban nem tudta, hogy a világon vagyok, annak örülök. Egyébként nem tartmár sokáig szegénységem. A tegnapi délután öröndetes fordulatot hozott pusztulásnak indult egzisztenciámra.

Kérdő tekintetet vetettem rá.

— Miért égnek a szemek lázban? Ne izgassa magát ezekkel a dolgokkal! Különben is

csak arra kérem, legyen szíves a dolognál maradni.

— Igen, igen. Ez a dologra tartozik. A tegnapi délután, ismétlem, fordulópont az életemben, éppen úgy, mint a feleségem halála. Csak hogy az lesújtott, a tegnapi esemény pedig talpra állított. Igazán, magam sem tudom, hogyan történt, hogy a feleségem halálakor meg nem bolondultam. De ha az eszemet nem is vesztettem el, ambízióm és munkaképességem sirba szállt velem. Rettenetes ürességet éreztem azóta a fejemben és lelkemben. Hiába kerestem eszméket. A fejem üres volt, kétségbeesésben üres. Ha akadt is valami sovány tárgy, a kezem és tudományom csütörtököt mondtak.

Nem tudtam érdemes dolgot produkálni. A képeimet nem vásárolták, a kiállításokba be se fogadták. Tudja, uram, hogy mit jelent ez? Egy Werthernek a képeit visszautasítják a műkiállítások! Helena, Helena, édes jó feleségem, tisztalelkű géniusom! Mióta téged eltemettelek, azóta magam is el vagyok temetve. Követtem volna őt, igen; ezer örömmel követtem volna, ha nincs itt ez a két szegény gyerek. De ezekért élnem kellett. Sirt bennem a lélek, hogy annyira jutottam, hogy a szobafestőt is irigyeltem.

De aztán mégis kezdett derengeni. Két hét előtt megbízott egy műkereskedő, aki már sok ezret szerzett a képeimmel, hogy fessek meg egy vállalkozó részére Róma egészét, úgy, ahogy Nero idejében megtörtént. Nagyméretű körkép legyen, alapos tanulmányozás után és inspirációval megfestve.

... Az égő Róma!

Hatalmas téma, kiaknázhatatlan, nagyszerű és rettenetes! A festő, aki ezt megcsinálja, örök időkre szóló munkát végezett. Annak lábai előtt a kritika leteszi fegyverét s a nevéét szárnyaira kapja a hír és elviszi minden-hová, ahol emberek vannak.

De nagy eszméhez nagy inspiráció, sok

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICS SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszról fordította SZABÓ ENDRE (22)

Sztepanics Péter erre felbátorodik s vidáman, orra alatt még valami nótát is dudorászva halad fel a negyedik emeletre.

Csenget. Az ajtót Vjéra nyitja ki, a ki szerény szürke ruhában van fehér kötővel.

— Jó napot. Vjéruska! Már haza jöttél?

— Igen; az utolsó tanórát nem tartották meg.

— Ugy? — kiált fel még vigabban Sztepanics Péter, nagyon meg lévén elégedve azzal, hogy Vjéra a szokottnál hamarabb jött haza nos: mi újság? rendben van minden?

— Minden! — nevet Vjéra.

— Nagyon jó! nagyon jó! Nos és Nagyusa?

— Semmi baja. Itt van, nézzed!

Vjéra előrebocsátja a nényjét, aki a férje elé kijött.

— Jól érzed magad? — kérdi Sztepanics Péter, megcsókolva a felesége kezét s lopva fürkésző tekintetét vetve rá.

— Jól érzem magam. Jerünk ebédelni — felel a feleség — ma — valahogy korábban jöttél meg.

— Hát tudod, nem volt dolgom — felelt Sztepanics Péter.

— Különös. A reggelinél meg azt mondtad, nyakig vagy a teendőkhöz, jegyzi meg Nagyuska, miatt teli szedi a férje tányérját az ennek annyira kedves káposzta-levesével, — nesze, itt van hozzá a tejföl. Vjéra kérlek, nyujtsd át.

Ezzel az incidens véget is ér.

Sztepanics Péter nagy étvágygyal eszi meg a káposztalevest, azután a kását, melyet ő nem ad semmiféle más ételért, s átöltözve könnyű házi ruhába, papucsba, átmegegy a vendéglátó szobába. Nagyuska kávéhoz, aztán leült a kályha közelében levő szögletben a kis divánra. Vjéra az ablak mellett foglalt helyet s míg a kávéját szűresőli, addig is valami utmutató könyvet olvas.

— A hus megint drágább lett, szólalt meg Nagyuska, összerántva a szemöldökét. — fontja tizenkilenc kopejka! ez már tühretlen.

— Ne mérgeledjél, kérlek — nyugtatja meg őt Sztepanics Péter — most megdrágult, később meg újra lemegy az ára. Ez mindig így szokott lenni.

— De miért nem ügyel az ilyenre a hátlóság?

— Ügyel biz' az, légy nyugodt.

— Igen, de addig mennyit kiad az ember haszontalanul,

— No, nem olyan nagyon sokat. Kirilocs-kin a nyakamba varrta magát, hogy má eljön, igyekszik Sztepanics Péter másra terelni a beszédet.

— Miért nem jött mindjárt ebédelni?

— Én ráztam le, — felel határozott hangon Sztepanics Péter, — épen vendégekre van most szükségünk.

— Kár volt. Még sértve fogja magát érezni. Nem látom be, hogy miért ne jöhetett volna el! — kezd újra Nagyuska ingerült lenni.

— No, már csak maradjon magának, — szól még határozottabb hangon Sztepanics Péter, — olyan nagy száju, hogy az Isten őpizzen tőle. Neked mindig megfájul a fejed, valahányszor ő meglátogat bennünket.

— Az én fejem anélkül is fájni szokott — felel a feleség egy grimaszal.

— Most is? — kérdi féltéken Sztepanics Péter.

— Nem, ma semmi bajom.

— Ugyan, micsoda szórakozást kellene kitalálnom? — tűnődik Sztepanics Péter — neked okvetlenülül szükséged van szórakozásra... A doktor is azt mondta. Hm! Nem volna jó valahová kikocsizni?

— Miért ne? lehet! — felel Nagyuska.

De Sztepanics Péter gondolatokba merül. Valamely messze kint eső mulatóhelynek a meglátogatása egész esemény s nem is egészen veszélytelen a Nagyuska jelenlegi állapotában. Először is: kocsin kell menni, az pedig köztudomásu, hogy milyenek a pétervári bérkocsisok és a kocsijaik; másodsor mindenütt nagy a zsufoltság, sok a részeg és rendetlenkedő ember. S Sztepanics Péter az ő örömtelen elgondolkozásában elkezd a fejét csó-

válni. De ime: fényes ötlete támad s arca boldog, vidám lesz.

— Talán az Alekszandrovszki-kertbe mennék? — szól — ma gyönyörű idő van. Onnan elmegyünk a csári palotai partra. Te szereted a Nyévat.

— Én már ma sétáltam — felel Nagyuska.

— Egyedül? — kérdi bizonyos újedelemmel Sztepanics Péter.

— Igen, egyedül. Csak nem viszem tán magammal Pelagéját? —

— Ah, Nagyuska! Nagyuska! — ingatja szemrehányóan a fejét Sztepanics Péter — kár ilyesmit megkoczkáztatni, édesem, akármi történhetett volna.

Őszintén el van keseredve a felesége könnyelműségén, s hogy ezt éreztesse, tüntetőleg hallgat és komorkodik.

— No, elég, Péter — szól Nagyuska csöndesen mosolyogva s gyöngéd kezével simogatni kezdi a férje kezét.

Ez elég arra, hogy Sztepanics Péter átváltozzék és felderüljön. Lopva félre néz, ahol Vjéra ül s meggyőződve, hogy az egészen bele van merülve a könyvébe és nem figyel semmire sem, Sztepanics Péter megfogja a felesége kezét, oda emeli azt ajkához és sokáig nem bocsátja el.

Az előszobában halk csengetés. Sztepanics Péter nagyon jól tudja, hogy ki csengethet éppen ebben az időben, mégis, miatt Pelagéja kiszalad ajtót nyitni, izgatottságot, félelmet, sőt bosszúságot mutat az arca.

— Pelagéja! ha valami idegen... — sugja hirtelen a cselédnek.

— Tudom, tudom — int az bosszusan a kezével.

— Nagyuska, jó volna, ha a hálószobába mennél — sugja Sztepanics Péter.

— Jaj, Péter, ez már igazán tühretlen — hiszen ez Ivanovna Lynbov.

Ugy is volt. A bábaasszony kékes, zöldes, ráncos arca feltűnik az ajtóban, aztán Ivanovna Lynbov is megjelenik a szobában, karján az elmaradhatatlan börtáskával.

Kávéval kínálják meg. Ivanovna Lynbov soha sem hagyja az asztalon a kávé csészét, hanem a kezében tartja, abban az erős meggyőződésben, hogy ezt úgy kívánja meg az előkelő házaknál szokásos jó modor. Ivás közben a derék hölgy elbeszéli a mai városi eseményeket.

Ma (egyébiránt tegnap is, meg tegnapelőtt is) végig járta összes pácienseit, akik szám szerint hármán vannak. A kedves Szergejevna Nagyecsda a negyedik. Hálstennek: mindnyájan jól érzik magukat, minden jól megy. Ivanovna Lynbov számítása szerint a legközelebb Szergejevna Nagyecsdára kerül a sor.

(Folytatása következik.)

*) A cselédet.

Az egyedüli szikviz, mely sterilizálva bacteriummentesen kerül forgalomba a

SANITAS SZIKVIZ

kapható minden jobb elárúsnál

Sanitas paradicsom-kivonat

francia rendszer szerint conserválva a legtöbb fűszerkereskedésben. 440

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

21.061/1898. C—II. sz.

Hirdetmény.

Közvetlen áruforgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között.

(Új díjszabások és új üzletszabályzat életbeléptetésének elhalasztása.)

A fentnevezett forgalomra vonatkozó és f. évi márczius hó 1-ére kihirdetett új díjszabások és üzletszabályzat életbeléptetése bizonytalan időre elhalasztatik.

Budapest, 1898. február hó 6-án.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részös vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

impressio és sok tapasztalat kell. Honnan vegyek impressiókat a nagy város egéséről? Sok tüzet láttam már életemben, de az mind semmi, esckélyesség, gyerekjáték volt.

Két hétig bolyongtam nagy csüggedéssel, gondolatokba merültem. Ime, itt van az alkalom, hogy nagyszerű, világraszóló remeket alkossak és nincs semmi gondolatom, semmi érzésem hozzá.

Vége aztán tegnap nagyszerű eszmém támadt. Modelljeimet bekátrányoztam, hogy majd azokat meggyujtom, aztán nagy-nagy tűz lesz belőle... egész utcák borulnak lángba és én egy hegyről nézem a tűz pusztításait... Lesz realizmus a képemben, annyi, amennyivel még nem festettek képet.

Megtörtént...

És én, mikor a hegyről gyönyörködtem a lángtengeren, amelyet a nagy szél egyre terjesztett, akkor megértettem Nerót.

Uram! Isteneknek való élvezet lehetett az: nézni, hogy egész Róma lángba borult. Mikor mindenhol, ahova lát a szem, csak lángot lát, egy végtelen és égig érő lángtengert!... Mit néz ön rám olyan különösen? Ne fürkészze olyan erősen a gondolataimat!... Hogy borzasztó az, amit műveltem? Mi az a kár, ahhoz a haszonhoz képest, amelyet a képem a művészetnek hoz? Főlséges, isteni alkotás lesz az! Még most is látom a lángokat, hogy nyalják a falakat!... Igen, igen... ne nézzen rám olyan mereven... megőrülök a tekintétől...

Már is érzem, hogy minden gondolatom cserben hágy, elmém elhomályosul... csak vízió minden... a... köp... az... mégis... nagyszerű lesz... A fejem... biztos ur... segítség segítség! Ajullan esett a földre.

Izgatottan kiáltottam segítségért. Két rendőr rohant be, fölemelték, az orvos magához terítette és kórházba vitték. Itt már meg se ismerte gyerekeit, csak a képről fantáziált. Két napra rá örültségi rohamában meghalt.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. február 9-én.

Main table containing financial data for various categories: I. Államadósság, II. Más közkölcsonök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalomok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különféle vált. részv., XIII. Közleked. vált. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznemek, XVI. Váltak árfolyamai (lára), XVII. Határidőre kötött értélp. Includes columns for 'Maí záró-árfolyam', 'Oszinték', 'Részvények száma', 'Hozzájár. részvényen-kint', 'Kamatidő', 'Maí záró-árfolyam', 'Oszinték', 'Részvények száma', 'Hozzájár. részvényen-kint', 'Kamatidő', 'Maí záró-árfolyam', 'Oszinték', 'Részvények száma', 'Hozzájár. részvényen-kint', 'Kamatidő'.

A 1-él megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti évi nem esik össze a zártári évvel, az osztalék az utolsó zártévről vonatkozólag értendő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. február 10-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 22. Havi bérlet 8.

Francillon.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Damas Sándor. Ford. Paulay Ede.

Személyek:

Riverolles marquis Hercsenyi
Riverolles Lucien Gyenes
Grandredon Naday
Symeux Henry Csaszár,

Kezdeté 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Evi bérlet 24. Havi bérlet 6.

A portici-i néma.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzte Auber. Szövegét írta: Scribe. Fordította: Szilágyi Pál.

Személyek:

Alphonse Kertész
Elvira Blätterbauer
Udvartó hölgy Bortó M.

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

A baba.

Látványos operetta 4 szakaszban. Irta: Ordóncoux Maxime. Fordította: Reiner Ferenc. Zenéjét szerzte: Andran Edmond.

Személyek:

Lancelot F. Hgyi A.
Maximán Vidor
Hilarius mester Németh

Kezdeté 7 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 52. Havi bérlet 4.

A Rantzauk.

Színmű 4 felv. Irta: Eckmann Chatrian. Ford. Kürthy Emil.

Személyek:

Jean Rantzau Szacsvay
Louise, leánya Török I.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker mézékelt helyárok mellett:

Szöke Katalin.

Drama rego 3 szakaszban 6 képben. Irta: Voss Rikhard. Fordította: Makai Emil. Zenéjét szerzte Pittrich G.

Személyek:

Az Ifjú Halál Fay Sz.
Szent-Katalin képe Molnár
Werner Katalin Hárszthy

598. szám. 596. szám.

Este fél 8 óraker:

Tina di Lorenzo—Fiavio

Andó és társulata első vendégszereplése:

Magda (Otthon).

Dramma in 4 atti di Herman Sauermann.

Személyek:

Schwarze L. Pijóto
Magda sua figlia Tina di Lorenzo
Mária A. Porro

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Dupla feleség.

Eredeti önekes bohózat 3 felv. Irta és zenéjét szerzte Ifj. Bokor József.

Személyek:

Zajzony Elemér Fűredi
Dr. Szerem Jenő Balla
Hajnalka, felesége Vlád Gizella

Kezdeté 7 óraker.

Színházi műsorok.

Table with 8 columns: National Theatre, People's Theatre, Hungarian Royal Opera House, etc. Rows include Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., and Este.

BLICKENS DERFER

amer. gyors-írógép (klaviatur rendszer, mint a Remington, Hammond, Yost) a legújabb. A létező összes rendszereket felülmúlja tartósság és megbízható gyors munka tekintetében.

SCHULHOF GYULA

V. ker., Váci-körut 80. sz.

Dr. Schöffler-féle köszvényeszesz

(Antirheumatikon)

sz 1895. évi párizsi egészségügyi kiállításon az aranyéremmel és érdemkeresztrel vörös szalaggal kitüntetve,

mellet elismerésükkel tüntettek ki; nagyméltóságú Bende Imre nyitrai m. püspök ur, nagym. özv. belvai Baross Gáborné urnó és még számos előkelő személytől használt s elismeréssel kitüntetett, ugy több tekintélyes orvos által betegiken kipróbált és melegen ajánlott csaha-talan s egyedüli gyógyszer fejfőrcs (migrain) csuz, oldalszurás, influenza és köszvény ellen.

Ezen gyógyszer a főraktár Budapesten, Török József gyógyszerára által kapható és azonkívül minden gyógyszerárban.

Ára áruvegenként 1 frt, vidéken 1 forint 20 kr.

Páratlan alkérd gyógyhatásai folytán legmagasabban ajánlható.

Dr. Mitzger Tivadar

hydro-elektrotherapial rendelő intézete Budapest, Teréz-körut 44. l. em.

Az ideg- s nemi betegségek elnevezése alatt rejő különféle legelhanyagoltabb bántalmak, makacs bőrbajok ifjúkori könnyelműség folytán fellépett bármily nagyfoku gyengeségi állapotknál új gyógymódot az összes gyógy-módokat hasonlíthatatlanul s messze felülmúlja, a mennyiben gyógyszerektől menten néhány nap alatt győkeres, állandó s teljes gyógyulást biztosít.

Intézetem a modern higya és orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint nagyszabású gyógytermekkel van berendezve. Tapasztalt, biztos és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető. Külön győztes termek. Külön be- s kimenet. Rendelés naponta, d. e. 9-1 ig. d. u. 2-3 ig. Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére.

8 es. és kir. fonsége József főherceg védőnöksége alatt. Biztosítási tőke: 27 millió korona. Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Ha beteg a nő

sok esetben a rendellenes vérzés egyedül okozója. Biztos sikerű gyógyszer-ellene a „HYDRATE LARDACEOK“ ára 1 adag 2 frt 50 kr., fél: dag 1 frt 50 kr. Vérfertőtlenítő hajókros s egyéb bajoknál páratlan hatású a „Szász-kivonat“ ára 1 üveg 3 frt, fél üveg 1 frt 60 kr. Epilepszia (rosszbetegség) idegesség, ideges s főfájásoknál rendkívül hatásos használtatik a „Liquor contra epilepsia“. Számos elismerő levél. 1 üveg 3 frt, fél üveg 1 frt 60 kr. — Egyedüli készítője: Váradi-féle gyógyszerár Szolyvahársfalva.

Tengeri aquarium

Royal-szálloda, Erzsébet-körut 45. (366)

A magyar tenger eleven állatvilágának bemutatása.

Zoologiai különlegességek.

Minden hó 10-án és 1-én új szállítmány. Nyitva reggeltől 3 óráig. — Belépési díj 30 kr. — Katona és gyermek legy 15 kr.

Gyomorbetegeknek segély

Cooper Cooper & Co. Ltd. London

legfőbb eredeti

Ceylon téáját

árusítja az

Angol Gyarmat Társaság

Budapest, V., Perózköz 4.

(Fűtő-utca és Mészeg-utca között.)

Árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Vidékre megrendelés fél kgr. és nagyobb mennyiségben természetesen szállítatik.

Gyomorbetegeknek segély

Confettit

táncmulatság és estélyekre szállít saját rizikóra

POLITZER M. MÓR

VII., Dob-utca 53. sz. — Csak tényleg elhasznált áruért utólag kell fizetni.

Előfizetések

és Hirdetések

felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,

VIII., József-körut 65. szám

és főkiadóhivatalunkban

V. ker., Marokkói-utca 1. sz.

V. ker., Marokkói-utca 1. sz.

Elsőrangú szabónő

ajánkozik a n. é. hölgyközönségnek.

Heim Irén

BUDAPEST, Csengery-utca 62.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

14.875/C. II.—1898.

Osztrák-magyar-svájci vasuti kötelék.

(Általános B) füzet kiadása.)

Folyó évi február hó 1-vel a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság (magyar vonalak), a magy. kir. államvasutak, a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut (magyar vonalak) és a győr-sopron-ebenfurti vasut állomásai egyrész és Bregenz átm., Buehs átm., St.-Margarethen átm. és Lindau átm., továbbá a svájci vasutak állomásai, végül a hadeni nagyh. államvasutak Basel, Schaffhasen, Singen és Kostanz állomásai között, másrészt való forgalomban egy általános B) füzet lép hatályba.

Ezen füzet kilométermutatót és szállítási határidőtáblát foglal magában mind-ama dijszabások és egyes díjtételek részére, melyek a fent jelzett forgalmi területre nézve ez időszert fenállanak, illetve még a jövőben hatályba lépni fognak.

Ezen füzet kiadása által az alább felsorolt s jelenleg érvényben álló dijszabásokban foglalt összes kilométertávolságok és határidő-táblák hatályon kívül helyeztetnek, még pedig:

- I. Az osztrák-magyar-svájci vasuti kötelékben:
a) IV. rész, 2 füzet (kivételes fadijszabás) érvényes 1894. évi június hó 1-től;
b) V. rész, 2 füzet (kivételes bordijszabás) érv. 1890. évi május hó 1-től;
c) Kivételes dijszabás tojás szállításra, érv. 1893. évi február hó 1-től;
d) Kivételes dijszabás győreáraként szállítandó élelmiszerekre, érv. 1893. évi december hó 1-től;
e) Kivételes dijszabás aszalt gyümölcs szállítására, érv. 1896. november 1-től;
f) Kivételes dijszabás bizonyos áruzekek szállítására (ásványviz., dohány- és zsiradék-küldemények), érv. 1895. évi február hó 1-től;
g) Kivételes dijszabás cukor szállítására, érv. 1895. évi augusztus hó 1-től;
h) Az osztrák-magyar-svájci délbadeni áruforgalomban;
II. rész, 2 füzet (osztályáru és kivételes dijszabások), érvényes 1886. évi szeptember hó 1-től.

Ezen általános B) füzet a fel- és leadó pályák igazgatóságánál példányonként 1 koronáért, 1 frankért megvehető.

Budapest, 1898. február hó 4-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága,

a többi részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjaztatik).